

Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Plana (2018-2021)

2018ko uztaila

AURKIBIDEA

Hitzaurrea	2
Sarrera	4
1. Nahi dugun garapena	7
2. Lankidetzeta-politikaren helburuak	9
3. Ikuspegiak	10
4. Zeharkako lehentasunak, sektorialak, geografikoak eta testuinguruaren araberakoak	13
5. Jardun estrategikoaren ardatzak	15
○ Garapenerako politiken koherentzia	15
○ Eremu estrategikoak	17
○ Toki-global ikuspegia	19
○ Giza eskubideak	20
○ Generoa	22
○ Afrika	23
○ Gatazkak eta beste indarkeria-egoera batzuk	24
○ Ezagutza eta ikaskuntza sortzea	26
6. Komunikazioa	28
7. Jarraipena eta ebaluazioa	30
8. Baliabideak	31
9. AUZO(LAN)KIDEAK: ekimen enblematikoak	36
I. Eranskina. Jarraipen- eta ebaluazio-matrizea	47
II. Eranskina. Beste sail batzuen ekimenen zerrenda	68

HITZAURREA

Garapenerako Lankidetzaren otsailaren 22ko 1/2007 Legea duela hamar urte onartu zen, eta orduz geroztik aldaketa sakonak ikusten ari gara politika publikoetako maila guztietan eragiten duen aldaketa-garaian.

Eraldaketa horien helmuga zein den aurreikustea zaila da, baina ziur gaude paradigmen aldaketa-testuinguru honek anakroniko bihurtzen duela geldirik dagoena. Pasibotasuna ez da aukera bat eta, aldi berean, mugimenduak esplorazio izaera dinamikoa eta ziurgabetasunen bilakaerara irekia eduki behar du.

Errealitate konplexu horren deskribapenak garapenerako lankidetzaren politika publikoetan ere badu eragina. Koiuntura horretan oso beharrezkoa da 2018-2021 aldirako Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Plana prestatzeko, onartzeko eta aplikatzeko prozesua gogoeta kritikoko ikuspegi batetik begiratzea, mugitzen ari garen tokiko errealitate eta errealitate global berria zein den ikusita.

Beharrezko gogoeta horrek, irizpide egokiarekin eraikitakoari balioa ematera eta, aldi berean, jarrera akritiko bat ez hartzera animatzen gaitu. Ez arduragabekeria, ezta autokonplazentzia ere. Euskal kooperazioaren tresnak berritzeko eta eguneratzeko aukeraren aurrean gaude.

Esparru globala eta tokikoa elkarren artean lotuagoak daude, eta XXI. mendearen errealitatera egokitutako arduen agenda berria sendotzen ari da. Bizikidetzan edo hezkuntzan aniztasuna eta elkartasuna bezalako balioen kudeaketarekin loturako eztabaidak sortuberriak dira, baita giza eskubideen inguruko kontsiderazioarekin zuzenean lotutako gaiak ere.

Errealitate sortuberri horiek oraindik ez daude diskurtso sendo batean oinarrituta. Une honetara arte ukaezinak ziren eta funtsezko baliotan, eskubidetan eta askatasunetan eragiten zuten printzipioak zalantzan jartzen dituzten jarreraren eztabaidak eta gogoetak zabaltzen dituzte. Zentzu horretan, ziurrenik giza eskubideen defentsa eta, ondorioz, elkartasunari buruzko betebeharra, XXI. mende honetako lehen hamarkadetako zeregin nagusia izan daiteke.

Gaur egun, erreferentziako bi balioen arteko zuhurtzia sozial, politiko eta ideologiko batean hartzen dugu parte: individualismoa edo solidaritatea. Etorkizunari begira, datozen hamarkadetan grabitate-zentroak solidaritatearen balioa indartzeko joera duen edo, aitzitik, individualismoaren balioan sakontzeko joera duen ikusiko dugu. Bilakaera garrantzitsua da, haren proiektzioak herritarren kontzientzian eragingo duelako, baita tokiko politikaren eta politika globalaren esparru diferenteetan ere.

Gogoeta hori prozesu honen oinarrian kokatzen da eta, datozen lau urte hauetako jarduketak bideratzeko garaian, garrantzi estrategiko bat lortzen du. Zentzu horretan, giza eskubideen garrantzia, solidaritatean inplikatzeko, eta lankidetzaren zentzuaren eta erabilgarritasunaren indarra sozialki eta instituzionalki partekatzea funtsezkoa da.

Berdintasan, justizia, bake eta askatasuneko oinarritzko baldintzak bereziki pertsona ahulenengana helduko direneko mundu bat sustatzea eta eraikitzea ezinbestekoa dela partekatzen dugu, printzipio etiko batengatik. Gainera, helburu pragmatiko bat lortzeko, giza garapen eta garapen iraunkor bat toki-mailan eta maila globalean zabaltzea, gaur egungo eta etorkizuneko ongizate- eta segurtasun-testuinguruak errazteko estrategia egokiena dela onartzen dugu. Elikadura, etxebizitza, hezkuntza, osasun, autonomia, askatasun eta bakearen oinarritzko ondasunak partekatzeko gai izango den mundu batean bizi nahi dugu.

Horiek dira gure ideiak eta ezin dugu konformatu gure familien, herriaren edo kontinentearen ongizate-mailarekin, gure aldamenean sufritzen ari diren, ihes egiten ari diren edo odolusten ari

diren errealitateak ditugunean. Giza Garapen Iraunkorreko eredu auzolana mundu zibilizatu baten funtsezko irizpide politikoa da; eta jakin badakigu hori egia bihurtzeko ondorengo hau lortzen badugu: lankidetzaren politiketan islatzen den elkartasuneko betebeharra eta giza eskubideen inguruan kontzientziazio eta inplikazio soziala eta instituzionala partekatzea.

Giza eskubideen ikuspegia, beraz, estrategikoa da eta globala izan behar du. Horregatik, Giza Eskubide, Bizikidetzaren eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusiaren jarduketaren esparruaren barruan sartu dugu Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia. Erabaki horrek agerian uzten du, lankidetzako politika publikoari zeharkako izaera emateko eta indartzeko Eusko Jaurlaritzaren borondate esplizitua.

Ilusio horretan, garapenerako politiken koherentzia IV. Gida Planaren garrantzi handiagoa hartu duen funtsezko gako bat da. Eusko Jaurlaritzak Euskadin Giza Garapen Iraunkorreko eredu bat sustatzen du. Horren arabera, laguntzako politika tradizionalak gaituzten dituen eta Jaurlaritzak onartutako estrategien artean sinergiak sortzera eramaten gaituzten ikuspegi batetik aztertzen da garapenerako lankidetzaren.

Horrek esan nahi du garapenerako lankidetzaren ez dela Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren eginkizuna bakarrik, baizik eta zabaldu egiten dela eta Eusko Jaurlaritzaren ekintza osora aplikatzen dela. Nazioarteko hizkuntzan “politiken koherentzia” deitutako filosofia berri hori, Euskadin “auzolana” bezala ezagutzen dugu. Zentzu horretan “auzolana” Giza Garapen Iraunkorreko euskal ereduaren espiritua da.

Garapenerako politiken koherentziaren bitartez, ondorengo alderdien aldeko apustua egiten dugu: giza garapenerako ikuspegiaren eta diseinuaren iraunkortasuna, erantzukizun-maila diferentetan politika publikoak abian jarri eta ebaluatzea, eta politika horien arteko koordinazioa eta osagarritasuna. 2016ko apirilean, Gobernu Kontseiluak politika publikoetarako printzipio iradokizailerik hori eta, barne-esparruan eta nazioarteko esparruan, erronkei aurre egiteko ikuspegi hori onartu zituen.

Eusko Jaurlaritzaren kooperazio-politika, gainera, Garapen Iraunkorrerako Helburuekin eta Nazio Batuen 2030 Agendak markatzen dituen helmugekin lerrokatuko da. Erreferentzia-esparru honetan pertsonetan zentratutako mundu baten ikuspegia partekatzen dugu, Planetaren babesarekin eta elkarbizitza baketsuarekin konprometitua, eta, aliantzen eredu baten edo lankidetzaren bidez, oinarritasuna sortzeko gai izango dena.

Pertsonak, Planeta, Bakea, Oinarritasuna eta lankidetzaren dira gizakientzako eta planetarentzako garrantzi kritikoko bost esfera garrantzitsuek, “inor atzean ez uzteko” agintzarekin batera. Konpromiso hori, denboran zehar gure ikur izan zen elkartasuneko euskal espirituarekin lotzen da zuzenean. Euskal gizartearen solidarioa izan da eta izaten jarraitzen du. Elkartasun hori jarraitu dugun ibilbidearen oinarria da, beti gizarte zibil antolatuekin batera lan eginez eta, bereziki, euskal Garapenerako Gobernuaren Kanpoko Erakundeekin. Erakunde horiek funtsezkoak izan dira lankidetzaren eredu propio antzemangarri, aintzatetsi eta preziatu bat eraikitzen.

Orain arte ondo egindako lana da gida-plan berri honen abiapuntua eta eragilea. Edozein motatako autokonplazentzian erortzeko arriskua saihesteko eta etengabe hobetzen eta berritzen aurrera jarraitzeko dugun pizgarria da, beti nabarmendu gaituzten konpromiso- eta exijentzia-maila handituz.

Gure oinarria sendoa da, toki-, foru- eta autonomia-mailan garapenerako lankidetzaren politika publikoaren 30 urteko ibilbidean finkatuta dagoelako, baita nazioarteko elkartasunaren esparruan antolatutako gizarte zibilararekin lankidetzaren esperientzian ere. Giza Eskubideen ikuspegia, Giza Garapen Iraunkorra, 2030 Agenda, Garapenerako Politiken Koherentzia eta Auzolana dira gure estrategia definitzen duten parametroak. Helburu partekatua euskal kooperazioaren berrikuntzan eta eguneratzean aurrera egitea da. Horrek guztiak 2018-2021 aldirako Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Planaren honen esparrua osatzen du, euskal gizartearen balio positiboekin konprometitzen gaituzten tresna.

Iñigo Urkullu Renteria

SARRERA

Abiapuntua 2014-2017 aldirako III. Gida Planaren funtsezko helburua, sektorean zabaldua zegoen iritziari jarraikiz, honako hau izan zen: “euskal lankidetzaren eredia berriz pentsatzea eta eguneratzea, eta haren ezaugarri espezifikoak, euskal lankidetzaren agente bakoitzaren rolak eta jarduteko modu eta lekurik garrantzitsuenak adostea”. Trantsizioko plan gisa planteatu zen. Ordura arte eraikitakoaren balioa (hots, izaera eraldatzaile eta deszentralizatu duen eta genero-ekitatearen eta eskubide-ikuspegiaren aldeko apustua egiten duen lankidetzaren balioa) agerian jarritz, aurreko planaren ikuspegi eta irizpideekin jarraitzea planteatzen zuen, baterako eta partekatutako ikuspegi batean aurrera egitera bideratutako hainbat gogoeta egiten ziren bitartean.

2014-2017 aldiran, aurrerapen batzuk egin ziren. Dena dela, euskal lankidetzaren berrikuspen sakona epe luzearako prozesua da. Erroka berriak planteatzen dituen gero eta egoera konplexuago honetan, eredia eguneratzeko oinarriek eta motibazioek indarrean diraute eta indartu egin dira. Era berean, 2030 Agendaren onarpenak eta Garapen Iraunkorrerako Helburuek (GIH) aukera berriak ireki dituzte zenbait errokarari aurre egiteko, hala nola garapenerako politiken koherentziari, askotariko eragileen antolaketari eta gobernuen zeregin proaktiboagoaren premiari.

Hori dela eta, Eusko Jaurlaritzak bultzatutako lankidetzaren ereduaren berrikuspenean aurrera egin nahi dugu 2018-2021 aldi berri honetan, baina ez dugu lortu beharreko mugarri gisa planteatu behar, prozesu jarraitu gisa baizik.

Abiapuntu modura, gogoeta eta ikaskuntza garrantzitsuak ditugu. Aurreko aldiran, eredia berrikusten eta eguneratzen lagundu duten azterlan, ekimen eta parte hartzean oinarritutako prozesu batzuk egin genituen. Besteak beste, honako hauek aipa daitezke: Garapenerako politiken koherentzia Euskadin: diagnostikoa eta proposamenak eta Euskal Autonomia Erkidegoko garapenerako politiken koherentziarako erreferentzia-esparrua azterlanak; Euskal lankidetzaren garapeneraren nazioarteko testuinguru berria: azterketa eta proposamenak tresnen markoari, agenteei eta partaidetzako eta elkarrizketako guneei dagokienez ikerlana; (H)ABIAN 2030 – Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren Estrategia, ARAR 2017-2020 Ekintza Plana eta 2018-2023 aldirako Ekintza Humanitarioko Estrategia lantzeko prozesuak eta esparru horretan sortutako azterlanak eta gogoetak; eta tresnen eta prozesuen ebaluazioak. Halaber, Europa-mailan hausnarketetan parte hartu genuen, eta Eusko Jaurlaritzak zuzendu zuen Europako Batzordearen, PLATFORMAren eta CRPM-Itsas Eskualde Periferikoen Konferentziaren arteko Shaping a new generation of decentralised cooperation for enhanced effectiveness and accountability txosten bateratua. Gainera, aldi horretan, beste agente batzuek zuzendutako beste gogoeta-prozesu baliotsu batzuen parte izan ginen.

Diagnostikoa Dokumentu eta gogoeta horiek guztiek hornitu dute IV. Gida Plana lantzeko prozesua. Gainera, plangintzaren planteamendua gidatu duten bi oinarri garrantzitsuak izan ditugu: Garapenerako Lankidetzako Urte anitzeko 2018-2021 Plangintza Estrategikoaren Orientabide Orokorrak (orientabide orokorrak aurrerantzean) eta 2017ko abenduaren 20an Eusko Legebiltzarreko Giza Eskubide eta Berdintasun Batzordeak orientabide orokorreari buruzko

eztabaidaren ondoren onartutako 35 ebazpenak, batetik; eta 2014-2017 aldiko Garapenerako Lankidetzaren III. Gida Planaren ebaluazioa, bestetik.

Orientabide orokorrek euskal lankidetzaren ibilbidea aitortzen dute, baina hobetu beharreko hainbat arlo identifikatzen dituzte: (i) lankidetzarako funtsen bolumena; (ii) politiken koherentziaren hedapena; (iii) gizarteak eta gizarteko agenteek nazioarteko elkartasunarekin duten konpromisoaren handiagotzea; (iv) praktikaren eta 1/2007 Legean islatzen den eraldaketa-ahalmenaren arteko egokitzea; eta (v) Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren (GLEA) ekintza proaktibo eta estrategikoa.

III. Gida Planaren ebaluazioa plan hau prestatzeko asmo garbiarekin planteatu zen. Prozesu parte hartzaile baten bitartez, planaren diseinua, kudeaketa eta irismena analizatu ziren, baita etorkizunari begirako erronkak ere, aurreko ebaluazioa eta gaur egungo testuingurua aintzat harturik. Egindako analisisan oinarrituta, ebaluaketak planaren diseinurako eta ebaluagarritasunerako 21 hobekuntza-gomendio, helburuak lortzeko kudeaketa hobetzeko 5 ikaskuntza eta plan hau lantzeko 6 erronka proposatu ditu.

Bi dokumentuen ondorioak osagarriak dira adierazitako aldiaren aurre egin beharreko erronka nagusiei dagokienez:

- Lankidetzaren politika sendotzea, eta, horretarako, baliabide nahikoekin hornitzea.
- Garapenerako politiken koherentziaren aldeko apustua ekintza espezifikoetan zehaztea.
- Erakundeen barruko eta erakundeen arteko koordinazioa sustatzea.
- Lankidetzaren gizarte-oinarria zabaltzea, artikulazio handiagoa bilatzea eta agenteen arteko aliantzak sustatzea.
- Ikuspegi berriak ekarriko dituzten esperientzia pilotuen bidez jardun-esparru berriak ikertzea.
- GLEAren rol aktiboa sendotzea.
- 2030 Agenda lokalizatzea eta harekin bat egitea.
- Ebaluazioaren, jakintzaren kudeaketaren eta ikaskuntzaren alde egitea.

Norabidea Planteatutako diagnostikotik eta erronketatik, proposamen berriak eta desafiatazailerak sortu dira. Hala ere, aldaketa disruptiboak planteatu ordez, beste eredu batzuetarantz abiatu nahi dugu. Plan honen aldiaren, egiteko modu berriak ikertzen eta aldizka egindako eztabaida eta ekintza batzuetan agertu diren intuizioetan sakontzen lagunduko diguten ikuspegiak sartu nahi ditugu, estrategia integralagoak eta koherenteagoak aukeratu eta bultzatzeko. Aldi berean, aurreko urteetan bultzatu diren eta positibotzat hartu diren jardun-ildoei jarraitutasuna emango diegu, eta ildo horiek hobetzen saiatuko gara. Aldiaren amaieran, sartutako berritasunek beren helburua bete duten eta berritasun horiek sakondu, berrikusi edo baztertu behar diren baloratuko dugu elkarrizketa bidez. Beraz, trantsizio-egoeran jarraitzen dugu.

Dokumentu hau (H)ABIAN 2030 - Gizarte-Eraldaketerako Hezkuntza-Estrategiarekin, ARAR 2017-2020 Ekintza Planarekin eta 2018-2023 aldiko Ekintza Humanitarioko Estrategiarekin lotuta dago. Dokumentu estrategikoa horiek guztiek ikuspegi-elementu berdin batzuk dituzte, askotariko forma eta norainokoekin: (i) toki-global ikuspegiaren eta giza eskubideen ikuspegiaren garrantzia; (ii) agenteen erantzunkidetasuna; (iii) GLEAren zeregin aktiboagoa; (iv) erakundeen barruko eta erakundeen arteko koherentzia; (v) herritar

kritikoen sustapena; (v) ikaskuntzaren kultura; (vi) agenteen sendotzea; (vii) komunikazioa; eta (viii) kontuak ematea.

Plan hau praktikoa, erreal eta bideragarria izatea lortu nahi da, urteko planetan garatzeko moduko lehentasun eta apustu garbiekin eta malgutasunean eta berrikuntzan oinarritua. Planaren bidez, halaber, gobernuko zein gizarteko agenteak inspiratu, mobilizatu eta erantzunkide egin nahi dira.

Planak, gainera, erabakiak hartzeko ikaskuntzak jasotzea eta xede-biztanleriaren inguruko politikaren norainokoa ezagutzeko aukera emango digun informazioa biltzea ahalbidetuko duen jarraipen-sistema baten eta komunikazioaren alde egiten du.

Lantzeko prozesua Plan hau 2018ko lehen seihilekoan landu da. Hasierako proposamenak GLEAn sortutako hainbat lan-taldek egindako gogoetak ditu abiapuntu, eta talde horien ideia nagusiak Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren esparruan antolatutako hainbat lan-saiotan kontrastatu dira. Lehen zirriborroa kontsulta publikora jarri da Irekia atariaren bitartez, eta gizarte-eragileen eta erakunde-mailako eragileen iritziak eta ekarpenak jaso dira. Jarraian, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren osoko bilkuran aurkeztu da, eta hark aginduzko txostena egin du, Eusko Jaurlaritzaren Kontrol Ekonomiko Bulegoak eta Aurrekontu Zuzendaritzak ere egin duten bezala. Azkenik, testu hau GLEaren Kontseilu Errektorean ezagutu da. Honek Gobernu Kontseilura eraman du hor azken onarpena har dezan uztailaren 24an.

Dokumentuaren egitura Dokumentu honek 2018-2021 aldirako plangintzaren funtsezko elementuak biltzen ditu, bederatzi kapitulutan antolatuak. Lehen kapituluan, nazioarteko testuingurua eta 2030 Agendak gure lankidetzaren politika finkatu eta zabaltzeko duen ahalmena aztertu eta bultzatu nahi dugun garapena karakterizatu dugu. Bigarren kapituluan, aldi horretarako aurreikusitako eginkizuna, ikuspegia, printzipioak eta helburuak aurkeztu ditugu.

Hirugarren kapituluan, berriz, datozen urteetan euskal lankidetzaren eraldaketa-ahalmena sustatzeko bultzatu nahi ditugun ikuspegiak daude bilduta. Laugarren kapituluan, zeharkako lehentasunak, sektorialak, geografikoak eta testuinguruaren arabekoak ezarri ditugu. Bosgarren kapituluan, ikuspegiaren eta lehentasunen kapituluetan planteatutako erronkei aurre egiteko bultzatuko diren jardun estrategikoaren ardatzak zehaztu ditugu.

Seigarren kapituluan, datozen urteetarako komunikazioaren aldeko gure apustua burutzen eta zehazten da. Zazpigarren kapituluan, adierazitako aldirako proposatutako jarraipen eta ebaluazioko sistema aztertzen da. Kapitulu hori I. eranskinetako jarraipen eta ebaluazioko matrizearekin osatuta dago.

Zortzigarren kapituluan, plana inplementatzeko beharrezkoak diren baliabideak, tresnak eta parte hartze eta gobernantza-sistema zehaztu ditugu. Azkenik, bederatzigarren kapituluan, AUZO(LAN)KIDEAK aurkeztu ditugu. Ekimen enblematikoak dira eta, jardun estrategikoaren ardatzen esparruan, planean planteatzen diren ikuspegi berriak garatzen dituzte.

Dokumentuaren amaieran, eranskin gehigarri bat dago. II. eranskinean, Eusko Jaurlaritzaren beste sail batzuk osagarritasunari, koordinazioari eta koherentziari lotuta egiten ari diren ekimenen mapaketa bat gehitu dugu.

1. NAHI DUGUN GARAPENA

Eraldatzen ari den testuinguru globala Azken hamarkadan, eraldaketa sakonak gertatzen ari dira eremu guztietan. Bizi dugun globalizazioaren fase aurreratu honetan, eragin globala duten baina lurralde, kolektibo eta pertsonen arabera gero eta afektazio desberdin gehiago dituzten krisi ekonomikoak, instituzionalak, politikoak, sozialak, humanitarioak, ekologikoak, balioei lotutakoak eta abar nahasten dira. Krisi horiek tokikoa denaren, Estatukoa denaren eta nazioartekoa denaren arteko mugak lausotzen, garapenaren arazoak transnacionalizatzen eta fenomeno sozial, ekonomiko, politiko eta kulturalen arteko mendekotasunean sakontzen duten aldaketa batzuei erantzuten diete.

Egungo egoerak, beraz, honako ezaugarri hauek ditu: garapenaren arazoen izaera transnacionala (bizikidetzaren arriskuan jartzen duten mehatxu globalizatzen dira); pertsonen arazoen eta planetaren arazoen arteko mendekotasun-erlazioa; eta desparekotasunen ugalketa eta sakontzea.

Arazo globalei, bidegabekeriei eta desparekotasunei aurre egiteko, erronka horien tamainara egokitutako politikak abian jarri behar dira, eta multilateralismo berri bat sustatu behar da apustu estrukturalago eta integralagoekin eta maila anitzeko logika batekin.

Garapenaren nazioarteko agendaren zabalkuntza Transnacionalizazio eta elkarren arteko mendekotasun prozesu horiek duela hamarkada batzuek geroztik gertatzen badira ere, globalizazioaren inplikazioak ez ziren sakonean aztertu 2000. urteko Nazio Batuen Milurtekoko Goi Bileran onartutako Milurtekoko Garapen Helburuetan, eta Iparralde-Hegoalde ikuspegi batetik zehaztu ziren.

Horiek horrela, 2030 Agenda eta Nazio Batuen Batzar Nagusiak 2015ean onartutako 17 GIHak aurrerapen handiak dira Milurtekoko Garapen Helburuei (MGH) dagokienez. GIHak esparru hobea dira; izan ere, nazioarteko testuinguruan gertatutako aldaketekin bat datorren planteamendu bat dute, garapenaren agendaren norainokoa era esanguratsuan handiagotzen dute, eta aurretik landu gabeko alderdi garrantzitsuak planteatzen dituzte.

Agenda global horrek hainbat aukera eskaintzen ditu: (i) proiektio unibertsala dauka, Iparralde-Hegoalde binomioa gainditzeko eskatzen digu eta gure garapen-ereduari buruzko gogoeta egitera bultzatzen gaitu; (ii) maila anitzeko agenda da, eta, bertan, tokikoa eta globala errealitate berekoak dira eta elkarren mende daude; (iii) integraltasunerantz bideratuta dago, eta helburu sozialak, ekonomikoak eta ingurumenari lotutakoak elkarri lotzea bultzatzen du, sektore anitzeko garapena lortzeko —horretarako ezinbestekoa da politiken koherentzia bultzatzea—; eta (iv) herrialde guztiek erantzunkidetasuna ager dezaten eskatzen du, baina erantzukizun desberdinak daudela hartzen du kontuan.

Alderdi positibo horiek gorabehera, gabeziak ere badaude 2030 Agendan. Alde batetik, muga batzuk daude, hala nola giza eskubideen tratamendu tangentiala edo desparekotasunak arazo nagusi gisa ez lantzea. Bestetik, helburuen arteko koherentziarik eza dago batzuetan. Hala ere, gure ustez 2030 Agenda aukera ona da gure garapen-politikak finkatu eta zabaltzeko eta politiken koherentziaren aldeko apustuan aurrera egiteko.

Gure ikuspegia Akordio global horren ikuspegi propioa zehazteko, 1/2007 Legean jasotzen den giza garapen jasangarriaren paradigmari heldu diogu berriz, eta iradokiko diguten eta mobilizatuko gaituzten ezaugarri batzuk identifikatzen saiatu gara.

Giza garapen jasangarria ikuspegi unibertsal batetik ulertzen dugu, pertsona guztien bizitza eta planeta aktiboki defendatzeko konpromiso bezala, euren beharren eta interesen arabera. Hori lotuta dago 2030 Agendan jasota dagoen konpromiso batekin, "inor atzean ez uzteko" konpromisoarekin, alegia. Eta gure indarrak justiziaren, berdintasunaren eta pobrezia desagerraraztearen alde jartzera behartzen gaitu, asimetria globalak eraldatzen laguntzeko. Ildo horretan, lortu nahi dugun garapenak honako ezaugarri hauek ditu:

Bizitza ardatz izatea. Jasangarritasunaren dimentsio anitzeko ikuskera batetik abiatuta (jasangarritasun ekologikoa, ekonomikoa, soziala eta humanoa), pertsonen eta herrien ongizateak izan behar du ardatza, aniztasunean eta naturarekiko loturetan oinarrituta. Elkarrekin bizitzeko eta politika eta ekonomia produzitu, baliatu, kontsumitu eta antolatzeko modu berriak sustatu behar ditugu, pertsona eta herri guztien eta egungo eta etorkizuneko belaunaldien zerbitzura egon daitezen.

Giza eskubideen aldeko apustu irmoa egitea. Giza duintasuna lortzeko, eskubide indibidual eta kolektibo guztiak bermatu behar dira. Desparekotasunak ugaltzeagatik eta diskriminazio modu asko gurutzatzeagatik bereizten den mundu honetan, giza eskubideen eraldaketa-ahalmena hedatzea funtsezkoa da, hesi horiek gainditzeko eta pertsonen eta herrien askatasunak areagotzeko.

Feminismoen eta genero-ekitatearen alde egitea. Genero-justiziaren alde egiteak emakumeen eta gizonen arteko botere-harremanak eraldatzea, benetako berdintasunaren alde lan egitea eta emakumeek eremu guztietan jasaten dituzten askotariko diskriminazioak gainditzeko esan nahi du, generoa lekuaren, gorputzaren eta testuinguruaren arabera era desberdinean bizi daitekeela ahaztu gabe. Apustu horrek, gainera, ikuspegia zabaltzera eta sexu-aniztasuna eta genero-aniztasuna kontuan hartzera bultzatzen gaitu.

Gure bizitza baldintzatzen duten erabakien protagonistak izatea. Parte hartzean oinarrituta egongo diren eta agintaritza legitimo eta eraginkorrak osatzeko ahalmena izango duten gizarte sendo eta demokratikoak lortzeko bidean aurrera egiteko, funtsezkoa da parte hartzea sustatzea, erabakiak modu deszentralizatuan hartzea, pertsonen eta kolektiboen gaitasun sozial eta politikoak sendotzea eta herritar kritiko eta konprometituak prestatzea. Horretarako, tokiko, Estatuko eta nazioarteko eremuak kontuan hartuko dituen gobernantza maila anitzeko ikuspegi bat aplikatuko da.

Bakearen eraikuntza eta bizikidetzaren sustatzea. Gatazka armatuak, beste indarkeria mota batzuk eta, oro har, gizarte-gatazkak arazo estrukturalen ondorioz sortu dira (bazterkeriaren ondorioz, adibidez). Egoera horiek eraldatzeko, gizarte-eskubideak berreskuratu behar dira eta gatazkak bide baketsuen bidez konpondu behar dira; horretarako, elkarrizketa, bizikidetzaren eta adiskidetzaren bultzatu behar dira. Zeregin horretan, funtsezkoa da bakearen eta giza eskubideen errespetuaren kultura sortzea, eta hezkuntza da horretarako gako bat.

2. LANKIDETZA POLITIKAREN HELBURUAK

- Xedea** 2018-2021 aldirako GLEAren lankidetza-politikaren eginkizuna giza garapen jasangarria sustatzea eta pobrezia eta desparekotasunen aurka jardutea da. Horretarako, Hegoaldeko eta Iparraldeko askotariko agenteen estrategiak bultzatuko ditugu, eta koordinazioa, koherentzia eta elkarren arteko ezagutza eta ikaskuntza azpimarratuko ditugu. Gainera, garrantzi berezia emango diegu genero-ekitateari, jasangarritasun ekologikoari, eskubideen ikuspegiari, gaitasunen sendotzeari, parte hartzeari, antolamenduari eta toki-global loturari.
- Ikuspegia** Politika hori mundu bidezkoago eta baketsuago bat eraikitzea bideratuta dago. Mundu horretan, pertsonen eta herrien ongizatea eta eskubideak izango dira erabakiak hartzeko prozesuen ardatz, aniztasunean, ekitatean eta naturarekiko loturan oinarrituta, eta pertsonen eta kolektiboek, tokiko eremuan, eremu globalarekin lotuta eta elkartasun-loturetatik abiatuta, aktiboki hartuko dute parte guztion ongiaren eraikuntzan.
- Printzipioak** Hori guztia bat dator Garapenerako Lankidetzari buruzko otsailaren 22ko 1/2007 Legearen 3. artikuluan ezarritako printzipio orientatzaileekin.
- Helburuak** Esparru horretan, 2018-2021 aldira egingo dugun lanak hiru helburu izango ditu: lehena, gure politikaren xede diren pertsona eta kolektiboetara bideratuta egongo da; bigarrena, gure ingurunean elkartasunarekiko konpromisoa handiagotzea zuzenduko da; eta hirugarrenak, gure eginkizuna gauzatzeko beharrezkoak diren prozeduren hobekuntza izango du ardatz.
- 1. helburua** Pertsonen eta kolektiboek (eta, bereziki, sistematikoki baztertzeko dituztenen) gaitasunak sendotzea eta haiek sustatutako estrategietan laguntzea, giza garapen jasangarria lortzeko eta giza eskubideak bete-betean baliatzeko bidean aurrera egin dezaten.
 - 2. helburua** Lankidetza-politikaren gizarte-oinarria zabaltzea eta Euskadiko pertsona, entitate eta erakundeek elkartasuna eta inplikazioa sustatzea.
 - 3. helburua** Gure jardunbideak eta ikuspegiak berrikuntza eta ikaskuntzaren bidetik eraldatzea, garapenaren arazoei era egokitu, integral, estrategiko eta koordinatuagoan erantzuteko.

Plan honek toki-global ikuspegiaren alde egiten duen arren, eta planaren asmoetako bat Iparraldea-Hegoaldea eta lankidetza/ekintza humanitarioa-hezkuntza dikotomiak gainditzeko bidean aurrera egitea bada ere, irakurketa eta ulermena errazteko, testuan lankidetza aipatzen dugunean hiru lankidetza motez ariko gara: garapena, ekintza humanitarioa eta gizarte-eraldaketarako hezkuntza. Eta horren mugaren jakitun izanik ere, Iparralde eta Hegoalde terminoak erabili ditugu lurraldeak aipatzeko.

3. IKUSPEGIAK

Nazioarteko testuinguruak planteatzen dizkigun erronkei erantzuteko eta Eusko Jaurlaritzak bultzatutako lankidetzaren eraldaketa-ahalmena abian jartzeko, euskal lankidetzaren egiteko modu eta printzipio jakin batzuk finkatu eta sakondu behar dira, eta logika berriak bultzatu behar dira. Hortaz, honako ikuspegi hauek azpimarratu nahi ditugu aldi honetan:

Toki-global lotura Globalizazioa, elkarren arteko mendekotasun testuingurua eta planeta osoak dituen erronkak kontuan hartuta, beharrezkoa da hurbileko errealitatean gertatzen diren eraldaketa-prozesuak eta dinamika estruktural globalak neurri handiagoan egituratu eta lotzea.

Horretarako, konplexutasunetik eta interdependentziaz errealitatea analizatzeko gaitasunak garatu behar dira; loturak erraztu behar dira eta agenteen arteko artikulazioa posible egin behar da; eta herritartasun kritikoa eta aktiboa, arduratsua eta etikoki solidarioa sustatu behar da.

Horretarako, ohiko Iparralde-Hegoalde binomioa eta lankidetzak/ekintza humanitarioa-hezkuntza dikotomia gainditu behar dira. Azken urte hauetan ildo horretan zertxobait aurrera egin bada ere, Gida Plan honen aldi modu eraginkorragoan bultzatu nahi dugu ikuspegi hori.

Elkarrizketa estrategikoa Erronka globalak eta hauen areagotzea kontuan hartuta, harremanetan jartzeko eta erronka horiei aurre egiteko modu berriak landu behar dira. Agente diferenteen arteko elkarrizketa, koordinazio eta artikulaziorako espazioak sustatu behar ditugu, gure praktikak aztertzen eta eraldatzen laguntzeko eta ikuspegi berriak sartzeko.

Aldi honetan, askotariko agenteak eta gaitasunak era integratu eta estrategikoagoan antolatzen lagunduko diguten lan egiteko modu berriak ikertu nahi ditugu, Hegoaldeko herrialdeak eta Euskadi bera eraginpean hartzen dituzten arazo globalei era koherente eta koordinatuagoan aurre egiteko.

Erantzunkidetasuna Lankidetzan inplikaturako agente bakarrak izan ez badira ere, euskal Garapenerako Gobernu Kanpoko Erakunde (GGKE) protagonismoa eta dinamizazio oso garrantzitsuak izan dira politika hau gauzatzeko. Testuinguru guztien errealitateaz duten ezagutza, askotariko pertsona, kolektibo, mugimendu eta erakundeekin dituzten itunak eta loturak eta beren mobilizazio- eta eragin-ahalmena direla eta, funtsezko agenteak dira lankidetzak-politika abian jartzeko.

Hala ere, erronka globalei dimentsio anitzeko ikuspegi integralago batetik aurre egiteko, beharrezkoa da askotariko agente sozialak, hezkuntza arlokoak, akademikoak, ekonomikoak eta instituzionalak erabakitasun handiagoarekin inplikatzeko, modu gehigarrian, osagarrian eta/edo GGKEekin itunduta. Agente guztiek elkartasun eskuzabalaren, elkarrekiko lankidetzaren eta harreman simetrikoen printzipioei jarraitu beharko diete.

Horrela, beraz, bi erronka ditugu aurrean: Euskadin dauden askotariko gaitasunak eta jakintzak dinamizatu eta tokiko garapenaren eta garapen globalaren zerbitzura jartzea, eta elkartruke horizontalerako aukerak sortu eta beste lurralde batzuetako esperientzia eta jakintzekin ikastea.

Agente erantzunkide horiek guztiak ez dute harreman bera izango GLEArekin. Plan honen aldian, hainbat ekimenen bidez itun sendoagoak eta zorrotzagoak egingo dira hemen planteatzen diren ikuspegiak garatzeko funtsezkoak diren agenteekin (ikus jardun estrategikoko ardatzak), eta espezializazio horren aldi berean, arreta berezia eskainiko zaio GLEArekin harremanetan dauden agenteen aniztasunaren aberastasuna sendotzeari.

Lehentasunezkoa da, halaber, lankidetzaren politikak eta haiek behar duten inplikazioa errealitate izatea herritar guztientzat. Askotariko agenteak eta, oro har, herritarrak inplikatzeko, apustu irmoa egin behar da gizarte-erlaketarako hezkuntzaren eta komunikazioaren alde, garapeneraren arazoei toki-mailan eta maila globalean aurre egiteko erantzunkidetasunaren inguruko pertzepzioak moldatu ahal izan daitezkeen.

Ekimen propioa Erronka globalen aurrean beharrezkoa den erantzunkidetasunak nazioarteko elkartasunerako ahaleginak dinamizatzen zein gure garapenera bera berrikustera bultzatzen gaitu. Esparru horretan, erakunde publikoak funtsean bete dugun finantzaketa-zeregina gainditu eta protagonismo eta erantzukizun handiagoa hartu behar dugu gure gain.

Beraz, epe honetan garapenerako politiken koherentzia eta erakundeen arteko koordinazioa bultzatuko ditugu. Ahalegin aktiboa egin behar dugu, halaber, agente gehiago erakartzeko, parte hartzea eta artikulazioa sustatzeko, gaitasunak sendotzeko eta jakintza sortzeko. Era berean, zuzeneko diru-laguntzen bidez, aukera-leihoak arakatuko ditugu; ikuspegiak eta praktiken berrikuntza teknologikoa sustatuko dugu; eta nahikoa laguntza jasotzen ez duten egoerei erantzun diegu.

Koherentzia eta koordinazioa Erantzunkidetasuna, halaber, Euskadiko zein beste herrialde batzuetako garapenera eta ongizate-prozesuak bateragarri egingo dituzten politika integralago batzuetan zehaztu behar da. Ildo horretan, ikuspegi honen dokumentu iradokitzailea da Euskal Autonomia Erkidegoko Garapenerako Politiken Koherentziarako Erreferentzia Esparrua.

Plan honetan, hartutako konpromiso politikoak jardun estrategikoko hainbat ardatzetan zehaztu nahi ditugu. Ahalegin hori ez da Eusko Jaurlaritzaren ekintzara mugatuta egongo. Izan ere, euskal administrazioen artean ere koherentzia eta koordinazio handiagoa behar da. Planaren aldian, aurreko aldi bultzatutako koordinazio-dinamiketan sakontzen eta ekintza espezifikoak zehazten jarraituko dugu.

Herritar kritikoak Duela urte batzuek geroztik, gizatasun urriko garapenera, gatazkek eta krisi humanitarioek Hegoaldeko herrialdeetan eragin dituzten eta eragiten dituzten ondorioetako batzuei aurre egin nahi zaie lankidetzaren bidez, hala nola pertsonen pobretzeari, desparekotasunen gorakadari, askatasunen murrizketari eta eskubideen urraketari. Errealitate horiek gero eta agerikoagoak dira gure ingurune hurbilean, herritarrentzat mota eta inplikazio desberdinak badituzte ere.

Egiten den testuingurua edozein dela ere, gizarte-erlaketarako hezkuntzak pentsamendu kritikoaren sorrera eragiten du, eta gizarteari, norberaren bizitzari eta inguruneari dagokienez arduraz jokatzeko duten pertsona jakitun eta ahaldunduen ekintza sustatzen du, bizi diren errealitatea eraldatu nahi duten herritar globalak osatzeko. Hori guztia, toki-eremua eremu globalarekin lotuta, maila indibidual eta kolektiboan, elkartasunaren baloreetatik eta giza eskubideen babesarekin.

Ikaskuntza Egiteko modu berrietara jotzeko, prestakuntza-guneak, esperientzien eta jakintzen elkartrukea, jakintzaren sorkuntza, prozesuen ebaluazioa eta sistematizazioa eta agente guztien gaitasunen sendotzea bultzatu behar dira.

Hori dela eta, gaitasunen sorkuntza jardun estrategikoko ardatz guztietara iristeko eta ebaluazioaren eta ikaskuntzaren kultura bultzatzen jarraitzeko erronkari egin nahi diogu aurre plan honetan.

Berrikuntza Testuinguru aldakorak eta ikuspegi berrietara egokitzeko beharrak, gure praktikak aztertzeko eta egokitzeko eta euskal kooperazioaren ahalmen eraldatzailea zabaltzeko berrikuntzak egiteko erronka planteatzen digute. Berrikuntzaren aldeko apustu honek plan dinamiko eta malgu bat eskatzen du —prozesuaren beharretara egokituko dena—, baita sorkuntza eta ikuspegi eta esperientzia desberdinak elkartzea ere.

Planak ekimen pilotu batzuk ezarri ditu, haietan oinarrituta lan egiteko modu berriak probatzeko. Malgutasunak eta berrikuntzak, halaber, praktikatik abiatuta ikasteko eta zuzentzeko aukera emango digun jarraipen- eta kontrol-sistema bat behar dute.

Lankidetzaren deszentralizatuari balioa ematea 2030 Agendaren izaera unibertsalak, integralak eta maila anitzekoak eta haren lokalizazioaren erronkak zeregin garrantzitsua ematen die estatu azpiko gobernuei. Era berean, 2017an lortutako Garapenari buruzko Europako Adostasun berriak tokiko eta eskualdeko gobernuek betetzen duten zeregina aitortu du. Testuinguru horretan, garrantzitsua da lankidetzaren deszentralizatuak betetzen duen zeregina azpimarratzea eta balio diferentziala eman dezaketen elementu bereizgarriak identifikatzeko lanean aurrera egitea.

Jarduketa estrategikoko ardatzetan ikaskuntza-ekintzak, ezagutza sortzea, truketzea eta sozializazioa gurutzatzen dira. Horiek euskal kooperazioaren esperientziari balioa ematen lagunduko diote. Zentzu horretan, euskal lankidetzaren esperientzia arrakastatsuak identifikatzeko eta sistematizatzeko erronka dugu, baita atzerrian lankidetzaren arloko euskal boluntarioen eta profesionalen presentzia eta hauen egiten jakitea kapitalizatze ere.

4. ZEHARKAKO LEHENTASUNAK, SEKTORIALAK, GEOGRAFIKOAK ETA TESTUINGURUAREN ARABERAKOAK

Zeharkako lehentasunak

Zeharkako ikuspegiak GLEAk bultzatutako lankidetzaren izaeraren elementu nagusietako bat dira. Urte hauetan, lankidetzaren azken helburua ez ezik, lankidetzaren lantzeko modua ere landu nahi izan dugu. Orain arte, honako zeharkako ikuspegi hauek bultzatu ditugu: (i) politikaren subjektu direnen toki-gaitasunen, parte hartzearen eta antolamenduaren hobekuntza; (ii) genero-ekitate; (iii) giza eskubideen ikuspegia; eta (iv) jasangarritasun ekologikoa. Gure ustez, ikuspegi horiek bultzatzea bidezkoa da oraindik, baina aldi honi begira, bi erronka planteatzen ditugu:

1. Ikuspegi horien ulermena eta aplikazioa sakondu edo berrikustea.
2. Toki-global ikuspegia txertatzeko bidean aurrera egitea.

GLEAk bultzatzen eta laguntzen dituen ekintza guztiek ikuspegi barne hartu beharko dituzte, esku-hartze motaren arabera era desberdinean zehaztuko badira ere. Toki-global ikuspegia era progresiboan txertatuko da. Zenbait kasutan, elementu nuklearra izango da (programa-tresna berria, adibidez); beste batzuetan, zeharkakoa (gizarte-eraldaketarako hezkuntza-ekimenak); eta beste batzuetan, berriz, baloratu beharreko elementu gehigarri bat.

Lehentasun sektorialak

Ezarri izan diren lehentasun sektorialeak, praktikan, ez dute eragin argirik izan politikaren norainokoa. Honako ahulezia hauek identifikatu ditugu: (i) ezarri duten sailkapen-sistemak esku-hartze mota oro hartu du kontuan, benetako lehenespenik egin gabe; (ii) emakumeen ahalduentzearen kasuan izan ezik — kasu horretan gutxieneko ehuneko jakin bat ezarri baitugu—, ez dute balio izan administratibotik jardun espezifikoak bultzatzeko, ezta erabakitasunez bultzatu ez diren sektoreak sustatzeko ere; (iii) praktikan, garrantzi handiagoa eman diogu esku hartzeen integritasunari espezifikotasun sektorialari baino; eta (iv) ez dugu haien ahalmen osoa baliatu ikaskuntzak eta jakintza sortzeko.

III. Gida Planaren ebaluazioaren gomendioek epe ertainean baloratzeko, ikasteko eta gure jardunbideak hobetzeko aukera emango duten lehentasun batzuk ezartzera bultzatzen gaituzte. Ildo horretan, eta aldi berriari begira, honako hau erabaki dugu:

1. 1/2007 Legean ezarritako aukera zabala onartzea; eta Garapenerako Laguntza Batzordearen sailkapen-kodeak erabiltzea kontuak emateko.
2. GLEAk, era proaktiboan, emakumeen ahalduentze-prozesuetan laguntzeko eta giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonak babesteko apustua sendotzea. Apustu hori honako hauen bidez zehaztuko da: (i) funtsen erreserba espezifikoak; (ii) GLEaren proposamen-ekintzak bultzatzea zuzeneko diru-laguntzen bidez; (iii) lehenespena deialdietan; (iv) jakintzaren sorkuntza eta ikaskuntza; eta abar.

Lehentasun geografikoak eta testuinguruaren araberakoak

Euskal herriaren elkartasunak duen historia eta tradizioa dela eta, oso lotura sendoak daude Latinoamerikarekin, Saharako herriarekin eta Palestinako herriarekin, beste lurralde batzuekiko lotura egonkorak ahaztu gabe. Aurreko planen lehenespen geografikoek ez diote erantzun herrialdeetako errealitateari edo munduko erronkei buruz egindako azterketa sakon bati, adierazitako tradizioei baizik, eta ez dira elementu diferentzial garrantzitsua izan proiektuak baloratzeko garaian, Afrikan ekimenak bultzatzera bideratutako ehunekoaren kasuan izan ezik. Dena dela, Afrikako testuinguruan ere lehenespen geografikoak ez du bideratu funtsen azken banaketa kontinentean zehar.

Eremu humanitarioan, GLEA krisi humanitarioen ondoriozko premiei erantzuten saiatu da, eremu geografikoa edozein izanik ere. Hala ere, espezializazio handiagoa lortzeko, GLEAren jarduera gatazketara eta beste indarkeria-egoera batzuetara bideratzea bultzatzen da 2018-2023 aldiko Ekintza Humanitarioko Estrategian.

Alderdi horiek kontuan hartuta eta aldi berriari begira, honako hauek aurreikusten ditugu:

1. Lehentasun geografiko bakarra ezartzea: Afrikan egin beharreko lana bultzatzea.
2. Eremu humanitarioko lehentasun gisa gatazka-testuinguruak eta beste indarkeria-egoera batzuk ezartzea.
3. Testuinguruaren araberako lehentasun estrategikoak identifikatzeko bidean aurrera egitea.
4. Asiari dagokionez, neurri positiboen beharra analizatzea eta, hala badagokio, hartzea.
5. Euskadin gizarte-eraldaketarako hezkuntza-lana bultzatzen jarraitzea.
6. Herrialde eta/edo eskualdeekin jakintza eta esperientziak elkartrukatzeko topaketak bultzatzen jarraitzea.
7. Toki-errealitateak eskualde-artikulazioekin eta artikulazio globalekin lotzea eta maila anitzeko prozesuak babestea.

5. JARDUN ESTRATEGIKOAREN ARDATZAK

Garapenaren arazoaren konplexutasun eta elkarren arteko mendekotasun handiagoaren aurrean, erantzun politiko eta sozial integralagoa eta egituratuagoa behar da. Ildo horretan, Eusko Jaurlaritzak funtsezko erronka batzuei egin beharko die aurre Gida Plan honen indarraldian. Erronka horiek elkarrekin lotuta daude, eta honako alderdi hauek dituzte ardatz: 2030 Agenda inplementatzea, garapenerako politiken koherentziarako bidean aurrera egitea eta lankidetzaren politikan ikuspegi jakin batzuk sustatzea.

Testuinguru horri erantzuten saiatuz eta, aurreko ataletan aurkeztutako helburuak, ikuspegiak eta lehentasunak aplikatuz, hemen estrategia-jarduketako zortzi ardatz garatzen ditugu. Ardatz horietan, egiteko modu berri horietara igarotzen laguntzen diguten jarduketak biltzen dira edo plan honen bidez babesten ditugun ikuspegiak biltzen dira. Gure ustez, ikuspegi horiek euskal lankidetzaren potentziala zabaltzen lagundu diezagukete. Ardatz horietako bostetan, gainera, GLEAk epe honetan sustatu nahi dituen zeharkako hurbilketak, hurbilketa sektorialak, geografikoak eta testuinguruak garatzen dira, besteak beste, ikasketak lortzeko.

Ardatzetan planteatutako ekintzek ez dute GLEaren eginkizuna agortzen. Tresna diferenteen bitartez, hainbat testuingurutan eta sektoretan prozesuak eta ekimenak babesten eta sustatzen jarraituko dugu. Urteko planetan zehatzago jasoko dira urtean egin beharreko ekintzak.

Garapenerako politiken koherentzia

Erronka globalei ekiteko toki- eta eskualde-agintarien parte hartzeko beharri buruzko Europa- eta nazioarte-mailako eztabaiden esparruan, Eusko Jaurlaritzak bere politika publikoak 2030 Agendaren 17 helburuekin lotzeko konpromisoa hartu du bere gain. Lankidetzaren politika bereziki aipatzen da 17. helburuan: garapen jasangarrirako munduko ituna ezartzeko bitartekoak sendotzea eta itun hori suspertzea. Helburu horrek, gai sistemikoei buruzko atalean, garapen jasangarrirako politiken koherentzia hobetzeko erronka (17.14 xedea) eta eremu publikoan, publiko-pribatuan eta gizarte zibilean agenteen esperientzia eta gaitasunak baliatuz bitartekoak mobilizatuko dituzten itun eraginkorrak sustatzeko beharra (17.17 xedea) ezartzen ditu; halaber, Iparralde-Hegoalde lankidetzaren, Hegoalde-Hegoalde lankidetzaren eta lankidetzaren trianguluarraren bidez gaitasunak sortzeko eskatzen du (17.19 xedea).

Eusko Jaurlaritzak Euskal Autonomia Erkidegoko Garapenerako Politiken Koherentziarako Erreferentzia Esparrua dauka (2016ko apirilaren 5ean onartua). Esparru horretan, honela ulertzen da garapenerako politiken koherentzia: “giza garapenaren eta jasangarritasunaren ikuspegia politika publikoen diseinuan, abiaraztean eta ebaluazioan txertatzea bidezko mailetan, eta politika horiek elkarren artean koordinatu eta osatzea”; gainera, oinarritzko erreferentzia izan behar du gobernu-ekintzarako, “barneko garapen-estrategiei zein kanpoko ekintzari edo bi alderdien arteko loturari dagokienez”. Konpromiso politiko hori ageriko emaitzak izango dituzten lan-agenda zehatz eta operatiboetan jaso behar da.

Bestalde, GLEA sortzen duen eta arautzen duen ekainaren 19ko 5/2008 Legearen 3. artikuluko g) atalean adierazten da bere funtzioen artean dagoela Eusko Jaurlaritzako sailen garapenerako lankidetzarekin lotutako jardueren koherentzia

sustatzea, Garapenerako Lankidetzaren otsailaren 22ko 1/2007 Legeak adierazitako printzipioen eta helburuen esparruan. Halaber, XI. Legealdirako Gobernu Programak (2016-2020), GLEAri gauzatzea dagokion konpromisoen artean, 171.a ezartzen du: “Erakunde arteko garapenerako eta koordinaziorako politiken koherentzia sustatzea”.

Garapenerako politiken koherentziarantz aurrera egiteko erronkak Eusko Jaurlaritza osoa eraginpean hartzen badu ere, GLEAk koherentzia hori Eusko Jaurlaritzan zabaltzeko aukera dinamizatzeko zeregina hartuko du bere gain, eta honako ekintza hauen bidez gauzatuko du:

- 1) **Egitura garatzea**, Eusko Jaurlaritzaren barruan koherentzia bultzatzen jarraitzeko. Horretarako, beharrezkoak dira honako hauek:
 - a. Koherentzia ahalbidetzen duten gobernu barruko eta erakunde arteko artikulazio-guneak identifikatzea, eta, horren bidez:
 - i. Gai espezifiko batzuei buruzko diagnostikoak partekatzea.
 - ii. Gobernuaren eremuen barruan garapenerako politiken koherentzia bultzatzeko ardura duten pertsonak sentsibilizatzea.
 - iii. Ekintza espezifikoaren koordinazioa eta zehaztasuna erraztea.
 - iv. Toki-eremuan, Estatuan eta nazioartean garapenerako politiken koherentziaren arloko esperientziak lotu, kontrastatu eta elkartrukatzea.
 - b. Garapenerako politiken koherentzia lortzeko bidean egindako aurrerapenaren berri emateko informazio-sistemak bateratzea.
 - c. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua indartzea, politiken koherentziaren betetzearen jarraipena eta kontrola egiteko, urteko txosten bat landu eta eztabaidatzearen bidez.
- 2) **Eusko Jaurlaritzaren sailak beren jardun-eremuei lotutako lankidetzak-ekimenetan txertatzeko ekintzak sustatzea**. Plana lantzeko prozesuan, Eusko Jaurlaritzaren sail eta erakunde autonomo batzuek egindako ekintzen hasierako mapaketa bat egin dugu (ikus II. eranskina).

Planaren aldirako aurreikusi da martxan dauden ekintzei jarraitutasuna ematea, ekimen berriak bultzatzea, koordinazioan sakontzea eta gaitasunak mobilizatzeko bideak gaitzea. Ildo horretan, AUZO(LAN)KIDEAK ekimen pilotuen bidez, koordinazio- eta koherentzia-maila handiagoak lortu nahi ditugu. Gainera, hainbat gobernu-arlotako pertsonak beren jardun-eremuei lotutako lankidetzak-ekintzen garapenean duten inplikazioa aztertuko da.

- 3) Politiken koherentzia bultzatzeko **ekintza pilotuak sustatzea**. Ondoren aipatuko ditugun ekimenak 3, 4 eta 5 AUZO(LAN)KIDEAK ekimenetan landu dira:
 - a. Giza eskubideen eta enpresen inguruko plan bat garatzea.
 - b. Erosketa publikoan gizarte-klausulak eta ingurumen-klausulak zehaztu, zabaldu eta bere gain hartzea.
 - c. Eusko Jaurlaritzaren nazioartekotze-planetan laguntzea.

Ekimen pilotu horiek ez dituzte agortzen beste sail batzuekin epe honetan burutu ahal izango diren jarduketak-ekintza koordinatuak;

bereziki, GLEAK esparru-akordioak edo lankidetzaz-hitzarmenak dituen sailekin (adibidez, lankidetzaz linguistikoa, osasuna, etab.).

- 4) **Erakundeen arteko artikulazio eta koordinazio handiagoa**, ekintza espezifikoa batzuetan zehaztuta, garapenerako politiken koherentzia lortzeko maila anitzeko agenda baten aplikazioan aurrera egiteko aukera emango duena. Epe honetan zehar sustatuko diren ekimen horietako batzuk honako hauek dira:
- a. Erakunde arteko programa bat abian jartzea, uraren arloan (ikus AUZO(LAN)KIDEAK 6).
 - b. Euskal Lankidetzaz Publikoaren Ataria martxan jartzea, Eusko Jaurlaritzaz, hiru foru aldundiek, hiru hiriburu-etako udalek eta Euskal Fonda erakundeak 2014. urteaz geroztik sustatutako lankidetzaz-jarduketaz biltzen dituenaz, kontuak ematea laguntzeko, informazioa harmonizatzeke, analisisa eta ikerketa errazteke, eta erakunde arteko koordinazioa eta ebaluazio-kultura sustatzeke.
 - c. Prozesuen ebaluazio bateratuak egitea, hainbat erakunderen laguntzaz.
 - d. Euskal Lankidetzaz Publikoko Foroa egitea, bi urtez behin, Euskadiko lankidetzaz deszentralizatuari balioa emateke.

Halaber, Garapenerako Lankidetzazaren Erakunde arteko Batzordean parte hartzen duten erakundeak, beste eragile batzuekin batera, (H)ABIAN 2030 – Gizarte-Eraldaketa-erako Hezkuntzazaren Estrategiazaren Jarraipen-Batzordearen zati dira. Esparru honetan, hainbat ekintza era koordinatuan egitea ere aurreikusten da. Plana gauzatzeko epean zehar honako hauek aurreikusten ditugu:

- a. Hasierako ebaluazioa egitea, adierazleak eta euren oinarritzko lerroa garatzeko.
- b. Komunikazio-kanpaina bat egitea (ikus AUZO(LAN)KIDEAK 7).
- c. Gogoeta-guneak sortzea, (H)ABIAN 2030 abian jartzeari buruz.

Eremu estrategikoak Erronka globalei aurre egiteko, garapenerako lankidetzaz-politikaz jarduteko modu jakin batzuk aztertu behar ditu. Hala, erronka komunak bistartzeko barne- eta kanpo-arazoak bereizteko dinamika gainditu behar ditu, eta lurraldeetan dauden ahalmenak eta baliabideak erlazioan jarri, euren erantzun integralagoa eta koherenteagoa emate aldera. Horrek, lan egiteko modu berriak azterte eskatzen du, eta, beraz, esperimentazio- eta ikasketa-prozesu bat egin behar da ezinbestez. Ikuspegi horretatik abiatuta planteatu ditugu eremu estrategikoak IV. Gida Planean.

Eremu estrategikoak askotariko agenteek giza garapen jasangarriaren erronka globaletakoren baten inguruan elkarrekin lan egiteko guneak dira, eta erronkei era koherente eta koordinatuan aurre egitea dute xede. Halaber, baterako gogoeta-prozesu bat ezartzea eta agenteek garatutako estrategiaz osagarritasunak identifikatzea ere helburu dira, ezinbestekoak aipatutako xedeak lortzeko.

Helburu horiek lortzeko bidean aurrera egiteko, mailakako lan-prozesu bat behar da. Prozesu horrek honako etapa hauek izango ditu:

1. **Elkartzea.** Hainbat jardun-arlotako agenteen arteko elkarrizketa eta eztabaidarako gune bat sortzea.
2. **Partekatzea.** Agente guztiak beren esparruan garatzen ari diren estrategiak elkartrukatzea, eta erakusteko zein ikasteko irekitasuna agertzea.
3. **Aztertzea.** Eremu estrategikoan planteatutako erronka era bateratuan zehaztea, eta toki-eremuaren eta eremu globalaren artean dauden loturak agerian uztea.
4. **Identifikatzea.** Eremu estrategikoaren barruan landu litezkeen ildo estrategikoak finkatzea.
5. **Lehenestea.** Garatzeko bidezkoenak eta bideragarrienak diren edo garatuz gero eragin handiena izango duten ildo estrategikoak hautatzea. Ildo horiek lantzeko helburuak eta estrategiak zehaztea.
6. **Bideragarri egitea.** Identifikatutako lehentasunei erantzutea, gaitasunak eta baliabideak kontuan hartuta. Honako ekintza hauetan zehatz daiteke hori:
 - 6.1. Agenteen artean ahaleginak **koordinatzea**.
 - 6.2. Baterako ekimenak **antolatzea**, horrela balio erantsia lortzen bada.

Prozesuan, etapa horiek xede progresiboak izango dira, eta IV. Gida Planaren indarraldiaren amaieran eremu estrategiko bakoitzean lortutako aurrerapen-maila ebaluatzeko aukera emango dute.

Eremu estrategikoek bideragarritasun nahikoa izateko eta helburuak lortzeko bidean aurrera egin ahal izateko, hautaketa baldintzatzen duten hainbat irizpideri jarraitu behar zaie. Honako hauek dira:

- Giza garapen jasangarrirantz aurrera egiteko erronka global partekatuta izatea, Euskadi eta beste lurralde batzuetan agerikoa dena.
- Adostasun-maila handia egotea, erronka horri aurre egiteko beharrezko inguruan eta askotariko agenteen (gizarte-agenteen eta erakunde-agenteen) artean.
- Euskal gizarteak eta euskal lankidetzako agenteek erantzun egokia emateko gaitasuna eta borondatea izatea.
- Baldintza nahikoak ematea, eragileen artean erantzun hori antolatzeko modu koherente eta koordinatuan.

Agenteen artean analisi eta proposamen dibergenteak egon daitezkeela jakin arren, topaguneak eta aukera-espazioak sortzea posible dela uste dugu, jarduketa-estrategia koordinatuagoak, integralak eta egituratuagoak sustatzeko, eta planteatutako erronkari emandako erantzunean balio erantsia sortzeko. Hori aintzat harturik, eta adierazitako irizpideak kontuan hartuta, bi eremu estrategiko bultzatuko dira IV. Gida Planean:

1. Gatazken eraldaketa eta bakearen eraikuntza.
2. Eredu ekonomiko solidarioa.

Eremu horietako bakoitzaren helburuak, garatu beharreko ildoak eta inplikatu beharreko agenteak 1. eta 2. ataletan (AUZO(LAN)KIDEAK) lantzen dira.

Plan hau indarrean dagoen bitartean, eremu estrategikoen aukeraketa horrek ez du lankidetzaren lana era murriztailean zuzendu nahi, eta ez du ezartzen eremuekin lezkatu beharra GLEAk ematen dituen funtsak eskuratzeko. Aitzitik, aktore diferenteen artean lan-eredu berri batean aurrera egiteko egingarritasuna arakatzeko eta testatzea planteatzen dugu, adierazitako bi gaietan eremu estrategikoak sustatzeko.

Plana gauzatzeko aldia amaitzean, bi esperientzien ebaluazioa egingo da. Aterako diren ondorioak baliagarriak izango dira ereduarekin jarraitzearen eta/edo GLEAk bultzatutako lankidetzaren jardun-esparru osora hedatzearen bidez kotasuna baloratzeko.

Epe laburrera, erronka nagusiak honako hauek dira:

- 1) Eremu estrategikoen funtzionamendu, kudeaketa, jarraipen eta ebaluazioaren ereduaren garatzea.
- 2) Proposatutako bi eremu estrategikoak planaren indarraldiaren lehen urte eta erdian abian jartzea.
- 3) Esperientzia Estatuan, Europan eta nazioartean sozializatzea eta balioztatzea.
- 4) Esparru estrategikoetako esperientzia ebaluatzea.

1 puntuarekin loturik, prozesu osoan Hegoaldeko herrien eta erakundearen parte-hartzea bermatzeko erronka dugu. GGKEek Hegoaldearen gogoetak, proposamenak eta lehentasunak helaraziko badituzte ere, ahots horiek gehitzeko beste modu batzuk asmatu beharko dira.

Toki-global ikuspegia

Errealitate hurbilenetan eta arruntenetan zein globaletan, giza eskubideen defentsan eta elkartasunaren esparruetan eraldaketak sortzeko, funtsezkoa da indartzea pertsona arduratsuen eta etikoki solidarioen herritartasun kritiko eta aktibo globala. Urruneko edo inguruko lekuetako beste pertsona batzuekin topaketek elkarrenganako aitortzea eta errespetua izan behar dute oinarri, ikaskuntzak sortu behar ditu, baita pertsona guztientzako eskubideak sustatzeko eta babesteko agenda eta ekintza komunak ere, inor atzean ez uzten saiatuz. Horren ondorioz Iparralde-Hegoalde eta lankidetzaren/ekintza humanitarioa-herkuntza dikotomiak apurtu behar dira, ez baitute laguntzen gure mundua azaltzen, eta ekintza-ahalmena mugatzen dutelako.

Hala, toki-global ikuspegia saiatzen da lan egiteko modu zatituak gainditzen, nazioarteko elkartasuneko erlazio horizontalak indartzen, beste begirada eta analisi diferentetara zabaltzen, eta bestelako testuinguru eta proposamen diferenteen arteko lotura erreala —elkarren arteko errespetua, aitortzea eta ikaskuntzak sortuko dituztenak— sustatzen.

Gainera, toki-global ikuspegia aukera ona da begirada kritiko batetik 2030 Agendaren helburuetarantz aurrera egiteko, eta horietan giza eskubideen ikuspegia txertatzeko. Ikuspegi horretatik Euskadin GIHak garatzea erraztu nahi dugu, horretarako erakundearen politikak (hiru mailetan) eta askotariko gizarte-agenteen estrategiak horien baitan jarritz.

Ikuspegi hori honako hauen bidez garatuko dugu:

- 1) **Toki-global ikuspegia sakontzearen bidez.** Ikuspegi hori sendotzen lagundu duten eta ikaskuntzak sortzeko aukera emango diguten ekimen batzuk ditugu. Lan egiteko modu itxiak gainditu nahi ditugu, eta sustatu gure ingurunean egindako ekintzak eta Hegoaldeko ekimenak lotuko dituzten tresnak, helburu berarekin. Horretarako, honako hau planteatzen dugu:
 - a. GLEAk ikuspegi hori nola ulertzen duen zehaztuko duen dokumentu bat egitea.
 - b. Toki-global ikuspegia txertatzeko garaian jardunbide egokiak identifikatzea.
 - c. Lankidetzaren agenteen artean esperientziak elkartrukatzeko eta ikasteko guneak sortzea, eta aniztasunak aberastasun gisa duen balioa azpimarratzea.
 - d. Ikuspegi horrek modalitate eta tresnetan duen isla baloratzea.
- 2) GLEAk eta beste agente batzuek toki-eremua eta eremu globala lotzen dituzten **sare eta itunetan parte har dezaten bultzatzearen bidez**, pertsona guztien eskubideak sustatu eta defendatzeko agendak eta ekintza komunak sortzeko.
- 3) Ikuspegi hori txertatzeko **GLEAren eta gainerako agenteen gaitasunak indartzearen bidez.** Ikuspegi hori txertatzeko bidean aurrera egiteko, ikuspegiari lotutako elementuei (aniztasunaren aitorpena, ikuspegi heteronormatiboekiko haustura eta abar) lotutako elementuen zein jardunbide batzuei (itunen kudeaketa, gatazken konponketa, antolatze eta harremanak ezartzeko modu berriak eta abar) lotutako elementuen inguruko gaitasunak indartzea proposatzen dugu.
 - a. Prestakuntza-premiak ezagutzea.
 - b. Ikuspegi hori hobeto txertatzeko prestakuntza-plan bat diseinatzea.

Ikuspegi hori, halaber, zuzenean lotuta dago (H)ABIAN 2030 estrategiaren eta ARAR 2017-2020 planaren bidez bultzatzen diren herritar kritiko, aktibo eta etikoki solidarioen sustapenarekin eta aurreko atalean landutako garapenerako politiken koherentziarekin.

Giza eskubideak

Giza eskubideen urraketak behin eta berriz gertatzen dira lurralde eta testuinguru ugarriz. Aldi berean, onarpen handiko nazioarteko araudi-esparrua izanik ere, giza eskubideak zalantzan jartzen dira. Horren aurrean, funtsezkoa da giza eskubideen gauzatzea sakontasun, osotasun eta ahalmen guztiarekin bere gain hartzea eta hurbilketa partzial, asistentzialista edo etnozentrizistatik urruntzea.

Aldez aurreko urte anitzeko hiru plangintzek aitortzen dute giza eskubideek desparekotasunak gainditzeko duten eraldaketa-ahalmena, eta, beraz, zeharkako ikuspegi eta ildo sektorial gisa jasotzen dituzte giza eskubideak. Apustu horrek beste esanahi bat hartu du 2017tik aurrera, urte horretan Giza Eskubide, Bizikidetzaren Idazkaritza Nagusian sartu baitzen GLEA.

2018-2021 aldirako proposatzen dugu: batetik, zeharkako ikuspegian sakontzen jarraitzea —giza eskubideak erreferentzia-esparrutzat hartzen ditu, bertan dauden botere-erlazioak identifikatzen ditu eta eskubideen urraketa ikusarazten du, erantzukizunak hartzearen eta eskubide guztien bermearen alde lan egiteko—; eta bestetik, giza eskubideak eta euren komunitateak, erakundeak eta sareak defendatzen dituzten pertsonak babestearen eta haiei laguntzearen aldeko apustu irmoa egitea. Horrela, beraz, honako ekintza hauek egingo ditugu datozen urteetan:

- 1) **Giza eskubideen ikuspegian sakontzea.** Lankidetzajardunetan giza eskubideetan oinarritutako ikuspegia zeharka txertatzeko prozesua progresiboa izan da. Horren zehaztapena berrikusi, neurtu eta sakontzeko eta eztabaidagai diren elementu berriak gaineratzeko xedez, honako hau planteatzen dugu:
 - a. Giza eskubideen ikuspegia txertatzeko garaian jardunbide egokiak identifikatzea.
 - b. Lankidetzajardunetako eta giza eskubideen eremuko jardunbideen arteko ikaskuntza-guneak sortzea.
 - c. Ikuspegi hori modalitate eta tresnetan zehazteko moduan berriz pentsatzea.
- 2) **Giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonen babesean oinarritutako ekimenei lehentasuna ematea.** Kolektibo horrek euskal lankidetzak diharduen lurraldeetan jasaten dituen mehatxuak, kriminalizazioa, jazarpena, judizializazioa eta behartutako desplazamenduak direla eta, giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonen eta euren komunitateen, erakundeen eta sareen babesean eta laguntzan oinarritutako ekimen eta prozesuei emango zaie lehentasuna aldi honetan. Ildo horretan, emandako funtsen % 4 gordeko dugu eremu honetan zentratutako ekimenetan laguntzeko.
- 3) **Giza Eskubideak defendatzen dituzten pertsonen babesaren arloko koordinazio eta ikaskuntzarako guneak sortzea.** Horretarako, beharrezkoa izango da:
 - a. GLEAk lagundutako ekimenak eta prozesuak mapatzea, giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonen babesaren arloan.
 - b. Jardunbideen artean babesaren inguruko esperientziak elkartrukatzea.
 - c. Askotariko jardunbideen artean ikaskuntzak eta sinergiak ahalbidetzea.
- 4) **GLEAren zeregina sustatzea giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonak babesteko.** GLEAk giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonak babesteko gero eta prozesu gehiagotan laguntzen du, eta, gainera, Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritzak zuzentzen duen Giza Eskubideen Defendatzaileak Aldi Batez Babesteko Euskal Programaren parte da. Edonola ere, kolektibo horren, bere komunitateen eta erakundeen egoera oso kritikoa da eta bidezko hartzen da GLEAk babesarako dituen gaitasunak eta rola sustatzea eta horietan sakontzea:
 - a. Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritzarekin egituraketa eta koordinazioa indartzea.

- b. Dauden premiak eta babes-sistemak ezagutzea, GLEAren laguntza-ildoak bistaratzeko.
- c. GLEAren ibilbide-orri bat ezartzea (epe labur, ertain eta luzerako ekintzekin), haren babes-gaitasunak sendotzeko.
- d. Giza eskubideen defendatzaileen arloan Eusko Jaurlaritzaren komunikazio-protokolo bat diseinatzea —Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritzaren, Lehendakaritzako Komunikaziorako Zuzendaritzaren eta GLEAren artean—, pertsona horiek betetzen duten zereginaren balioa azpimarratzeko eta eraso- eta estigmatizazio-egoerak salatzen.

Generoa

Genero-desparekotasunak gizarte osoan ageri dira, eta emakumeen aurkako askotariko indarkeriak eta haien giza eskubideen urraketak askotariko testuinguru, lurralde eta gorputzetan gertatzen dira behin eta berriz. Euskal lankidetzak, errealitate hori gainditu eta eraldatzeko konpromisoari jarraikiz, genero-ikuspegia txertatu du bere jardunean, eta haren ezaugarri bereizgarri bihurtu da.

2018-2021 aldirako egin dugun proposamena da genero eta garapen ikuspegiaren jarraitzea —ikuspegi horrek zentroan jartzen ditu emakumeen eta gizonen arteko botere-harreman asimetrikoak eta desparekotasun horiek sortzen eta erreproduzitzen dituzten egitura eta sistemen eraldaketa bultzatzen du—. Horretarako, genero-zeharkakotasunari eta ekintza positibo gisa, emakumeen ahalduzeari lotutako estrategia dual eta osagarria bultzatuko da.

Estrategia dual horren ezagutzan eta ikaskuntzan sakontzen eta sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia txertatzeko urratsak egiten saiatuko gara, genero-ikuspegiaren interpretazioa zabaltzeko.

Datozen urteetan, honako hauek bultzatuko ditugu:

- 1) **Emakumeen ahalduzearen inguruko jakintzan sakontzea eta zeharkako ikuspegia eta sektoriala aplikatzea.** Eta horretarako ondorengo hau planteatzen dugu:
 - a. Azken urteetan GLEAren laguntzarekin egindako ekimen eta prozesuetan txertatutako generoaren zeharkako ikuspegiaren eta emakumeen ahalduzearan oinarritutako ekimenen mapaketa egitea.
 - b. Jardunbide egokiak identifikatzea, partekatzen eta ikaskuntzarako guneak sortzeko.
 - c. Entitateen genero-ekitatearen aldeko planak genero-zeharkakotasuna bultzatzeko funtsezko elementutzat hartzea. Ildo horretan, genero-ekitatearen aldeko erakunde-aldaketako prozesuetan laguntzeko tresnaren aldeko apustua egiten jarraituko du GLEA.
- 2) **Emakumeak ahalduzeari eta erakunde feministei laguntzeko ekimenak lehenestea.** Ekintza positiboak ezarriko ditugu (kuotak):
 - a. Emandako funtsen % 20 gordeko da lehenesteko helburu gisa emakumeen ahalduzeari duten ekimenetarako.
 - b. Emandako funtsen % 10 gordeko da tokiko erakunde feministak den ekimenetarako. Erakunde feministak aliatu estrategikoak

dira ahalduz-prozesuak bultzatzeko, eta erakunde horien alde egitearen helburua genero-ikuspegia txertatzeko egiten diren aurrerapenetan duten protagonismoa babestea eta haien antolamendua sendotzen laguntzea da.

- 3) **Lankidetzan sexu-aniztasunaren ikuspegia eta genero-ikuspegia txertatzeko lanean aurrera egitea.** Helburua, dagoeneko beste agente batzuk egiten ari diren prozesuetatik abiatuta, honako hau da: arlo honetan prestatu, eztabaidatu eta gogoeta egiteko oinarri batzuk ezartzea eta ekintza jakin batzuek ikuspegi hori etorkizuneko plangintzetan erabakitasun handiagoarekin txertatzeko eskaintzen duten aukera baloratzea.
 - a. Arloari buruzko jakintzan sakontzea eta, horretarako, GLEAren eta beste agente batzuen gaitasunak sendotzea eta askotariko agenteen artean ikasteko guneak sortzea.
 - b. Ikuspegi hori bultzatzeko analisi-dimentsioak edo ekintza zehatzak baloratzea eta, hala badagokio, tresnetan txertatzea.
 - c. GLEAren zuzeneko ekintzaren bidez esperientzia pilotuak ahalbidetzea.
 - d. Genero-ekitatearen aldeko antolamendu-aldaketako prozesuetan sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia eranstea bultzatzea.
- 4) **GLEAn genero-zeharkakotasunaren estrategia sendotzea,** Genero-Ekitatearen Aldeko I. Plana landuz eta abiaraziz. Plan horretan sartuko dira, besteak beste, genero-arkitektura definitzera, gogoeta eta ikaskuntza bultzatzera, eta genero arloan koordinazioa eta aliantzak sustatzera zuzendutako ekintzak.

Afrika

Aldez aurreko urte anitzeko plangintzetan, Afrikako lana bultzatzearen aldeko apustua egin da. III. Gida Planaren aldiari, emandako funtsen % 25 Afrikara bideratzeko xedea ezarri zen 2017. urterako. Aldi horretan goranzko bilakaera bat izan bada ere, xede hori ez da lortu. Nolanahi ere, GLEAren borondate politikoa da Afrikan lankidetzak bultzatu, sendotu eta zabaltzea.

Hurbil badago ere, guztiz ezezaguna da Afrika. Nazioarteko mugimendu eta sare asko Afrikari lehentasuna ematen saiatzen ari dira, behar duen garrantzia emateko, harekin loturak ezartzeko eta ikuspegiak deskolonizatzeke. Gure ustez, euskal lankidetzak ere egin behar du ahalegin hori. Euskal erakundeen artean dagoen esperientziatik abiatuta, Afrikako erakunde eta entitateekin, eta Euskadin dauden kolektibo eta pertsona afrikarrek harremanak sustatzea eta haietan sakontzea proposatzen dugu.

Desparekotasunak eta dimentsio anitzeko pobrezia inguruko datu ugariak berretsi egin dute Afrikako lanaren garrantzia eta bidezkerakotasuna, baita bizitzak eraldatzeko eta aldaketan eragiteko duen ahalmen handia ere. Gainera, Afrikako testuinguruen aniztasuna dela eta, beharrezkoa da honako alderdi hauek lehenestea: ekintza humanitarioa —gatazka-egoerak eta gatazka ahaztuak—, lankidetzak —garapenerako ahalmen eta premia guztiak—, gizarte-eraldaketarako hezkuntza —Afrikako errealitatea ezagutzera ematea eta Afrikako agenteekin agendak ituntzea— eta agenteen sendotzea —elkartruke eta aberaste handiagoa sustatzea, kulturartekotasunari begira—.

Afrikako lana bultzatzeko ez da nahikoa kuota bat ezartzea; beharrezkoa da GLEAk jarrera proaktiboagoa izatea. Hori dela eta, honako jardun-ildo hauek ezarri ditugu 2018-2021 aldirako:

- 1) **Afrikaren lehenespen geografikoa**, emandako funtsen % 25 Afrikako ekimenetarako gordetzearen bidez.
- 2) **Afrikan oinarritutako eta Afrikako agenteekin egin beharreko ekimenak, jarduerak eta ekintzak sustatzea**. Eta, horretarako:
 - a. Afrikaren aldeko ekimenak sustatzea.
 - b. Gure ingurunean Afrikako errealitateak ezagutaraztea.
 - c. Euskadiko entitate eta eragileak Hegoaldean lankidetzaren sektorean eta sektore horretatik kanpo diharduten entitate eta eragileekin lotzea.
 - d. Afrikako presentzia indartuko duten elementuak hainbat tresnatan zehaztea.
- 3) **Agenteak indartzeko, jakintza handiagoa izateko eta Afrikako eta Euskadiko entitateen arteko lotura handiagoa lortzeko ikaskuntza-guneak sortzea**. Horretarako, jakintza eta ikaskuntza hori ahalbidetuko duten hainbat ekintza proposatzen ditugu:
 - a. Sektoreko entitateei Afrikako lankidetzaren eta lanaren inguruko oinarritzko prestakuntza lantzea.
 - b. Toki-entitateentzako prestakuntza lantzea.
 - c. Afrikan garrantzitsuak diren gaiei eta testuinguruei buruzko prestakuntza espezifikoa garatzea, hainbat eragileri zuzenduta.
 - d. Tokiko bazkide potentzialen eta erakunde eskatzaileen arteko harremanak sustatzea.
 - e. Migratzaileen elkarteekiko hurbilketa, topaketa eta ekimenak bultzatzea.
- 4) **GLEAren zeregina sustatzea**. Horretarako, honako hau proposatzen dugu:
 - a. Errealitatearen eta agenteen jakintzan sakontzeko aukera emango diguten testuinguru eta gaiei lehentasuna ematea eta jardun arlo potentzialak identifikatzea.
 - b. Afrikari buruzko prestakuntza espezifikoei eta gai edo testuinguru espezifikoei lehentasuna ematea.
 - c. Erakunde homologoekiko eta toki-entitateekiko harremanak sustatzea.
 - d. Entitateekin harreman handiagoak ezartzea, testuinguru jakin batzuetara egindako bisitaldi edota bidaien bidez.

8 eta 9 AUZO(LAN)KIDEAK ekimenek Afrikarekiko lotura sendotzeko apustuari erantzuten diote; halaber, arreta berezia eskainiko da Afrikako errealitatea beste ekimen batzuetan txertatzeari.

Gatazkak eta beste indarkeria-egoera batzuk

Krisi humanitarioak gero eta maizago gertatzen dira, luzaroan irauten dute, eta gero eta pertsona gehiago hartzen dituzte eraginpean. Dohaintza-emaele, agentzia humanitarioen eta erakundeen ahaleginak gorabehera, herritarren premiek laguntzek baino erritmo handiagoan egiten dute gora, eta, beraz, eremu humanitarioko esku-hartzeak beharrezkoak dira oraindik.

Gure espezifikotasunetik eta eskumenetatik abiatuta, nazioarteko sistema humanitarioan lagundu nahi dugu. Horretarako, 2018-2023 aldiko Ekintza Humanitarioko Estrategia dugu; dokumentu horrek ekintza humanitarioarekiko gure konpromisoa islatzen du, nazioarteko lankidetzaren modalitate espezifiko gisa.

Estrategia honetan gatazketan espezializatzea proposatzen dugu —gatazka sortu berrietan, luze dirautenetan edo ahaztuetan—, baita behartutako desplazamenduak eta giza eskubideen urraketa larriak eragiten ari diren beste indarkeria-egoera berri batzuetan ere. Hondamendi naturalekin alderatuta, indarkeria-testuinguruek funts pribatu gutxiago mobilizatzen dituzte.

Ekintza humanitarioaren eremuan datozen urteetarako aurreikusi diren ekintza nagusiak honako hauek dira:

- 1) **Gatazketan eta beste indarkeria-egoera batzuetan oinarritutako ekimenei lehentasuna ematea**, eta, horretarako, emandako funtsen % 10 gordetzea.
- 2) **Erakunde humanitarioak indartzeko ikaskuntza-espazioak sortzea**, bai euskaldunak bai toki-mailakoak, biztanleei modu eraginkor batean laguntzeko. Horretarako, honako hau proposatzen dugu:
 - a. Prestakuntzako beharrak, esperientziak eta partekatzeko jardunbide egokiak identifikatzea.
 - b. Babestutako Esku-hartze edo prozesuetan ebaluazioak egitea.
 - c. Lekuan bertan edo Euskadin prestakuntzarako eta esperientziak eta jardunbide egokiak elkartrukatzeko guneak sortzea.
 - d. Jarraipen-bilerak eta bidaiak egitea.
- 3) **Kontuak ematea eta euskal herritarrek sensibilizatzea**. Helburua da finantzatzen ditugun esku-hartzeen gainean informazioa hobetzea eta, kaltetutako pertsonen testigantzen bitartez, krisi humanitarioak eragiten dituzten arrazoei buruz sensibilizatzen saiatzea. Horretarako, honako hau proposatzen dugu:
 - a. Erakunde humanitarioek egindako lanaren kontuak emateko ahalmenak hobetzea.
 - b. Testigantzak biltzeko, sensibilizatzeko eta eragiteko jarduerak garatzea.
 - c. Ekimen humanitario indibidualak, elkarleenak edo erakundeenak bideratzeko komunikazio-produktuak sortzea.
 - d. Ekimen humanitarioko gure jarduketan kontuak ematea, kaltetutako komunitate eta pertsonen, herritarren eta beste emaile batzuen aurrean.
- 4) **GLEAren papera eta beste agente batzuekin duen koordinazioa indartzea**, gure espezifikotasunetik eta konpetentzietatik nazioarteko sistema humanitarioan laguntzeko. Horretarako, ezagutza sortu behar da eta elkarrizketa arina eduki behar da gainerako aktore humanitarioekin, elkarrengandik ikasi, trukatu eta artikulatu ahal izateko. Horretarako, honako hau proposatzen dugu:
 - a. GLEAko Ekintza Humanitarioko Unitatea eta lan-taldea ekintza humanitarioan trebatzea.

- b. Ekintza humanitarioari buruzko eztabaidetan parte hartzea eta GLEaren esperientziaren ekarpena egitea.
- c. Osakidetzako osasun-langileek START proiektuan — Larrialdietako Laguntzako eta Erantzuteko Talde Teknikoa—¹ parte hartzeko koordinazio-ekintzak egitea.
- d. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren larrialdiko laguntza humanitarioko Batzordea aktibatzeko egokitasuna analizatzea eta, hala badagokio, martxan jartzea.
- e. Koordinazio-bilerak egitea.

Garapenerako politiken koherentzia-ardatzean eta komunikazio-atalean, ardatz hau zuzenean garatzen laguntzen duten ekintzak jorratzen dira.

Ezagutza eta ikaskuntza sortzea

III. Gida Planaren helburuen artean ebaluazio-kultura bat sustatzeko beharra ezarri zen. Gizarte-eraldaketarako hezkuntzako eta ekintza humanitarioko estrategiek arlo horretan sakondu dute, erronka ebaluazioaz haratago eramanez. Ezagutzaren eta ikaskuntzaren kultura sustatzeak erronka izaten jarraitzen du GLEarentzat, eta euskal lankidetzarentzat oro har. Ikasten duen eta, ezagutzan oinarrituz, euren praktikak aldatzen dituen eta eboluzionatzen duen eragilea izan nahi dugu. Egiteko beste modu batzuk esperimintatzea pentsatzen ari garen unean, bereziki garrantzitsua da aldaketa kudeatzeko prest egotea. Prozesu horretan, bereziki garrantzitsuak dira malgutasuna, egokitzea eta sormena. Eta horretarako prest egon behar dugu, eta ikaskuntzarako eta ezagutza sortzeko baldintzak garatu behar ditugu.

Erronka hori aurrera eramateko, lagundu ditugun esperientziak izan behar ditugu oinarri (non ebaluazioa eta sistematizazioa oso baliabide erabilgarriak izan daitezkeen); baina ikerketa bezalako beste baliabide batzuk aintzat hartzea ere oso garrantzitsua da.

Hona hemen aldi honetarako ditugun erronka batzuk:

- 1) **Ezagutza kudeatzeko estrategia bat diseinatzea** ondorengo ekimen hauek burutzeko: (i) datuak eta informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa antzematea; (ii) horiek sistematizatzea; (iii) pareen artean ikaskuntza-sareak sortzea arlo zehatzetatik abiatuta; (iv) esperientzien bitartez ikaskuntzak eta ezagutza baliozkotzea; (v) ezagutza besterenganatzea, komunikatzeko eta sozializatzeo hainbat baliabide erabiliz; eta (vi) sortutako ezagutza aplikatuz, praktiken eraldaketa ahalbidetzea.
- 2) **Ebaluazio-plan bat diseinatzea** —ebaluazioa ulertuko da, ez kontuak emateko tresna moduan soilik, baizik eta gure praktiketarik ikasteko, politikari buruz erabakiak hartzeko eta berritzeko baliabide gisa ere; esperientzien sistematizazioa ere barne hartuko du—. Planean, besteak beste, honako elementu hauek hartu ahal izango dira kontuan: (i) finantzatutako ebaluazioetan kontuan hartu beharreko ebaluazio-irizpide komunak, informazioa sistematizatzeo eta meta analisisa egiteko; (ii) aldirako ebaluazio-lehentasanak, baliabideen eta prozesuen

¹ Garapenerako Nazioarteko Lankidetzaren Espainiako Agentziaren (AECID) ekimen hau bigarren mailako ospitale batean oinarritzen da, edozein hondamendiren aurrean 72 ordutan instalatzeko prestatuta dagoena.

arloetan; (iii) GLEAren eta beste eragile batzuen gaitasunak indartzeko neurriak; (iv) ikaskuntzak, jardunbide egokiak eta identifikatutako erronkak sozializatzeko, hedatzeko eta aplikatzeko sistemak.

3) **Ikerketa sustatzea**, praktikatik ezagutza sortzen laguntzeko, baita gure praktikak eta babesten ditugun prozesuak aberasteko ikasketak garatzen laguntzeko ere. Horretarako:

- a. Egindako ikerketen mapaketa burutu beharko da, jardunbide egokiak identifikatzeko, eta beharrak eta gabeziak antzemateko.
- b. Eragileen gaitasunak indartu beharko dira.
- c. Unibertsitateen papera indartu beharko da, beste eragile sozial batzuekin elkarlanean.
- d. Tresna espezifiko bat finkatzeko komenigarritasuna analizatu beharko da.
- e. Sozializatorako eta eztabaidarako guneak sortu beharko dira.
- f. Sortutako ezagutzaren aplikazioa ahalbidetu beharko da.

6. KOMUNIKAZIOA

Teknologia berriei esker, informazioaren balioak eta komunikatzeko aukerek oso paper garrantzitsua edo, gutxienez, beste dimentsio bat hartu duten garaia bizi dugu. Gure begiradak zabaltzen dituzten, eta elkar trukea eta elkarrengandik ikastea errazten duten milaka ahots eta errealitate ezagutzea ahalbidetzen duen mundu hiperkonektatu baten zati gara. Aniztasun aberats eta baliagarri hori eredu hegemonikoak finkatu eta kontakizun bakarrak inposatu nahi dituen sistema batekin batera bizi da, eta hari aurre egiten dio.

Testuinguru horretan, ondorengo ekintza hauetarako komunikazioa funtsezkoa dela uste dugu: (i) pertsonen eta kolektiboek sufritzen duten krisien eta desparekotasunen egiturazko kausak ulertzen aurrera egiteko; (ii) elkartasunaren jardunari balioa emateko; eta (iii) biztanleria kritikoa eta erantzunkidea sustatzeko.

III. Gida Planaren barruan komunikazioaren arloan GLEAren plangintza eta ekintza estrategikoagoa egiteko beharra identifikatu bazen ere, behar baino urrats gutxiago eman ziren. Plangintza berri honetan, GLEAn komunikazioa modu zeharkakoan erantsi dugu. Horretaz gain, GLEAk erakunde hezitzaile gisa duen papera sustatu nahi dugu, (H)ABIAN 2030 – Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren Estrategian eta ARAR 2017-2020 Ekintza Planean proposatutakoan arabera.

2018-2021 aldiaren ondorengo ekintza hauek burutuko ditugu:

1. **GLEAren komunikazio-plan bat finkatzea.** Planak ikuspegi hezigarria zein kontuak ematekoa izan ditzan bultzatuko da, politikaz jabetzean aurrera egiteko, elkartasuna sustatzeko, eta GLEAk sustatutako eta babestutako ekintzei balioa emateko.
 - a. GLEAren komunikazio-plana diseinatzea eta abiaraztea, helburu diren eragile eta/edo entzule ezberdinak bereiziz.
 - b. GLEAren komunikazio-arkitektura definitzea.

Komunikazio arloko jarduketa-esparrua eta lan-ildoak aipatutako planean zehaztuko badira ere, plan honen indar-aldian ondorengo elementu hauen alde egingo da, gutxienez:

2. **Weba aztertzea eta sare sozialetan presentzia.**
 - a. Edukiari eta diseinuari dagokienez, GLEAren weba modu integralean birplanteatzea, baliabideak eta informazio erabilgarria, kalitatezkoa, bereizgarria eta eguneratua modu eskuragarrian aurkezteko.
 - b. Sare sozialetan GLEAren presentzia egokia ote den eta aukera ote dagoen baloratzea eta, hala badagokio, apustu hori zehaztea eta jarraipena ematea.
3. **Kontuak ematea eta gardentasuna.** Erronka da kontua ematea eta gardentasuna hobetzea gure politikaren subjektu diren herritarrekin, lankidetzako agenteekin eta jendartearekin. GLEAren kudeaketaren eta jarduketaren kontu emateko ohiko bideak eta tresnak erabiltzen jarraitzeaz eta hobetzeaz gain, epe honetan Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria abian jarri eta urtero eguneratuko dugu. Hala, espazio bakar batean euskal administrazioen informazioa bilduko dugu —gardentasuna, kontuak ematea eta komunikazioko ardatz hartuta—, formatu eskuragarri eta manipulagarritan.
4. **Dibulgazioko eta sentsibilizazioko kanpaina eta ekintza espezifikoak.** Berdintasunik ez izatearen arrazoiak eta krisi-egoerak aztertuko dituzte, elkartasunaren balioak transmitituko dituzte eta lankidetzako ekintzak bistaratuko dituzte. Horien helburu izango da herritarren banakako eta taldekako jarduketa sustatzea, berdintasun ezari eta krisi-egoerei aurre egiteko.

- a. GLEAk kanpainak burutzea, zuzenean edo beste eragile batzuekin koordinatuz.
 - b. Dibulgazioko eta sentsibilizazioko ekintza puntualak abiaraztea.
5. **Ikaskuntzak eskuratzea eta sozializatzea** hezkuntza-komunikazioko esperientzien inguruan, ebaluazioen eta eragile diferenteen arteko topaketen bitartez, eta materialak sortuz eta hedatuz.

AUZO(LAN)KIDEAK atalean, komunikazioaren aldeko apustu horri erantzuten dion ekimen pilotu espezifiko bat garatzen dugu.

7. JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

III. Gida Planaren ebaluazioak mahai gainean jarri du politikak sustatu nahi duen biztanleriaren aldaketetan begirada jartzeko beharra. Dokumentu horrek gonbidatzen gaitu politika inplementatzeko ekintzen betekizun-mailaren neurketatik harago joan eta politika beraren jarraipen eta ebaluazioan aurrera egitera. Ildo horretan, epe honetako erronka nagusietako bat da informazioa biltzeko eta analizatzeko adierazle batzuk eraiki eta sistema dinamiko eta eraginkorra abian jartzea.

Halaber, dokumentu honetan zehar planteatu den bezala, laurteko honetan ekimen berriak jarriko dira abian; denboran zehar aztertu eta egokitu beharko dira.

Horregatik, honako hau planteatzen da:

1. Lankidetzaren politikaren **urteroko jarraipena**, plan operatiboen eta memoriaren bitartez. Helburua da plan operatiboak eta memoriak euren artean berrelikatzea, hurrengo urteko planetan barne hartuko diren hobekuntza-proposamenak eta ikaskuntzak atera ahal izateko. Horri esker, behar izanez gero, finkatutako jarduketara estrategikoko ardatzak eta ikuspegiak berraztertu ahal izango ditugu.
2. Hurrengo aldiari begira ikaskuntzak eskuratzeko aukera emango digun **amaierako ebaluazioa**. Aurreko aldiko ikaskuntzetako bat da ebaluazio mistoak egitea egokia dela, objektibitatea eta barne-ikaskuntza eskuratzeko uztartzeko. Aldia amaitzean, ebaluazioa kanpoko edo mistoa izatea egokiagoa den baloratuko da.

Amaierako ebaluazio horren barne, besteak beste, AUZO(LAN)KIDETAN garatutako ekimen pilotuen ebaluazio edo sistematizazioen ondorio nagusiak sartuko dira.

3. **Analisi sistematiko horien emaitzen sozializazioa** 1/2007 Legearen arabera aurreikusitako espazioetan (Eusko Legebiltzerra eta Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua) eta egokitzen jotzen den beste edozein esparrutan.
4. **Politikaren irismenean sakontzen** lagunduko diguten **analisi-kategoriak finkatzea** eta, kategoria horietarako, sustatutako praktiken ikaskuntzak eta informazioa lortzen utziko diguten mekanismoak eranstea. I. eranskinean, adierazleen matrizerako lehen hurbilketa atxiki da. Plana onartu ondoren, urtebeteko epean, matrize hori aztertzea —aurretik aipatutako ezagutzaren kudeaketa-estrategiaren definizioarekin eta ebaluazio planarekin batera— eta oinarritzko ildoak lantzea aurreikusi da. Helburua matrize erabilgarri bat edukitzea da, adierazle kopuru mugatuarekin.

8. BALIABIDEAK

Aurrekontu-esparrua

GIH 17an planteatutako erronkekin, Addis Abeban eskuratutako nazioarteko konpromisoekin eta 1/2007 Legearen xedapen gehigarriarekin bat etorriz, Eusko Jaurlaritzak Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorretan esleitutako guztizko gastuaren % 0,7 garapenerako lankidetzako eta nazioarteko elkartasuneko ekintzetara bideratzeko asmoa berri du. Aurreko urteetan baino testuinguru ekonomiko baikorrago batean —zalantzak hor egon arren—, Eusko Jaurlaritzak aldi honetan GLEaren aurrekontua ez murrizteko eta, pixkanaka, urteko zuzkidurak handitzeko konpromisoa hartzen du. Gertakizunen eta ezustekoen arabera aurrekontu orokorrak prestatzeko prozesuan gerta daitezkeen aldaketak kontuan hartu gabe, aurreikusitako zenbatekoak honako hauek dira:

Aurrekontu-ekitaldiak			
2018	2019	2020	2021
46.044.551 €	46.200.000 €	49.000.000 €	53.000.000 €

Errekuperazio ekonomikoa sendotzen den neurrian, aurretik lortutako ehunekotara itzultzeko aukera arakatuko da.

GLEaren aurrekontu espezifikoaz gain, Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuk ere burutzen ari dira garapenerako laguntza ofizial gisa zenbatu daitezkeen ekintzak. Urteko memorietan bilduko da informazio hori.

Era berean, aurretik adierazi bezala, plan honetan bere indar-aldian lortu beharreko hainbat neurri positibo finkatu dira. Tresnetan finkatutako hainbat urtetarako konpromisoen sistemaren ondorioz, ehuneko horiek ez dira ekitaldiko aurrekontuaren gainean aplikatzen, ekitaldi horretan emandako funtsen gainean baizik².

Giza eskubideen alde diharduten pertsonen babesa	≥% 4
Emakumeak ahalduntzea	≥% 20
Erakunde feministak	≥% 10
Afrika	≥% 25
Gatazkak eta indarkeria-egoerak ³	≥% 9
Ekintzak Euskadin ⁴	≥% 13

² GLEaren **urteko aurrekontua** honako hauek osatzen dute: (i) pertsonal- eta funtzionamendu-gastuek; (ii) hainbat urtetarako konpromisoekin aurreko ekitaldian emandako diru-laguntzen ondoz ondoko ordainketek; eta (iii) ekitaldian emakida berritarako eskura dauden funtsak. Azken osagai horretan oinarrituta, urtearen hasieran, **bana daitezkeen funtsak** eraikitzen dira: emakida berri baterako funts eskuragarri aurreragoko ekitaldien konpromisoak gehitzen zaizkie, tresna bakoitza arautzen duen dekretuan ezarritakoaren arabera hainbat urtetako ordainketak bermatzeko. **Emandako funtsak** eman daitezkeen funts horien esleipen errealarari lotuta daude.

³ Giza Ekintzako Estrategian urtean bana daitezkeen funtsen % 10, gutxienez, hura egikaritzera bideratzeko konpromisoa hartzen badugu ere, funts horien % 5 eta 10 bitartean larrialdiei erantzuteko bideratuko dira. Larrialdi horiek ez dute zertan gatazka- eta indarkeria-testuinguruei lotuta egon behar.

⁴ Konpromiso hori Euskadin gauzatzen diren ekintzei lotuta dago. Ekintza horiek gizarte-eraldaketa hezkuntzakoak, sektorea indartzekoak, garpenerako politiken koherentziakoak, ikerketakoak, ebaluaziokoak edo bestelakoak izan daitezke.

Tresnak

Lankidetzaren politikaren helburuak operatibo bihurtzen dira, neurri handi batean, politika horrek dituen tresnen esparruaren bitartez. Horregatik, GLEAk sustatutako lankidetzaren eguneratze-prozesua burutzeko, derrigorrez, bertan dauden tresnak —eta euren dekretu arautzaileak— berritu behar dira eta diruz lagundu daitezken beste ildo batzuk arakatu, guztien artean politikaren helburuak gauzatu ahal izateko.

Tresnak gainbegiratzea

III. Gida Planaren aldia tresnen esparru orokorraren azterketarekin hasi zen. Horietako bi berritu ziren —espezializazio-bekak eta genero-ekitatearen aldeko antolakuntzako aldaketa prozesuak— eta beste biren azterketa-prozesuak hasi ziren —programak eta ekintza humanitarioa—.

Diruz lagundu daitezkeen ildoen azterketa hori bultzatzen duten arrazoiek izaera formala, praktikoa eta estrategikoa dute: (i) laguntzen prozedurako, funtzionamenduko eta kudeaketako alderdiak egokitzea GLEaren antolakuntza-errealitatera eta aplikatzekoa den diruz lagundu daitezkeen erregimenera; (ii) esperientzian oinarrituta hobekuntzak sartzea, laguntzen kudeaketa arintzeko asmoz; eta (iii) baliabideei orientabide estrategikoagoa ematea, plan honetako, eta gizarte-eraldaketarako hezkuntza eta ekintza humanitarioko estrategietako jarduketaren ardatz eta ikuspegi berriei erantzuteko.

Eguneratzeko hiru motibazio horiek garrantzi handiagoa edo txikiagoa dute tresnaren arabera. Tresna bakoitza aztertzean arlo horietan guztietan aurrera egingo den arren, aldi honetarako apustua ikuspegi estrategikoan sakontzen jarraitzea da —hirugarren motibazioa—. Horrela, ondorengo helburu hauek jartzen ditugu:

1. **Toki-global ikuspegia eranstea.** Programen baliabide berriak ikuspegi hori edukiko du elementu nagusi gisa. Beste baliabide batzuetan pixkanaka eranstean joango da (adibidez, gizarte-eraldaketarako hezkuntza-proiektuen baremazioan zeharkako ikuspegi gisa barne hartzea).
2. Tresnak erabiltzea plan honen **apustu estrategikoak indartzeko** (esparru estrategikoak, garapenerako politiken koherentzia, gatazka eta bestelako indarkeria-egoerak, (H)ABIAN 2030, etab.). Dagokion diru-laguntzako dekretua kontuan hartuz, deialdietan lehentasunak edo ekintza positibo espezifikoak finkatu ahal izango dira. Esperientzia horiek hainbat elementu eskainiko dizkigute, tresnak egokitzea edo berri batzuk sortzea egokiagoa den baloratzeko.
3. **Ekintza humanitarioa gatazka-testuingurutan zentratzea.** Ekintza humanitarioko tresna berria gatazkei edo indarkeriako beste egoera batzuei lotutako krisi-arretan zentratuko da —2018-2023 aldiko Ekintza Humanitarioko Estrategian jasotako espezializazioaren aldeko apustuari jarraituz—.
4. **Ezagutza sortzeko apustua egitea.** Ikasteko eta, bertan oinarrituta, gure praktikak aldatzeko eta eguneratzeko erronkak ezagutza eta ikaskuntza sortzeko ekintza sistematikoagoak garatzera behartzen gaitu. Tresnen azterketak gako hori jasoko du, dimentsio hori aztertutako tresnetan barne hartuz edo zentzu horretan berriak sortuz.

Adierazi diren gakoien bitartez, gaur egun dauden norgehiagokarako tresna guztiak 2021erako aztertuta izango ditugu —Ignacio Ellacuría saria izan ezik, beste izaera irismena duelako—. Diru-laguntzako ildoen dekretuen azterketa horretaz gain, baremazio-irizpideak eta tresna bakoitzaren eskaerak (formularioak) eguneratuko dira.

Hitzarmenen edo izendun partiden bitartez antolatzen diren eta araudi espezifiko bidez erregulatzen ez diren diru-laguntza zuzenekin lotuta, 2018-2021 aldirako haren zehazpena ondorengo hauek markatuko dute: (i) IV. Gida Plan honen ikuspegiak eta jarduketa estrategikoko ardatzek; eta (ii) lankidetzak, ekintza humanitario eta gizarte-eraldaketarako hezkuntza alorretako dokumentuetan zehaztutako lehentasunezko esku hartzeak, erantzunik jasotzen ez badute, eta Eusko Jaurlaritzaren ikuspegitik erantzuna ematea lehentasunezkoa bada.

Tresnen arabera bana daitezkeen funtsen aurrekontu-balioespena GLEAko tresnak aztertzeko eta eguneratzeko esparruan eta IV. Gida Plan honek eskatzen duen malgutasuna kontuan hartuz, jarraian aurkezten da tresnen kategorien arabera bana daitezkeen funtsen banaketarako lehenengo hurbilketa bat. Urteko planek, ekitaldi bakoitzean indarrean dauden tresna juridikoen arabera, zehaztuko dituzte kategoria bakoitzari ezarriko zaizkion ehuneko zehatzak eta aipatu ehunekoak zedarritzeko tresnak. Plana gauzatu ahala, aurreikuspen hori aldatu ahal izango da, apustu estrategikoak bultzatzeko beharren arabera, eta tresnen berrikuspen-prozesuen edo tresna berrien sorreraren arabera.

TRESNAK (1)		
GIZARTE ERALDAKETA	GARAPENERAKO LANKIDETZA, Hegoaldeko herrialdeetara bideratua	≤% 65
	TOKI-GLOBAL ikuspegiaren aldeko apustua, Iparraldea-Hegoaldea eta lankidetzak-hezkuntza logikak gaindituz	≤% 25
	GIZARTE ERALDAKETARAKO HEZKUNTZA, Euskadin zentratua eta lotura globalekin	≤% 20
KRISI HUMANITARIOEI ERANTZUNA	EKINTZA HUMANITARIOA, Hegoaldeko herrialdeetan zentratua eta Iparraldeko ekintzekin	≤% 15
ERAGILEAK INDARTZEA (2)	GENERO BERDINTASUNAREN ALDEKO ANTOLAKETA ALDAKETA	≤% 1,5
	LANKIDE BOLUNTARIOAK	≤% 2
	PRESTAKUNTZA BEKAK NAZIO BATUETAN	≤% 2
	ESPEZIALIZAZIO BEKAK GLEA-N	≤% 0,5
	GAITASUNAK INDARTZEA ETA ARTIKULATZEA	≤% 5
SENTSIBILIZAZIOA, KOMUNIKAZIOA, IKERKETA ETA IKASKUNTZAK SORTZEA, GLEAk zuzenean sustatuak (2)	EUSKADIKO GAZTEAK LANKIDETZAN PROGRAMA	≤% 0,5
	IGNACIO ELLACURÍA SARIA	≤% 0,1
	GLEA-REN BEREZKO EKINTZAK	≤% 5

- (1) Indarrean dauden lehia bidezko tresnez gain, GLEAk ekimenak sustatu ahal izango ditu diru-laguntza zuzenen bidez, lau jarduketat-ildoetan, 1/2007 Legearen aurreikuspenekin bat etorrira.
- (2) Eragileak indartzeko ildoan, zein sentsibilizazio, komunikazio, ikerketa eta ikaskuntzak sortzeko ekintzei dagokienez, GLEAk sustatutako hainbat ekimen bana daitezkeen funtsen bitartez finantzatu beharrean, funtzionamendu-partidatik finantzatu ahal izango dira.

Pertsonak

Gida-plan honek, GLEAren kudeaketa arruntaz gain (diru-laguntzak ematea eta kudeatzea, ekimenak babestea, kudeaketa ekonomiko-finantzarioa eta kontabilitatearena burutzea, eragileen erregistroa kudeatzea, informatikako plataformak mantentzea...), hainbat erronka estrategiko planteatzen ditu. GLEAren baliabideak eta egitura egokitu beharko dira erronka horiei behar bezala erantzuteko eta aipatutako bi funtzio horien artean behar den oreka lortzeko. Horretarako, GLEAren egoeraren oinarritzako analisia egiten ari gara. Anlisi horretan oinarrituta, beharrezkotzat jotzen diren doikuntzak egiteko behar diren prozedurak hasiko ditugu.

Parte hartzea eta gobernantza

GLEAri dagokio plana gidatzea eta sustatzea. Hala ere, planak erlazionatzeko beste modu batzuk sustatu nahi ditu, eta horiek, esparru estrategikoetan edo garapenerako politiken koherentzia alorrean zehazten dira, besteak beste. Hori dela eta, plan hau hedatzen Eusko Jaurlaritzara atxikitako beste entitate eta sail, sozietate eta erakunde batzuk egongo dira nahastuta neurri handiagoan edo txikiagoan. GLEAri eta bertako Zuzendaritza Kontseiluari dagokie parte-hartze horiek animatzea eta dinamizatzea.

Parte hartzea

Euskal lankidetzaren ezaugarrietako bat izan da politika diseinatzeko eta abiarazteko gizarte-eragileen eta, bereziki, GGKEen parte hartze altua. Zentzu horretan, parte hartzeko espazio nagusia Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua izan da. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua osatzen duten eragileak bat datoz lankidetzaren politika eraikitze eta kontrolatzeko, antolatze eta parte hartzeko espazio honek eskaintzen dituen aukerak adieraztean. Horregatik, espazio hau dinamizatzeko eta ikuspegi estrategikoagoa emateko erronka dugu. Halaber, eragileen parte hartze aktiboa sustatuko da, GLEAren rol nagusia gaindituz.

Sailarteko koordinazioa

Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordean Eusko Jaurlaritzako hainbat sailen parte hartzetik haratago, GLEA kide den sailarteko koordinaziorako beste espazio batzuk erabiltzea aurreikusten da, politiken koherentzia eta koordinazio handiagoa burutzeko.

Erakunde arteko koordinazioa

Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordea dinamizatzeko aurreko aldi urratsak eman diren arren, euskal administrazio publikoen arteko lankidetzaren politiken antolaketak, koordinazioak eta osagarritasunak erronka izaten jarraitzen du. Zentzu horretan, GLEAk gune hori dinamizatzeko rola betetzen jarraitzeko konpromisoa hartzen du, lidergo partekatua beren gain hartzen joatea kaltetu gabe.

- Estatuko, Europako eta nazioarteko koordinazioa** Estatuan, Europan eta nazioartean, balio erantsia sortuko duten eta estrategiakoak diren ekimen, foro eta koordinazio-, lankidetzak- eta ikasketa-espazioetan hartuko da parte, bai euskal lankidetzak jaso dezakeenagatik bai eman dezakeenagatik. Halaber, lankidetzak deszentralizatuaren balio bereizgarriaren, garapenerako politiken koherentziaren eta agenteen artikulazioaren alorretan —bereziki PLATFORMAren eta Euskal Fondoaren bitartez— Euskaditik bultzatutako lan-ildoari jarraipena emango zaio, lan-agenda europarrean eragina izateko.
- Araudia berrikustea** Toki-mailan eta maila globalean aldaketa sakonak ematen ari diren garai honetan, 1/2007 Legea berrikustea beharrezkoa iruditzen zaigu, bere egokitzapena analizatzeko eta euskal lankidetzaren errealitate berrira egokitzeko hobekuntza-aukerari buruzko gogoeta egiteko. Horregatik, 2019an edo 2020an 1/2007 Legearen ahalmenak eta mugak analizatuko ditugu.
- Administrazio-berrikuntza eta -hobekuntza** Administrazio elektronikoa ezartzeari ahalik eta modu egokienean erantzuteko eta administrazio-prozeduren sinplifikazioaren aldeko apustua egiteko helburuarekin, epe honetan ondorengo helburu hauek jarri ditugu:
1. Tramitazio elektronikoko sistema sendotzea.
 2. GLEAren kudeaketa-sistema hobetzea.
 3. Laguntzen kudeaketa arinagoa ahalbidetuko duten aldaketak arakatzea —tresnen dekretuak aztertze prozesuan—.

9. AUZO(LAN)KIDEAK: EKIMEN ENBLEMATIKOAK

AUZO(LAN)KIDEAK izaera ezberdineko ekimen enblematikoen multzo bat da. Ekimen horien bitartez, plan honekin sustatu nahi diren ikuspegiak indartu nahi dira, lan egiteko modu berri eta partekatuagoak sortuz, ahalmenak hobeto aprobetxatzea sustatzeko eta norberaren esperientzian oinarritutako ikaskuntzak sortzeko. Multzo-ikuspegi batetik eta hainbat eragilerekin elkarlanean, erronka zehatzei ekiten diete.

Auzo(lan)kideak-ek erreferentzia gisa legealdi honetako marka den *auzolan* eta *kideak* —auzolanaren aldeko lan honetako lagun, lankide eta laguntzaileak— hitzak hartzen ditu.

Halaber, hitza *auzo* —hurbiltasunari erreferentzia eginez— eta *lankideak* —elkarlanean dihardutenak— gisa analiza daiteke. Adierazpen horrek tokia ingurune global baten aldeko kooperazioarekin eta elkarlanarekin lotzen du.

Azkenik, *auzokideak* hitzak elkarren arteko mendetasuneko ikuspegia eta sentimendua indartzen ditu, baita guztiok nahi dugun garapen horretara bideratzeko eragile guztien parte hartzea behar duten jendearen parte izateko ikuspegia ere. Horizontaltasun handiagoko eta erlazio simetrikoko posizioan ere jartzen gaitu, non ezagutza desberdinak eta bi noranzko ikaskuntzaren aukera aitortzen ditugun. *Auzokideak* adierazpenak (lan) hitza inguratzen du, lan kontzeptua zabaltzeko beharra gogoratuz. Lan horren barruan hartuko dira lan produktiboa, ugalketakoa eta komunitarioa, bakoitzari balio eta garrantzi bera emanez.

Ondoren aurkeztuko ditugun hamar AUZO(LAN)KIDEAK ekimenei izaera eta garapen-egoera desberdinei erantzuten diete. Aurreneko biek epe honetan sustatu nahi ditugun bi esparru estrategiko pilotuak zehazten dituzte. Eremu estrategikoei GLEAk sustatu nahi duen agente desberdinen artean lan egiteko beste modu bati erantzuten diote. Horregatik, lidergoa (★ rekin adierazita) GLEAk bere gain hartzen du, eta lotu daitezkeen agenteek aukera zabala eskaintzen dute.

Ondorengo hiruek esperientzia zehatzak proposatzen dituzte Eusko Jaurlaritzaren barruan politiken koherentzian aurrera egiteko. Aurrerapen-maila diferenteak dituzte. Lidergoa gai horretan eskuduntza duen sailak bere gain hartzen du, beste sail batzuekin elkarlanean. Aurrerago, beste agente batzuei zabaltzeko aukera aurreikusten da.

Seigarrenak eta zazpigarrenak erakunde arteko koordinazioan laguntzen dute. AUZO(LAN)KIDEAK ELKARREKINEK erakunde arteko programa bat koordinatzeko eta identifikatzeko alde aurreko lan-ibilbide bat dauka, eta lidergoa Euskal Fondoaren esku utzi da. AUZO(LAN)KIDEAK KOMUNIKAZIOAN (H)ABIAN 2030en jarraipen-taldearen esparruan sortzen da eta lidergoa GLEAk hartzen du.

Azken hiruek planaren lehentasun zehatzak sustatzen dituzte eta, beste sail batzuekin, koordinazioan eta koherentzian aurrera egiteko oinarriak ezartzeko helburua dute. Lidergoa GLEAk hartuko du.

AUZO(LAN)KIDEAKen finantziazioa bertan parte hartzen duten agenteen erantzukizuna izango da, bakoitzaren ahalmenen eta aukeren arabera. Talde sustatzaileak helburuak, lan-ildoak eta aurrekontuak zehaztuko ditu. GLEAren kasuan, urteko planek AUZO(LAN)KIDEAK bakoitzerako jarduketa- eta aurrekontu-aurreikuspena zehaztuko dute.

Plan honen aldia amaitzean, esperientzia horiek ebaluatu egin beharko dira. Analisi horiek, ebaluazio- eta sistematizazio-multzo zabalago batekin batera, baliogarriak izango dira sustatutako ikuspegi berrien egokitasuna baloratzeko, eta metodologiak eta lan egiteko modu koordinatuenak eta koherenteenak euskal lankidetzaren jarduketa-esparru osora egituratuta zabaltzeko aukera eztabaidatzeko.

1. AUZO(LAN)KIDEAK BAKEAN: gatazken eraldaketa eta bakearen eraikuntza

Planetan zehar gatazka suntsitzaile ugari daudenez, bakea eraikitzea ezinbesteko erronka globala da giza garapen jasangarrirako, GIH 16an berariaz adierazten den bezala. Erronka horretan, emakumeek paper protagonista eduki behar dute gainera. Lehenetsun hori nazioartean bermatuta dago, besteak beste, Nazio Batuen Segurtasun Kontseiluaren 1325 Ebazpenaren (2000) bitartez.

Euskadin indarkeria-garai traumatikoa bizi izan dugu. Aldi berean, lotura sendoak ditugu antzeko unea bizitzen ari diren herrialdeekin, aurretiko fase batean daudenekin —oraindik aktibo dauden borroka armatuekin— edo ondorengo batean daudenekin —gatazka armatua amaitu zenetik jada hainbat hamarkada igarota—.

Horrek guztiak, gatazken eraldaketaren eta bakearen eraikuntzaren erronka globalaren inguruan, gogoetarako, ikasketarako eta ekintza bateraturako gune bat dinamizatzeko aukera-testuinguru bat suposatzen du. GLEA Giza Eskubide, Bizikidetzeta eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusian kokatuta egotea, eta Eusko Jaurlaritzaren Bizikidetzeta eta Giza Eskubideen Plana 2017-2020 existitzea, gainera, erronka horri aurre egiteko oso faktore aproposak dira.

Esparru estrategikoaren helburuak

1. Eragile diferenteen arteko elkarrizketarako gunea sortzea, bakearen eraikuntzarekin lotutakoak, ikuspegiak, estrategiak eta esperientziak elkarbanatzeko.
2. Bakea eraikitzeko prozesuei modu integralagoan ekitea.

Adierazitako helburuak lortzeko, esparru estrategikoei ondorengo **lan-ildo** hauek garatu ahal izango dituzte:

- Egia, justizia, erreparazioa eta errepikatuko ez denaren bermeak eskuratzeko estrategiak.
- Gatazken eraldaketan ikuspegi feminista eranstea
- Bakearen eta giza eskubideen kultura bat sustatzea
- Gatazken konponketa alternatiboko sistemak

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile** batzuk:

- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Giza Eskubide, Bizikidetzeta eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusia (Eusko Jaurlaritza)
- Lan eta Justizia Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Emakunde (Eusko Jaurlaritza)
- Gatazketan eta bakea eraikitzen espezializatutako erakunde eta GGKEak
- Migratzaileen / pertsona errefuxiatuen kolektiboak
- Erakunde feministak
- Unibertsitateak
- Foru-aldundiak
- Udalak

Hala ere, esparru estrategiko honek hartuko duen dinamikan eta orientazioan oinarrituta, beste eragile batzuek bat egin ahal izango dute, adibidez:

- Hezkuntza Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Beste mota bateko gizarte-erakundeak

2. AUZO(LAN)KIDEAK EKONOMIAN: eredu ekonomiko solidarioa

Eredu ekonomiko nagusiak planeta osoan modu askotan izan du eragina, bai pertsonen bizitzan bai ingurunean. Egoera horren aurrean, azken hamarkadetan Ongi Bizitzea, Elikadura Burujabetza edo Ekonomia Feminista bezalako paradigmak garatu dira; euren artean lotuak daude eta garapen-eredu iraunkoragoak eta bidezkoagoak ezartzera orientatzen dira. Era berean, produkzio- eta kontsumo-modalitate iraunkoragoak bilatzea, epe laburrean ekin behar zaion erronka global nagusietako bat bezala identifikatu da. Halaxe jasotzen da GIH 12an. Eusko Jaurlaritzak helburu horretarako ekarpena egiten du, besteak beste, Ekonomia Zirkularra, Erosketa eta Kontratazio Publiko Berdea edo Nekazaritza Ekologikoa sustatzeko hainbat programa eta estrategia martxan jarritz. Halaber, Gizarte Ekonomia sustatzea ere lehentasun bat da.

Ekonomia Solidarioa oso lotuta dago aurretik aipatutakoarekin, ekonomia egiteko beste modu bat sustatzen duelako, erdian pertsonak eta planetako bizitzaren ugalketa ipiniz. Ekonomia eta merkaturak ez xede moduan baizik eta helburu horiek lortzeko bitarteko gisa ulertzea suposatzen du. Ekonomia Solidarioa, bere alderdi eta izen diferenteeekin, mugimendu global, zabal eta desberdin bezala osatzen ari da, toki-, estatu- eta nazioarte-mailetan islatuz, baita Euskadin ere.

Esparru estrategikoaren helburuak

1. Aktore diferenteen arteko elkarrizketarako espazioa sortzea, ekonomia solidarioko ekimenen sustapenarekin lotutakoak, gogoetak eta estrategiak partekatuzko.
2. Ekonomia solidarioa bultzatzea, bertako eragileen arteko artikulazio eta osagarritasun handiagoarekin.

Adierazitako helburuak lortzeko, esparru estrategikoek ondorengo **lan-ildo** hauek garatu ahal izango dituzte:

- Ekimen ekonomiko solidarioak sustatzeko estrategiak (ekintzailatza, komertzializazioa, finantza etikoak...)
- Zaintzen Ekonomia Ekonomia Solidarioan integratzea
- Kontsumo kritikoa eta arduratsua

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile batzuk**:

- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Lan eta Justizia Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Emakunde (Eusko Jaurlaritza)
- Ekonomia solidarioan eta/edo bidezko merkataritzan espezializatutako GGKEak.
- Ekonomia solidarioko sareak eta erakundeak
- Udalak eta garapen agentziak
- Institutuak eta unibertsitate-zentroak
- Erakunde feministak

Hala ere, esparru estrategiko honek hartuko duen dinamikan eta orientazioan oinarrituta, beste eragile batzuek bat egin ahal izango dute, adibidez:

- Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Ekonomiaren Garapen eta Azpiegitura Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Gizarte-ekonomiako sareak eta enpresak
- Kontsumo arduratsuko tokiko sareak eta kontsumoko kooperatibak
- Sindikatuak

3. AUZO(LAN)KIDEAK GIZA ESKUBIDEEN ALDE: enpresak eta giza eskubideak

Azken urteetan nazioartean hainbat ekimen eta arau garatu dira, enpresa-agenteen eta giza garapen iraunkorraren artean uztartze handiagoa biltzeko, beti ere giza eskubideen ikuspegitik. Besteak beste, Global Compact edo Dohaintza On Humanitarioa bezalako Nazio Batuen ekimenak aipatu behar dira. 2011ko ekainean, Enpresei eta Giza Eskubideei buruzko Nazio Batuen printzipio gidariak hartu ziren eta Enpresen eta Giza Eskubideen Foroa —urtero Genevan biltzen da— sortu zen. Une horretatik aurrera, mugimendu handi bat hauteman daiteke. Horren bitartez, eskualde- zein estatu-mailan, araudi, ekintza eta plan ugari egin dira. Testuinguru horretan, Britainia Handiko, Suediako, Danimarkako edo Espainiako Enpresei eta Giza Eskubideei buruzko ekintza-planak azpimarratu behar dira. Herrialde horiek, 2017ko uztailaz geroztik, euren Ekintza Plan Nazionala dute. Baina Europar Batasunetik kanpo ere mota honetako Planak egiten hasi dira Txile edo Indonesia bezalako herrialdeak.

Esparru horretan, Eusko Jaurlaritzak Erantzukizun Sozial Korporatiboaren arloan lan egin du eta Enpresei eta Giza Eskubideei buruzko ikerketako, prestakuntzako eta sentsibilizazioko ekimenetan parte hartu duen arren, gaia ez da zuzenean jorratu laneko plan espezifiko batean oinarrituta. Enpresak Nazioartekotzeko Plana 2017-2020k, bere erreferentzia-esparruaren barruan, garapenerako politiken koherentzia eta bakearen ekonomia biltzen ditu, eta giza eskubideen eta enpresen gaian enpresa nazioartekotzeko beharrezko elementu gisa aurrera egiteko beharra adierazten du.

Helburua

Enpresen eta giza eskubideen arloan Euskadiko esparru arauemailea, programatikoa eta operatiboa nazioarteko eta Europako aurrerapenekin lerrotzea.

Jarduteko ildoak:

- Enpresei eta giza eskubideei buruzko Eusko Jaurlaritzaren jarduketa-plan bat lantzea.
- Jarduketa-plana abian jartzea.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile batzuk**:

- Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritza — Giza Eskubide, Bizikidetzeta eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Ekonomiaren Garapen eta Azpiegitura Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza)

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk deitu ahal izango dira, adibidez:

- Kanpo Harremanetarako Idazkaritza Nagusia (Eusko Jaurlaritza)
- Emakunde (Eusko Jaurlaritza)
- Giza eskubideetan edo enpresen eta garapenaren arteko loturaren azterketan espezializatutako erakundeak eta GGKEak
- Unibertsitateak
- Enpresa-elkarteak
- Gizarte-ekonomiako eta ekonomia solidarioko sareak, erakundeak eta enpresak

4. AUZO(LAN)KIDEAK EROSTERAKOAN: erosketa publiko arduratsua

GIH 12ren helburu da kontsumo eta produkzio iraunkorreko modalitateak bermatzea. Ildo horretan, Eusko Jaurlaritzak dagoeneko bide bat egina dauka. 2008ko apirilaren 29ko Gobernu Kontseiluak “Autonomia Erkidegoko Administrazioaren eta bere sektore publikoaren kontratazioan irizpide sozialak, ingurumenekoak eta bestelako politika publikoak” eranstea erabaki zuen. Akordio horretan jada finkatzen ziren kontratazio arduratsu bat egitean kontuan har litezkeen ildoak. Hala, adibidez, ingurumena eta aldagai ekologikoak errespetatzen zituen kontratu-xedearen definizioa finkatzen zen, eta kontratazio-organoek kontratatzekeo beharra zuten produktuen eta zerbitzuen ingurumen-balioa kontuan hartuko zutela adierazten zen. Era berean, gizarte eta laneko segurtasuna eta osasuna errespetatuko lukeen kontratu-xedearen definizioa finkatzen zuen, eta kontratatzekeo zerbitzuen eta produktuen balio soziala eta segurtasuna gehitzea kontuan hartzen zuen.

Bide horretan XI. Legealdirako Gobernu Programak ondorengo helburuak izango dituzten ekimenak finkatzen ditu: (i) kontratazio publikoko prozesuetara klausula espezifikokoak eranstea, gizarte-klausulak eta ingurumeneko irizpideak eranstekeo euskal araudian xedatutakoa kontuan hartuz; (ii) ekonomia zirkularra babestea; (iii) kontratazio publikoan gizarte-erantzukizuna zaintzea; (iv) Euskadiko Erosketa eta Kontratazio Publiko Berdearen Programa eta abar zabalduz ingurumenari dagokionez eredugarria den administrazio publiko baten konfigurazioan aurrera egitea.

Gainera, iaz 9/2017 Legea, azaroaren 8koa, Sektore Publikoaren Kontratuena, onartu zen. Horren bitartez, 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren Zuzentarauak Espainiako ordenamendu juridikora iraultzen dira. Lege hori onartzearen ondorioz, klausula horietako batzuk diseinatzea eta garatzea aurreikusi da, baita Kontratazio Urteko Plan bat prestatzea ere. Gainera, kontratazio horien jarraipena egiteko, Euskadin, Kontratazio Publikoa Euskadin-Contratación Pública en Euskadi Plataforma dugu, elementu berritzailea eta gardena.

Helburua

Eusko Jaurlaritzak eta bere entitate, sozietate eta erakunde autonomoek sustatutako prozesuetan kontratazio publiko arduratsua sustatzea.

Jarduteko ildoak

- Gizarte-klausulak eranstekeo eta hedapen-ekintzak sustatzeko gomendioa prestatzea.
- Gizarte- eta ingurumen-klausulak eransteak eskaintzen dituen aukerei buruz sail desberdinetan kontratazioaz arduratzen diren pertsonak sentsibilizatzea.
- Eusko Jaurlaritzaren kontratu publikoetan gizarte- eta ingurumen-klausulak gehitzeko jarraipen-sistema bat sortzea.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile batzuk**:

- Ondare eta kontratazio Zuzendaritza — Ogasun eta Ekonomia Saila (Eusko Jaurlaritza) ★
- Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Saila (Eusko Jaurlaritza)
- IHOBE (Eusko Jaurlaritza)
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza)
- Erosketa publiko arduratsuko sektore-politikekin lotutako Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuk eta haren entitate, sozietate eta erakunde autonomoak.

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk deitu ahal izango dira, adibidez:

- Ekonomia solidarioari lotuta lana egiten duten erakundeak eta GGKEak
- Institutuak eta unibertsitate-zentroak
- Foru aldundiak, udalak eta EUDEL
- Erosketa publiko arduratsuko sektore-politikekin lotutako agenteak

5. AUZO(LAN)KIDEAK MUNDUAN

Basque Country 2020 Estrategiaren eguneratzea XI. Legealdiko 2016-2020 Gobernu Programan definitutako Eusko Jaurlaritzaren nazioartekotzeko ikuspegi eta konpromiso batzuetan oinarritzen da. Nazioartekotze-bektore komunek barne hartzen dute 2030 Agendan definitutako erronka globalak konpontzen laguntzeko konpromisoa.

Basque Country 2020 Estrategiaren eguneratzea abian jartzeak nazioartekotzean sakontzea dakar, ekintza egituratu eta sistematiko gisa. Halaber, kanpoan bereziki aktibo diren zenbait esparru tematikotan sektore-planak definituz eta onartuz zabaldu daiteke.

Plan bakoitzak esparru edo eremu espezifikiko bati erantzuten dion arren, Kanpo Harremanetako 2018-2020 Planak, Enpresak Nazioartekotzeko 2017-2020 Planak eta 2018-2021 aldirako Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Plan honek bat egiten dute 2030 Agenda eta GIH, zein Euskal Autonomia Erkidegoko Garapenerako Politiken Koherentziarako Erreferentzia Esparrua laguntzeko asmoan.

Zentzu horretan, Eusko Jaurlaritzak aurretik aipatutako planez arduratzen diren erakundeen arteko lankidetzak sendotzeko erronka dauka, baita nazioarteko agenda aktiboa duten Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuekin ere. Ekimen horren bitartez, elkar ezagutzeko eta trukatzeko espazio bat sendotu nahi da.

Helburua

Nazioartekotze-esparruan egiten den lana koordinatzen laguntzea, Kanpo Harremanetarako Idazkaritza Nagusiaren lidergopean, eta Kanpo Harremanetarako Sailarteko Batzordearen, Kanpo Harremanetarako Nazioarteko Batzordearen eta Kanpo Harremanetarako Aholkularitza Kontseiluaren inguruan mugitzen den haren gobernantza-ereduaren esparruan, bereziki Eusko Jaurlaritzak sustatutako lankidetzak diharduen herrialde ohikoenetan.

Jarduteko ildoak

- Kanpo Harremanetarako Sailarteko Batzordearen bitartez eta Basque Country 2020 Estrategiaren jarduketan deskargurako aplikazio informatikoaren bitartez, nazioartekotzearen eremuan politiken koherentziaren arloko koordinazioa bideratzea.
- Sailei laguntzea, lankidetzak-politika zabaltzearekin lotutako alderdietan, GIHen eskura dauden nazioartekotzeko ekintzen ekarpena identifikatzen eta analizatzen, baita gure ikuspegiei eta egiteko moduei helburu horiek planteatzen dizkieten erronketan ere.
- Hiru herrialdetan jarduketa koordinatuagoak identifikatzea.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen / deia jaso dezaketen eragile batzuk**:

- Kanpo Harremanetarako Idazkaritza Nagusia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Ekonomiaren Garapen eta Azpiegitura Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Euskadiko Nazioartekotze Agentzia / Basque Trade and Investment (Eusko Jaurlaritza)
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza)

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk atxiki ahal izango dira, adibidez:

- Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Kultura eta Hizkuntza Politika Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Gai honetan interesatuta dauden erakundeak eta GGKEak
- Hainbat jatorritako enpresa-elkarte edo -sareak

6. AUZO(LAN)KIDEAK ELKARREKIN: uraren arloko erakunde arteko programa

Gure lankidetzaren ereduaz aztertzearen prozesuan, III. Gida Planaren esparruan, erakunde arteko koordinazioa eta ekintza bateratuko ekimen pilotu bat bilatzen hasi ziren. Uraren eta saneamenduaren arloari lehentasuna eman zitzaion, ondorengo hauetan oinarrituta: (i) euskal lankidetzaren metatutako esperientzian, batez ere udal-erakundeek sustatutakoan, uraren eta saneamenduaren arloetan, (ii) Euskadiko ur operadoreen eta Latinoamerikako uraren erakunde arteko lankidetzaren teknikoko esperientzian existentzian, eta (iii) URA Uraren Euskal Agentziaren eta GLEaren arteko akordio baten existentzian, uraren kanonaren alderdi soziala kudeatzeko.

Apustu horren ondorioz, Euskadiren eta Erdialdeko Amerikaren artean (El Salvador eta Costa Rica) erakunde arteko programa bat definitu da uraren eta saneamenduaren arloan. Bertan, lankidetzako euskal erakunde publikoek, eta Euskadiko eta Erdialdeko Amerikako uraren erakundeek hartzen dute parte. Neurri batean berriak diren hainbat elementu biltzen ditu ekimenak: (i) Euskadiko lankidetzaren eragilearen eta uraren eragilearen erakunde arteko koordinazioa, (ii) Euskadi-El Salvador-Costa Rica arteko lankidetzaren teknika, eta (iii) El Salvador eta Costa Rica arteko Hegoaldea-Hegoaldea lankidetzaren.

Programa 2018an jarriko da martxan, eta hiru urte iraungo ditu.

Helburua

Euskadiko hainbat eragilearen artean erakunde arteko koordinazioa sustatzea lankidetzaren jarduteko beste modu batzuk arakatzeko, ekimen pilotuen bidez —kasu honetan, uraren eta saneamenduaren arloetan—.

Jarduteko ildoak:

- Erdialdeko Amerika / Euskadi erakunde arteko ur- eta saneamendu-programa abian jartzea 2018an.
- Erakunde arteko koordinazioari, lankidetzaren teknikoari, lankidetzaren triangeluarrari eta Hegoaldea-Hegoaldea lankidetzari dagokienez ikaskuntzak eskuratzea.
- Hainbat eragileekin ur- eta saneamendu-arloan beste artikulazio posible batzuk arakatzeko.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile batzuk**:

- Euskal Fondoa ★
- Foru Aldundiak
- Udalak
- Aguas Municipales de Vitoria S.A. (AMVISA)
- URA – Uraren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza)
- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza)
- El Salvador-eko Administración Nacional de Acueductos y Alcantarillados (ANDA)
- Instituto Costarricense de Acueductos y Alcantarillados (AyA)

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk deitu ahal izango dira, adibidez:

- Beste ur-operadore batzuk
- Uran eta saneamenduan espezializatutako erakundeak eta GGKEak
- Zentro teknologikoak

7. AUZO(LAN)KIDEAK KOMUNIKAZIOAN

(H)ABIAN 2030 - Gizarte-Eraldaketaarako Hezkuntzaren Estrategiak dei egiten die pertsona, kolektibo eta erakunde guztiei lan koordinatua eta partekatua aurrera eramateko, hezkuntza-prozesuetatik benetako eraldaketak sortu daitezten. Ildo horretan, gizarte-eraldaketaarako hezkuntza errealitate bihurtzeko ekintzak eta ekarpenak egiteko erantzunkide da eragile bakoitza

Hain zuzen ere, estrategia horren esparruan jarraipen-batzorde bat sortzen da eragileen artean hainbat gogoeta- eta elkarrizketa-prozesu partekatzeko eta sortzeko, eta baterako ikaskuntza eta jarduketara posible batzuk identifikatzeko. Zentzu horretan, sustatu nahi diren lehen jarduketaren artean honako hau dago, ARAR 2017-2020 Planaren 3. Ildo - Hezkuntza Erakundearen jasota dagoena: komunikazio-kanpaina bateratu bat garatzea, funtzionarioek, hasieran, eta herritarrek oro har, ondoren, hezkuntza- eta lankidetzara politika publiko eraldatzailearen inguruan duten sentsibilitatea eta ulermena garatzeko.

Komunikazio-kanpaina hori garatuz, euskal erakunde publikoei, batez ere, eta beste hainbat erakunderi gonbita egiten zaie zubiak eraikitzea xede duen prozesu batera gehitzeko, nazioarteko lankidetzaren diskurtsoa zabaldu dadin. Egin beharrekoa: (i) lankidetzaren arlotik egiten den lanari balioa ematea eta lankidetzara politika publikoen esparruan dagoela ezagutzera ematea; (ii) gure sistemaren oinarri gisa elkartasuna eta elkarmendetasuna bistaratzea; (iii) besteak beste, justizia, tolerantzia, erantzukizuna eta elkartasuna bezalako balioak transmititzea; eta (iv) gogoeta eta jarrera-aldaketa sortzea. Halaber, politiken koherentzian eta GIHetan laguntzeko aukera gisa agertzen zaigu.

Helburua

Nazioarteko kooperazioari buruzko aurreiritziak desmuntatzea, eta horri buruz enpatia eta aldeko diskurtsoak sortzea.

Jarduteko ildoak:

- Kanpaina prestatzea eta hedatzea.
- Hainbat eragilerekin hezkuntza-komunikazioaren arloan beste antolaketa posible batzuk arakatzea.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen / deia jaso dezaketen eragile batzuk**:

- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Hiru hiriburu-udalak
- Hiru lurralde-erakundeak
- Euskal Funderoa
- (H)ABIAN 2030en jarraipen-batzordean parte hartzen duten gizarte-eragileak

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk atxiki ahal izango dira, adibidez:

- Lankidetzaren arloko erakundeak eta nazioarteko elkartasun-mugimenduak
- Beste udal batzuk

8. AUZO(LAN)KIDEAK HEZKUNTZAN

Hezkuntza oinarrizko giza eskubide bat izateaz gain, beste eskubide askoren garapena ahalbidetzen du. Hezkuntzaz zentzu zabalean hitz egiten dugu, alfabetatzeak hasi eta bizitzan zehar jasotako hezkuntzaraino. Hezkuntza eskuragarria, irigarria, onargarria eta moldagarria izan behar da, eta funtsezko lau oinarri izan behar ditu: ezagutzen jakitea, egiten jakitea, izaten jakitea, eta elkarrekin bizitzen jakitea.

1990eko Guztientzako Hezkuntzari buruzko Mundu-mailako Adierazpena egin zenetik pertsona guztiek oinarrizko, doako eta kalitatezko hezkuntza eskuratzea eta gozatzea Nazio Batuen esparruan nazioartean aitortutako eskaera da, 90eko hamarkadako mundu-mailako gailurretan onartu dena. Halaber, MGHetan eta GIHetan horri lotutako helburu espezifikoak ere jasotzen dira.

Azken urteetan hezkuntza eskuragarriago edukitzeko urratsa eman den arren, gaur egun, hezkuntzaren eskuragarritasunean, iraunkortasunean, berdintasunean eta kalitatean estandar baxuenak Afrikaren testuinguruan ematen dira. Horregatik, eta plan honetan kontinente afrikarrari eman nahi zaion lehentasunagatik eta garapenerako lankidetzaren politiken koherentzia-mailan hezkuntza-esparruan aurrea egiteak duen garrantziagatik, ekimen hau proposatu da.

Helburua

Afrikar hezkuntza-mailako lankidetzaren, eta Euskadiko hezkuntza-eragileekin trukea eta harremana sustatzea.

Jarduteko ildoak

- Afrikako eta Euskadiko ikastegiaren eta hezkuntza-erakundearen arteko trukeko ekimenak sustatzea. Bereziki lehen hezkuntza, bigarren hezkuntza eta lanbide-heziketan.
- Afrikar eta Euskadin dauden hezkuntzaren alde lan egiten duten nazioarteko sareak babestea.
- Afrikar zein Euskadin hezkuntza-esparruan lan egiten duten erakundeak harremanetan jartzea.
- Afrikarekin hezkuntza-mailako lankidetzaren ekimenen kopurua handitzea.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile batzuk**:

- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Hezkuntza Saila (Eusko Jaurlaritza)

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk deitu ahal izango dira, adibidez:

- Hezkuntzan espezializatutako erakundeak eta GGKEak
- Ikastetxeak
- Hezkuntza-sareak

9. AUZO(LAN)KIDEAK TEKNOLOGIAN

Eusko Jaurlaritzak Euskadi 2020 Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Plana dauka. Espezializazio adimenduneko estrategia bat da (RIS3), garapen iraunkorarekin lerrotua eta ezagutzaren sozietatearen barruan kokatua, pertsonen talentuan oinarritua, eta euren eskaera eta premia berriei eraginkortasunez erantzuteko gai dena. RIS3 metodologia jarraituz, planak 3 lehentasun estrategiko definitzen ditu: (i) fabrikazio aurreratua, (ii) energia, eta (iii) biozientziak-osasuna; eta 4 aukera-eremu ditu: (iv) elikadura, (v) habitat hiritarra, (vi) ekosistemak eta (vii) kultura-industriak eta sormenekoak. Eta, gainera, jarduteko zeharkako bi ardatz ditu: (a) internazionalizazioa; eta (b) berrikuntza.

Plan honen bi lehentasun estrategiko interesgarriak izan daitezke lankidetzaren aktoreekin loturik eta elkarlanean jarduteko. Lehentasun horiek honako hauek dira:

- Energia: bereziki energia berriztagarriei (eolikoa, eguzki termoelektrikoa eta olatuen energia), sare adimendunei, mugikortasun elektrikoari, energia-eraginkortasunari eta teknologia bideratzaileei (potentzia-elektronika eta energia biltegitzea) lotutako gaiak.
- Biozientziak-osasuna: giza osasunaren segmentuan biltzen dira eta, bereziki, medikuntza pertsonalizatua, osasun digitala eta gailu medikoak, gaixotasun arraroak, neurozientziak eta Big Data-rekin lotutako gaien inguruan.

Gainera, estrategian bertan, lurraldeari lotutako nitxo sortuberriak edo potentzialak daudela adierazten da. Horien artean, elikadurarekin eta ingurumeneko ekosistemekin zuzenean lotutakoak daude. Jarduera horietan, barne-eskaerara aplikatzeko maila handiko gaitasun eta ezagutza zientifikoak eta enpresa-eraberritzeak daude, batez ere administrazio publikoak. Gainera, erronka sozial gisa, besteak beste, honako hauek aipatzen dituzte: elikadura osasuntsua, energia segurua, garbia eta eraginkorra; klimaren, baliabideen eraginkortasunaren eta lehengaien bidezko ekintza.

Helburua

Afrikan egokiak diren teknologiak garatzeko ekimenak gauzatzea, energia, biozientziak-osasuna, elikadura eta klimaren ondorioz aldeko energien eta ekintzen arloan.

Jarduteko ildoak:

- Afrikan zein Euskadin teknologia-esparruan lan egiten duten erakundeak harremanetan jartzea, sinergiak sortzeko.
- Afrikan teknologia egokiak garatzeko esperientzia pilotuak abian jartzea, Euskadiko erakundeekin laguntzarekin.
- Emakumei babesa ematea, euren ikerketarako eta trukerako gaitasunak garatzeko Euskadiko erakundeekin harremanetan.
- Esperientzia positiboak eta jardunbide egokiak hedatzea.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketzen / deia jaso dezaketzen agente batzuk:**

- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Lehendakariaren Idazkaritza Nagusia, Lehendakariitza (Eusko Jaurlaritza)
- Ekonomiaren Garapen eta Azpiegitura Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Saila (Eusko Jaurlaritza)

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientazioan oinarrituta, beste eragile batzuek bat egin ahal izango dute, adibidez:

- Energia: EVE, Euskadiko energia-klusterra
- Ingurumena: Ihobe, Aclima
- Biozientziak: Bioef
- Elikadura: Elika, Hazi, Neiker
- Zientzia, teknologia eta berrikuntza: Innobasque, Tecnalia
- Afrikako GKEak eta erakundeak
- Afrikan lanean ari diren GGKEak eta erakundeak

10. AUZO(LAN)KIDEAK INGURUMENEAN

Garapen iraunkorreko 2030 Agendan eta honek Euskadin duen ordezkartzan —Euskadi Basque Country 2030 agenda— planteatzen zaizkigun erronken esparruan, eta lankidetzaren beraren behar bati erantzunez, ingurumen-kalitatea hobetzearekin, baliabideen kudeaketa iraunkorrarekin eta ekosistemen kontserbazioarekin lotutako estrategien garapena sustatu nahi da.

III. Gida Planean erroka horri ekin zitzaion, bai zeharka —iraunkortasun ekologikoa— bai sektore-ikuspegitik —ingurumenaren babesa eta kontserbazioa—. Urratsak eman arren, iraunkortasunaren inguruan lana sustatzeko pauso bat ematea beharrezkoa ikusten da, ingurumenaren gaian adituak diren beste eragile batzuen parte-hartzearen eta laguntzaren bitartez.

Zenbait testuinguru espezifikotan lan hori garrantzitsuagoa da klima-aldaketak bertan bizi direnengan duen eraginagatik (adibidez, bertako baliabide naturalen espolioa jasaten duten lurralde edo testuinguru afrikar batzuen kasuak).

Euskadin baditugu ingurumen arloan lan-esperientzia duten gizarte- eta erakunde-mailako entitateak. GLEAK beste testuinguruetako ekimenak ere babesten ditu. Bi errealitateak lotzeko, esperientziak partekatzeko, koordinazio-espazioak sortzeko eta erronka berriei elkarrekin aurre egiteko potentziala dago.

Helburua:

Iraunkortasun ekologikoko zeharkako ikuspegia indartzea eta ingurumenaren babesean eta kontserbazioan zentratutako ekimenak sustatzea.

Jarduteko ildoak:

- Iraunkortasun ekologikoko zeharkako ikuspegiari buruzko prestakuntza eta gogoeta sustatzea.
- Hegoaldeko herrialdetan zein Euskadin, ingurumen-esparruan lan egiten duten erakundeak harremanetan jartzea, sinergiak sortzeko.
- Ingurumenean zentratutako ekimen/esperientzia pilotuak indartzea.
- Ebaluazioa sustatzea, eta esperientzia positiboak eta jardunbide egokiak zabaltzea.

Bereziki, testuinguru afrikar batzuen kasuak azpimarratu nahi ditugu.

Hona hemen hasiera batean **bat egin dezaketen eragile batzuk**:

- Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (Eusko Jaurlaritza) ★
- Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Saila (Eusko Jaurlaritza)
- Ihobe (Eusko Jaurlaritza)

Hala ere, ekimen adierazgarri honek hartuko dituen dinamikan eta orientabidean oinarrituz, beste eragile batzuk deitu ahal izango dira, adibidez:

- Erakunde ekologistak eta ingurumenari lotutakoak
- Unibertsitateak
- Gaiker-IK4
- BC3-Basque Centre for Climate Change
- Aclima

I. ERANSKINA. JARRAIPEN ETA EBALUAZIO MATRIZEA

Planaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko, adierazleak eta helburuak biltzen dituzten hainbat aginte-taula prestatu dira. Taulak hiru multzotan antolatuta daude:

- **Baliabideak:** lehen multzoa konpromiso ekonomikoei lotutako adierazleei dagokie: (i) urteko aurrekontua; (ii) ekintza positiboak; eta (iii) tresna bidezko funtsen banaketa.
- **Prozesua:** bigarren blokea egikaritze-prozesuari lotuta dago. Jarduketa estrategikoko ardatz bakoitzeko ondorengo elementu hauek zehazten dira: (i) aurreikusitako jarduketa-ildoak — urteko planetan, jarduketa-ildo horietan laguntzen duten jarduera espezifikoa zehaztuko dira—; (ii) egikaritzeko gutxi gorabeherako urtea; eta (iii) jarduketa horiek zenbateraino betetzen diren neurtzen lagunduko diguten analisi-kategoriak edo adierazleak. Halaber, komunikazio-atalerako eta zeharkako lehentasunetarako eta lehentasun geografikoetarako, antzeko taula bat barne hartzen da; eta abiarazteko bitartekoen eta jarraipenarekin eta ebaluazioarekin lotutako jarduketaren kronograma bilduko duen azken taula bat.
- **Irismena:** hirugarren multzoa lankidetzaren politika egikaritzeak dituen ondorio zuzenetan zentratzen da. Matrize honetan, planean finkatutako hiru helburuetako bakoitzerako ondorengo alderdi hauek zehazten dira: (i) hainbat ebaluazio-galdera eta adierazle; eta (ii) egiaztatze mekanismoak eta iturriak. Lehen helbururako —lankidetzaren politikaren mendeko komunitateei eta pertsonari dagozkien irismena biltzen duena—, planean konpromiso esplizitua duten gaietan edo sektoreetan irismena neurtzeko mekanismoak finkatzea proposatzen dugu epe honetan: giza eskubideak, emakumeen ahalduntzea, Afrika, gatazkak eta beste indarkeria-egoera batzuk defendatzen dituzten pertsonak babestea eta haiei laguntzea, eta herritar kritikoak sortzea. Adierazitako sektoreetan eta gaietan babesten ditugun prozesuen eta ekimenen irismena ezagutzeko hasierako esperientzia gisa planteatzen dugu ariketa hori. Esperientzia horretatik lortutako ikaskuntzek balioko digute etorkizunean politikaren irismen globala neurtzeko gaitasuna eta egokitasuna baloratzeko.

Plana onartu eta urtebeteko epean, adierazleen multzo osoa eduki beharko dugu eta oinarrizko lehen lerro bat egin beharko dugu. Horretarako, kanpoko babesa jasotzea egokia den baloratuko dugu. Halaber, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren barruan lantalde espezifikoa bat sortzea proposatuko dugu, adierazleen matrizea diseinatzeko eta bere jarraipena egiteko.

BALIABIDEAK

Aurrekontu-esparrua

Taula honetan biltzen da planaren lau urteetan GLEAra bideratutako aurrekontuaren bilakaeraren aurreikuspena.

Aurrekontu-ekitaldiak			
2018	2019	2020	2021
46.044.551 €	46.200.000 €	49.000.000 €	53.000.000 €

Plana egikaritzean lortu beharreko neurri positiboak

Taula honetan biltzen dira funtsen erabilera espezifikoarekin lotuta planean hartutako konpromisoak. Ehuneko horiek —gehienek jarduketa estrategikoko ardatzen ekintza lehenetsiei erantzuten diete— ekitaldi bakoitzean emandako funtsen gainean aplikatzekoak dira⁵.

Ekintza lehenetsiak	Emandako funtsak
Giza eskubideen alde diharduten pertsonak babestea eta laguntzea	≥% 4
Emakumeak ahalduntzea	≥% 20
Erakunde feministak	≥% 10
Afrika	≥% 25
Gatazkak eta beste indarkeria-egoera batzuk ⁶	≥% 9
Ekintzak Euskadin ⁷	≥% 13

Ehuneko horiek lortzeko, eskura dauden tresna guztiak hartuko dira kontuan, ondorengo atal honen arabera.

Tresnen arteko banaketa

Ondorengo taula urte bakoitzeko bana daitezkeen funtsen⁵ gainean aplikatuko da. Burutzen ari garen tresnen azterketaren eta eguneratzearen esparruan, eta gida-plan honek eskatzen duen malgutasuna kontuan hartuta, jarraian, tresnen kategorien arabera bana daitezkeen funtsen banaketarako lehenengo hurbilketa bat aurkezten da. Hurbilketa hori plana burutzen den bitartean aztertu eta aldatu ahal izango da, apustu estrategikoak sustatzeko sortuko diren beharretan oinarrituta.

⁵ Urteko **aurrekontua** honako hauek osatzen dute: (i) pertsonal- eta funtzionamendu-gastuek; (ii) hainbat urtetarako konpromisoekin aurreko ekitalditan emandako diru-laguntzen ondoz ondoko ordainketek; eta (iii) ekitaldian emakida berritarako eskura dauden funtsak. Azken osagai horretan oinarrituta, urtearen hasierak, **bana daitezkeen funtsak** eraikitzen dira: emakida berri baterako funts eskuragarri aurreragoko ekitaldien konpromisoak gehitzen zaizkie, tresna bakoitza arautzen duen dekretuan ezarritakoaren arabera hainbat urtetako ordainketak bermatzeko. **Emandako funtsak** eman daitezkeen funts horien esleipen errealarari lotuta daude.

⁶ Giza Ekintzako Estrategian urtean bana daitezkeen funtsen % 10, gutxienez, hura egikaritzera bideratzeko konpromisoa hartzen badugu ere, funts horien % 5 eta 10 bitartean larrialdiei erantzuteko bideratuko dira. Larrialdi horiek ez dute zertan gatazka- eta indarkeria-testuinguruei lotuta egon behar.

⁷ Konpromiso hori Euskadin gauzatzen diren ekintzei lotuta dago. Ekintza horiek gizarte-tramitaziorako hezkuntzakoak, sektorea indartzekoak, ikerketarako politiken koherentziakoak, ikerketakoak, ebaluaziokoak edo bestelakoak izan daitezke.

TRESNAK (1)		
GIZARTE ERALDAKETA	GARAPENERAKO LANKIDETZA, Hegoaldeko herrialdeetara bideratua	≤% 65
	TOKI-GLOBAL ikuspegiaren aldeko apustua, Iparraldea-Hegoaldea eta lankidetzaz-Hezkuntza logikak gaituz	≤% 25
	GIZARTE ERALDAKETARAKO HEZKUNTZA, Euskadin zentratua eta lotura globalekin	≤% 20
KRISI HUMANITARIOEI ERANTZUNA	EKINTZA HUMANITARIOA, Hegoaldeko herrialdeetan zentratua eta Iparraldean ekintzak burutuz	≤% 15
ERAGILEAK INDARTZEA (2)	GENERO BERDINTASUNAREN ALDEKO ANTOLAKUNTZA ALDAKETA	≤% 1,5
	LANKIDE BOLUNTARIOAK	≤% 2
	PRESTAKUNTZA BEKAK NAZIO BATUETAN	≤% 2
	ESPEZIALIZAZIO BEKAK GLEA-N	≤% 0,5
	GAITASUNAK INDARTZEA ETA ARTIKULATZEA	≤% 5
SENTSIBILIZAZIOA, KOMUNIKAZIOA, IKERKETA ETA IKASKUNTZAK SORTZEA, GLEAK zuzenean sustatuak (2)	EUSKADIKO GAZTEAK LANKIDETZAN PROGRAMA	≤% 0,5
	IGNACIO ELLACURÍA SARIA	≤% 0,1
	GLEA-REN BEREZKO EKINTZAK	≤% 5

- (1) Indarrean dauden lehia bidezko tresnez gain, GLEAK ekimenak sustatu ahal izango ditu diru-laguntza zuzenen bidez, lau jarduketako-ildoetan, 1/2007 Legearen aurreikuspenekin bat etorruta.
- (2) Eragileak indartzeko ildoan, zein sentzibilizazio, komunikazio, ikerketa eta ikaskuntzak sortzeko ekintzei dagokienez, GLEAK sustatutako hainbat ekimen funts banagarrien bitartez finantzatu beharrean funtzionamendu-partidatik finantzatu ahal izango dira.

PROZESUA

		JARDUTEKO ILDOAK				ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK	
		2018	2019	2020	2021		
GARAPENERAKO POLITIKEN KOHERENTZIA	Arkitekturaren garapena	Gobernu barruko eta erakunde arteko artikulazio-espazioak identifikatzea diagnostikoak eta esperientziak partekatzeko, koordinazioa errazteko eta ekintza espezifikoak zehazteko					Artikulazioa sustatu den espazioen kopurua Artikulazioaren emaitza diren ekintzen zerrenda Artikulazioa erraztu/zaildu duten elementuak
		Gobernuaren hainbat eremuren barruan garapenerako politiken koherentzia bultzatzeko ardura duten pertsonak sentsibilizatzea					Sentsibilizatutako pertsona kopurua eta erabakitze ahalmena Jasotako informazioaren eta prestakuntzaren inguruko asebetetze-maila
		Toki-eremuan, Estatuan, Europan eta nazioartean garapenerako politiken koherentziaren arloko esperientziak elkartrukatzea					GLEAK parte hartzen duen sozializatzeko, elkartruckerako edo alderatzeko ekimen kopurua.
		Politiken koherentzia lortzeko bidean egindako aurrerapenaren berri emateko informazio-sistemak bateratzea					Informazioa biltzeko prozedura-sistemak
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluan eztabaida eta politiken koherentziako printzipioaren betetze-mailari buruzko urteko txostena egitea					Hiru txosten egin eta eztabaidatu dira Praktikara eramandako txostenen gomendio kopurua
							Koherentziako, koordinazioko eta osagarritasuneko ekintza kopurua Lau urteetan izandako bilakaeraren eta horretan laguntzen duten eta zailtzen duten elementuen analisia Lankidetzaren teknikoko ekintzetan parte hartzen duten pertsonen kopurua
							Koherentziako, koordinazioko eta osagarritasuneko ekintza kopurua Lau urteetan izandako bilakaeraren eta horretan laguntzen duten eta zailtzen duten elementuen analisia Lankidetzaren teknikoko ekintzetan parte hartzen duten pertsonen kopurua
	Ekintza pilotuak	AUZO(LAN)KIDEAK GIZA ESKUBIDEEN ALDE: enpresa eta giza eskubideak					Jarduketa-plana onartuta Plangintzan oinarritutako jardueren egikaritze-maila onartuta
		AUZO(LAN)KIDEAK EROSTERAKOAN: erosketa publiko arduratsua					Gizarte-klausulak txertatzeko gida landuta Kontratatzeari buruzko arduratutako sailetako pertsona sentsibilizatuak Kontratu publikoetan klausula sozialak eta ingurumenekoak eransteko jarraipen-sistema finkatuta

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
GARAPENERAKO POLITIKEN KOHERENTZIA (jarraipena)	Ekintza pilotuak	AUZO(LAN)KIDEAK MUNDUAN					Sailen artean partekatutako nazioartekotze-ekintzei buruzko informazioa Hasitako jarduketa pilotuak sailarteko koordinaziorako
	Erakunde arteko koordinazio eta artikulazio handiagoa	Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordearen eta lantalde teknikoaren aldizkako bilerak egitea					Bilera kopurua, urtean lau gutxienez Koordinazio horren ondoriozko ekintza bateratuen kopurua Erakunde parte-hartzaileen asebetetze-maila
		AUZO(LAN)KIDEAK ELKARREKIN: uraren erakunde arteko programa					Programa 2018ko lehen seihilekoan abian jartzea Esperientziatik ateratako ikaskuntzak, erakunde arteko koordinazioari, lankidetzaren teknikoari, lankidetzaren triangeluarrari eta hegoaldea-hegoaldea lankidetzari dagokienez Uraren gaiaren inguruan sustatutako trukatzeko espazioen kopurua. Artikulatutako agente diferenteen kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria abian jartzea					Jendearentzako irekita dagoen eta urtero eguneratzen den ataria Erabiltzaileen asebetetze-maila honako hauei dagokienez: informazioaren eskuragarritasuna, formatua, erabilgarritasuna eta abar
		Erakunde arteko ebaluazio bateratuak egitea					Bi ebaluazio eginak eta sozializatuak Aplikaturako gomendioak eta ondorioak
		Bi urtez behin Euskal Lankidetzaren Publikoko Foroa egitea					Bi edizio eginak Parte hartutako pertsonen asebetetze-maila Parte hartutako pertsonen kopurua eta hauek ordezkatzeko dituzten agenteen dibertsitatea
		(H)ABIAN 2030 – Gizarte-Eraldaketa-Hezkuntzaren Estrategiaren oinarritzko lerroa lantzea					Oinarritzko lerroa gauzatu eta sozializatu
		AUZO(LAN)KIDEAK KOMUNIKAZIOAN					Egindako komunikazio kanpaina bateratua Hezkuntza-komunikazioaren arloan sortutako agente desberdinekin artikulazio berriak
		(H)ABIAN 2030 martxan jartzeari buruzko gogoetarako guneak sortzea					Gogoetako eta prestakuntzako jardunaldi kopurua Sortutako sakontze-dokumentuak Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)

		JARDUTEKO ILDOAK				2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
EREMU ESTRATEGIKOAK		Eremu estrategikoen funtzionamendu, kudeaketa, jarraipen eta ebaluazioaren ereduaren garapena							Sortutako gidaren oinarrizko proposamena Oinarri-gida esparru estrategiko bakoitzera egokitzearen eta haren bilakaeraren, egokitasunaren eta erabilgarritasunaren analisia	
	Bi esparru estrategiko abian jartzea	AUZO(LAN)KIDEAK BAKEAN: gatazkak eraldatzea eta bakea eraikitzea							Plana indarrean dagoen lehen urte eta erdian hasierako taldea sortzea eta esperientzia abian jartzea Eremu bakoitzean urratsak, diseinatutako etapen eskalaren arabera Prozesuaren inguruko balorazioa (ontasunak eta mugak), parte hartzen duten pertsonen/erakundeen eskutik	
		AUZO(LAN)KIDEAK EKONOMIAN: eredu ekonomiko solidarioa								
		Esperientzia sozializatzea eta balioztatzea							Esperientzia partekatzen duten gogoeta-espazio, artikulua eta abarren kopurua	
		Esparru estrategikoetako esperientzia ebaluatzea							Lan-ildoak lehenesteko, ekintzak koordinatzeko eta ekimen bateratuak artikulatzeko eremu estrategikoen proposamenaren baliozkotasuna analizatzea Lehenestea, koordinazioa eta artikulazioa laguntzen eta zailtzen duten elementuak identifikatzea Agente desberdinak barne hartzeko esparru estrategikoen baliozkotasuna analizatzea Haren erabilgarritasuna analizatzea, plan honetan lehenesten diren ikuspegieta aurrera egiteko	

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
TOKI-GLOBAL	Toki-global ikuspegiaren sakontzea	GLEaren ikuspegia ulertzeari buruzko dokumentu bat garatzea					Sozializatutako dokumentua
		Toki-global ikuspegia txertatzeko garaian jardunbide egokiak identifikatzea					Identifikatutako jardunbide egokietatik abiatuta, sustatutako trukatzeko eta ikaste-espazioen kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Trukerako eta ikasteko espazioak sortzea					Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Beste baliabide batzuen bitartez (ebaluazioak, sistematizazioak, artikulatuak...) sozializatutako jardunbide egokiak
		Tresna diferenteetan ikuspegia eranstea					Programen tresnan elementu nuklear gisa gehitzea Eraldaketa sozialerako hezkuntza-proiektuetan zeharka gehitzea Gehitze-maila gainerako tresnetan
	Sareak eta aliantzak sustatzea	GLEArako sare interesgarriak identifikatzea					Egindako analisia
		GLEaren parte-hartzea sareetan					Eskualdeko edo nazioarteko bi sareetan, gutxienez, parte hartzea Ekintza komunen kopurua eta irismena
		Sareetan beste agente batzuen parte-hartzea sustatzea					Sustatutako sareen kopurua Sustatutako agenda edo ekintza komunak Ekintzen irismena (adibidez, agendan jarritako gaiak, politiken aldaketa...)
	Gaitasunak indartzea	GLEaren eta gainerako agenteen prestakuntza-premiak ezagutzea					Egindako eta analizatutako beharren inkesta
		Prestakuntza-plan bat diseinatzea					Diseinatutako eta abiarazitako prestakuntza-plana Parte hartzen duten pertsonen kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
GIZA ESKUBIDEAK	Giza Eskubideen ikuspegia sakontzea	Giza eskubideetan oinarrituta, ikuspegia txertatzeko garaian jardunbide egokiak identifikatzea					Identifikatutako jardunbide egokietatik abiatuta, sustatutako trukatzeko eta ikaste-espazioen kopurua
		Ikuspegiaren gaineko ikaskuntzako eta trukerako espazioak sortzea					Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna) Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Beste baliabide batzuen bitartez (ebaluazioak, sistematizazioak, artikulak...) sozializatutako jardunbide egokiak
		Ikuspegi horren zehaztapena aztertzea tresna diferenteetan					Baremo eguneratuak eta formulario gainbegiratuak
	Koordinazioa eta ikaskuntza babesari buruzko arloan	Giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonak, komunitateak, erakundeak eta sareak babesteko GLEAtik bultzatzen diren ekimenak eta prozesuak mapatzea					Mapaketa egina, datuak bereiziz Mapaketatik abiatuta, sustatutako trukatzeko-, ikaste- eta koordinazio-espazioen kopurua
		Esperientziak partekatzea babes arloan					Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Babes arloan ikaskuntza eta sinergiak ahalbidetzea					Agente diferenteen artean sortutako sinergiak Ekimenetan babes-elementuen gehikuntzaren bilakaera Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Babes arloan esperientzia sozializatu (ebaluazioak, sistematizazioak, artikulak...)
	BGLEAren papera indartzea babesaren arloan	Eusko Jaurlaritzako Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritzarekin artikulazioa eta koordinazioa indartzea					GLEAren inplikazio-maila, Giza Eskubideen Defendatzaileei Aldi baterako Babesa emateko Euskal Programan
		Toki-, eskualde- eta nazioarte-mailan dauden babes-beharrak eta sistemak ezagutzea					GLEAren jarduketa-potentziala identifikatuta
		GLEArentzako ibilbide-orri bat ezartzea bere babes-papera hobetzeko					Diseinatutako ibilbide-orria Planifikatutakoaren arabera jarduerak burutzea
		Eusko Jaurlaritzaren komunikazio-protokolo bat diseinatzea (pertsona defendatzaileen lana baloratzea eta egoera espezifikoa salatzea)					Landutako eta abian jarritako protokoloa Jasotako eskaera kopurua eta mota Egindako adierazpen kopurua eta mota (publikoak eta/edo pribatuak)

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
GENEROA	Emakumeen ahalduztzeko zeharkako ikuspegian eta ikuspegi sektorialean sakontzea	Genero zehar-lerroaren inguruko mapaketa egitea, lagundutako ekimen eta prozesuetan					Mapaketa egina, datuak bereiziz
		Emakumeen ahalduztzean zentratutako ekimenen mapaketa egitea					Identifikatutako jardunbide egokietatik eta ahulezietatik abiatuta, sustatutako truketze- eta ikaste-espazioen kopurua
		Jardunbide egokiak identifikatzea					Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Sozializazioko eta ikaskuntzako espazioak sortzea					Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Beste baliabide batzuen bitartez (ebaluazioak, sistematizazioak, artikulak...) sozializatutako jardunbide egokiak
	Entitateen genero-ekitatearen aldeko planak genero-zeharkakotasuna bultzatzeko funtsezko elementutzat hartzea					Babestutako prozesu kopurua Prozesuekiko GLEAren eta erakundeen asebetetze-maila Prozesuen jabetze-maila erakundeen aldetik eta sortutako aldaketak Sexu- jazarpen eta eraso sexistako protokolo bat hartzen duten erakunde kopurua Egindako prestakuntzako eta gogoetako saio kopurua, gutxienez urtean bat Prozesuetatik eskuratutako ikaskuntzen sistematizazioa eta sozializazioa	
Sexu- eta genero-dibertsitate ikuspegia	Sexu- eta genero-aniztasunaren ikuspegiaren ezagutzan sakontzea					Sustatutako prestakuntza-espazio, prestakuntza-material eta abarren kopurua Agenteen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)	
	Sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia bultzatzeko analisi-dimentsioak edo ekintza zehatzak baloratzea eta, hala badagokio, tresnetan txertatzea					Tresnetan txertatzea analizatzea eta esperientzia baloratzea	

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
GENEROA (jarraipena)	Sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia eranstea	Sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia eranstearen arloan esperientzia pilotuak ahalbidetzea					Diru-laguntza zuzenen bitartez babestutako ekimen kopurua Beste tresna batzuen bitartez aurkeztutako eta babestutako ekimen kopurua Ikaskuntzak eskuratzea eta lagundutako esperientziak sozializatzea
		Genero-ekitatearen aldeko antolamendu-aldaketako prozesuetan sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia eranstea bultzatzea					Ekitatearen aldeko antolakuntza aldaketako prozesuetan sexu-aniztasunaren eta generoaren ikuspegia eransten duten erakunde kopurua
	GLEAn zeharkakotasuna indartzea	GLEAren Genero-Ekitatearen Aldeko I. Plana lantzea eta abiaraztea					2018ko lehen seihilekoan diagnostikoa amaituta 2019ko lehen seihilekoan I. Plana landuta Planifikatutakoarekin bat etorrira egindako ekintzak Sustatutako gogoetako eta ikaskuntzako espazio kopurua Genero arloko koordinazio eta aliantza kopurua eta egindako ekimen bateratuen kopurua Prozesuarekiko (barnekoa eta kanpoko) asebetetze-maila

		JARDUTEKO ILDOAK				2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
AFRIKA	Afrikan oinarritutako eta Afrikako agenteekin egin beharreko ekimenak, sustatzea	Afrikaren aldeko ekimenak sustatzea							Sustatutako ekimen kopurua Ekimen arrakastatsuen sistematizazioa ondoren sozializatzeko	
		Gure inguruan Afrikako errealitateak ezagutaraztea							GLEAk sustatutako hedapen-ekimen kopurua Errealitate afrikarra hedatzeko ekintzak dituzten onartutako proiektu kopurua Afrikari buruzko bi topaketa egitea GLEAk antolatutako jardueretan parte hartu duten pertsonen edo Afrikako kontinenteko ekimen sozializatuen kopurua	
		Euskadiko entitateak eta aktoreak Afrikako parekideekin lotzea (lankidetzaren sektoretik haratago)								Antolatutako topaketen kopurua Topaketetatik abiatuta sortutako ekimen kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Afrikaren presentzia indartuko duten elementuak hainbat tresnatan zehaztea								Errealitate afrikarren premia espezifiktara egokitutako tresna kopurua Tresna diferenteetan aurkeztutako eta onartutako ekimen afrikarren kopurua handitzea
	Agenteak indartzeko topaketa- eta ikaskuntza-espazioak sortzea	Sektoreko entitateentzat Afrikako lankidetzaren eta lanaren inguruko prestakuntza lantzea								Gai teknikoaren inguruan egindako prestakuntza kopurua (urtean bat gutxienez) Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Afrikako toki-entitateentzako prestakuntza lantzea								Egindako prestakuntza kopurua, gutxienez bi herrialdetan Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Hainbat eragileri zuzendutako Afrikako gaiei eta testuinguru garrantzitsuei buruzko prestakuntza espezifikoak lantzea								Egindako prestakuntza-saio kopurua, gutxienez bi Parte hartzen duten agenteen kopurua eta tipologia Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Tokiko bazkide potentzialen eta erakunde eskatzaileen arteko harremanak sustatzea								Sortutako topaketa-espazio kopurua Lortutako harreman- edo erlazio-maila: informazioa trukitzea, elkarlana, ekimen bateratuak burutzea
		Migratzaileen elkarrekin hurbiltzea, topaketa eta ekimenak bultzatzea								Sustatutako truke- eta ikaskuntza-espazio kopurua Ekimen zehazetan parte hartzen duten pertsona migratzaileen erakunde kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
AFRIKA (jarraipena)	GLEAren zeregina sustatzea	Errealitatearen eta agenteen jakintzan sakontzeko aukera emango diguten testuinguruei eta gaiei lehentasuna ematea eta jardun-arlo potentzialak identifikatzea					Identifikatutako lehentasunezko gaiak eta testuinguruak Jardunbide egoki sistematizatuak Lan-ildo espezifiko landuak
		Afrikari buruzko prestakuntza espezifikotan parte hartzea					GLEAko pertsonalak parte hartzen duen prestakuntza kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
		Erakunde homologoekiko eta toki-entitateekiko harremanak lantzea					Sustatutako truke- eta ikaskuntza-espazio kopurua Egindako jarraipen- eta azterketa-bidaia kopurua Harreman horietatik abiatuta sortutako ekimenak
		Erakundeekin harreman handiagoa lantzea (bisitak eta bidaia)					GLEAk deitutako bilera kopurua (kontinente- edo herrialde-mailan) Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna) Jasotako bisita kopurua Egindako jarraipen- eta azterketa-bidaia kopurua
		AUZO(LAN)KIDEAK HEZKUNTZAN					Parte hartzen duten hezkuntza-zentro edo -erakunde kopurua Afrikarekin hezkuntza-mailako lankidetzak-ekimeneen kopurua Erakundeen eta parte hartzen duten pertsonen (irakasleak eta ikasleak) arteko harreman-maila AUZO(LAN)KIDEAKen esparruan sustatutako hezkuntzako nazioarteko saretan parte hartzen duten erakunde edo herrialde kopurua
		AUZO(LAN)KIDEAK TEKNOLOGIAN					Afrikan zein Euskadin eremu teknologikoan lan egiten duten erakundeen arteko harremanen ondorioz, lan koordinatuko ekimen kopurua Euskal erakundeekin elkarlanean abian jarritako Afrikarako egokiak diren teknologiak lantzeko ekimen pilotu kopurua Euskadiko erakundeetan ikerketa- eta truke-ahalmenak lantzeko babesak jaso duten emakume kopurua Jardunbide egokiak lantegi, ebaluazio, sistematizazio, artikulatu eta abarren bitartez sozializatuak

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
GATAZKAK ETA BESTE INDARKERIA EGOERA BATZUK	Erakunde humanitarioak sendotzea	Prestakuntza-premiak eta jardunbide egokiak identifikatzea					Sustatutako esperientzia-truke edo prestakuntza-ekintza kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna) Diru-laguntzen deialdien erakundeen indartze-partida gaitasunak eskuratzeko erabiltzea Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Beste baliabide batzuen bitartez (ebaluazioak, sistematizazioak, artikulua...) sozializatutako jardunbide egokiak
		Esku-hartze edo prozesu babestuen ebaluazioak egitea					
		Lekuan bertan edo Euskadin prestakuntzarako eta esperientziak eta jardunbide egokiak elkartrukatzeko guneak sortzea					
		Jarraipen-bilerak eta bidaiak egitea					
	Kontuak ematea eta sentsibilizazioa	Ekintza humanitarioek egindako lanaren kontuak emateko ahalmenak hobetzea					Sustatutako esperientzia-truke edo prestakuntza-ekintza kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna) Herritarren gomendioak jasotzeko eta asebetetzea baloratzeko ekintza espezifikoak eransten dituzten ekimenen ehunekoak Kontuak emateko erabilitako tresna mota Landutako komunikazio-produktuak edo abiarazitako kontuak emateko ekimen kopurua
		Testigantzak biltzeko, sentsibilizatzeko eta eragiteko jarduerak garatzea					
		Ekimen humanitario indibidualak, elkarteenak edo erakundeek bideratzeko komunikazio-produktuak sortzea					
		Ekimen humanitarioko gure jarduketan kontuak ematea, eraginpean dauden komunitateen eta pertsonen, herritarren eta beste emaitze batzuen aurrean.					
	GLEAREN papera eta bere agenteen arteko koordinazio indartzea	GLEAko Ekintza Humanitarioko Unitatea eta taldea ekintza humanitarioan prestatzea					Prestatutako pertsona kopurua Asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna). GLEAREN esperientzia partekatzen duten gogoeta-espazio, artikulua eta abarren kopurua START proiektuan Osakidetzako pertsonal sanitarioaren parte-hartzea sustatzeko eta babesteko koordinazio-ekintzen kopurua Hala badagokio, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren larrialdiko laguntza humanitarioko batzordea konfiguratzeko eta abian jartzeko proposamena AECIDen Ekintza Humanitarioko Bulegoarekin eta Giza Eskubide, Bizikidetzaren eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusiarekin egindako koordinazio-bilerak kopurua
		Ekintza humanitarioari buruzko eztabaidetan parte hartzea eta GLEAREN esperientziaren ekarpena egitea					
		Osakidetzako osasun-langileek START proiektuan parte hartzeko koordinazio-ekintzak egitea					
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren larrialdiko laguntza humanitarioko batzordea abiarazteko egokitasuna analizatzea					
		Koordinazio-bilerak egitea					

		JARDUTEKO ILDOAK				2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
EZAGUTZA ETA IKASKUNTZA SORTzea		Ezagutza kudeatzeko estrategia bat diseinatzea							identifikatutako aldagaien aukeraketa, jarraipena emateko Abian dagoen datuen bilketa-sistema eta sistematizazioa	
		Ebaluazio-plan bat diseinatzea							Landutako ebaluazio-plana Planean identifikatutako ekintzetatik burututakoak GLEAK gauzatutako eta sozializatutako ebaluazioen, sistematizazioen eta metaebaluazioen kopurua Eskuratutako ondorioen, gomendioen eta ikaskuntzen aplikazio-maila	
	Ikerketa sustatzea		Egindako ikerketen mapaketa burutzea, jardunbide egokiak identifikatzea, eta beharrak eta gabeziak hautematea							Analisiaren sintesi-dokumentua
			Tresna espezifiko bat ezartzeko egokitasuna analizatzea							Egindako tresna espezifiko baten egokitasuna analizatzea Hala badagokio, diseinatutako eta abian jarritako tresna
			Eragileen ikerketa-gaitasunak indartzea							Sortutako prestakuntza-espazio kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)
			Unibertsitateen papera indartzea, beste eragile sozial batzuekin elkarlanean, ikerketa arloan							Unibertsitateak balio diferentzial bat eskaini dezakeen identifikatutako eremuak eta bere papera indartzeko ibilbide-orri bat finkatua Ezagutza sortzeko unibertsitateen eta agente sozialen artean sortutako sinergia kopurua Finantzatutako ikerketa kopurua
			Sustatutako ikerketen sozializazio- eta eztabaida-espazioak sortzea							Sozializazio- eta eztabaida-espazioa izan duten sustatutako ikerketen ehunekoak
			Ikerketaren bitartez sortutako ezagutza aplikatzea ahalbidetzea							Ikerketaren bitartez sortutako ezagutzak eta ikaskuntzak txertatzen dituzten ekintza kopurua

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
KOMUNIKAZIOA	Komunikazio-plana	GLEAren komunikazio-plana diseinatzea					Komunikazio-estrategiaren dokumentua
		GLEAren komunikazio-plana abiaraztea					Estrategian aurreikusitako ekintzen gauzatzeko-maila eta emaitzen irismena
		GLEAren komunikazio-arkitektura definitzea					Egitura beharretara doitzeko identifikatutako beharrak eta hartutako neurriak
	Web eta sare sozialak	GLEAren web-a berriro diseinatzea					Etengabe eguneratutako eta inplementatutako web berria Kontsulta kopurua handitzea Erabiltzaileen asebetetze-maila (informazioaren erabilgarritasuna eta kalitatea)
		Sare sozialetan GLEAren presentzia baloratzea					Egindako egokitasun- eta aukera-analisia Hala badagokio, finkatutako eta abian jarritako estrategia
	Kontuak ematea	GLEAren jarduketari eta kudeaketari buruzko txostenak eta memoriak lantzea eta zabaltzea					Urteko kontuak eta urteko memoria onartu eta sozializatuak Informazioa emateko sistemak eta programak, aldizka elikatuak Giza Eskubide eta Berdintasun Batzordearen aurrean kontuak emateko egindako urteko saioa
		Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria abian jartzea					Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria eguneratua eta jendearentzako irekia Egindako kontsulten kopurua Erabiltzaileen asebetetze-maila (informazioaren erabilgarritasuna eta kalitatea)
	Kanpainak garatzea eta ekintza puntualak abiaraztea						Bakarka edo beste erakunde batzuekin partekatuta egindako bi kanpaina Ekintza humanitarioko ekimenak bideratzeko informazio-produktu landua eta zabaldua
	Hezkuntza-komunikazioko esperientziei buruzko ikaskuntzak eskuratzea eta sozializatzea						Egindako hezkuntza-komunikazioko esperientzien ebaluazioa eta ondorio sozializatuak Eskuratutako ikaskuntzek praktikan duten txertatze-maila

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021	ANALISI-KATEGORIAK ETA ADIERAZLEAK
LEHENTASUNAK	ZEHARKAKOAK	AUZO(LAN)KIDEAK INGURUMENEAN (iraunkortasun ekologikoko zeharkakoa eta ingurumen arloko ekintzak)					<p>Iraunkortasun ekologikoko ikuspegia: Sortutako prestakuntzako eta gogoetako espazio kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna) Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Jardunbide egoki sozializatuen kopurua</p> <p>Ekintzak ingurumen arloan: Sortutako topaketa-espazio kopurua Lortutako harreman- edo erlazio-maila: Informazioa trukatea, elkarlana, ekimen bateratuak burutzea Ingurumen-sektorean sustatutako ekimen pilotu kopurua Egindako ebaluazioak, esperientzien sistematizazioak edo metaebaluazioak Jardunbide egoki sozializatuen kopurua</p>
		Zeharkako lehentasunak aztertu eta beren ulermen eta aplikazioan sakontzea ⁸					Gaitasunen indartzea, parte-hartzea sustatzea eta antolakuntza indartzearen ikuspegiak: - Bultzatutako formakuntza- eta hausnarketa-espazioen kopurua - Baremo eguneratuak eta formulario gainbegiratuak
	GEOGRAFIKOAK	Testuinguruaren araberako lehentasun estrategikoak identifikatzeko bidean aurrera egitea					Egindako identifikazio-analisia Hala badagokio, diseinatutako eta abiarazitako neurriak
		Asiari dagokionez, beharra analizatzea eta, hala badagokio, neurri positiboak hartzea					Egindako analisia Hala badagokio, diseinatutako eta abiarazitako neurriak
		Herrialde edo eskualdeekin jakintza eta esperientziak elkartrukatzeko topaketak bultzatzen jarraitzea					Egindako topaketa kopurua Parte hartzen duten pertsonen asebetetze-maila (erabilgarritasuna eta aplikagarritasuna)

⁸ Plan honetan ondorengo zeharkako lehentasun hauek sustatzen dira: (i) tokiko gaitasunak, parte-hartzea eta antolakuntza hobetzea; (ii) genero-ekitatea; (iii) giza eskubideen ikuspegia; (iv) iraunkortasun ekologikoa, eta (v) toki-global ikuspegia. (ii), (iii) eta (v) matrize honetan jasotzen dira jarduketako estrategikoko ardatzak jorratzen direnean eta (iv) AUZO(LAN)KIDEAK INGURUMENEAN gaiari buruzko aurreko atalean biltzen da. Beraz, atal honetan (i) zeharkako lehentasunari buruzkoa biltzen da.

		JARDUTEKO ILDOAK	2018	2019	2020	2021
JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA		Memoriak eta urteko plan operatiboak lantzea eta sozializatzea				
		AUZO(LAN)KIDEAK ebaluatzea				
		Amaierako ebaluazioa				
		Adierazleen matrizea lantzea				
TRESNAK	Deialdiko urtea dekretu eguneratuarekin	Proiektuak				
		Programak				
		Ekintza humanitarioa				
		Berdintasunaren aldeko antolakuntza-aldaketa				
		Lankide boluntarioak				
		Nazio Batuen beka				
		Espezializazio-beka				
	Zuzeneko diru-laguntzak	Gizarte-eraldaketarako hezkuntzaren, ekintza komunitarioaren eta kooperazioaren arloetan, Eusko Jaurlaritzak kontuan hartu ez dituen eta erantzuna mereziko luketen lehentasuneko esku-hartzeen dokumentuak prestatzea				
ARAUDIA BERRIKUSTEA		1/2007 Legearen mugen eta potentzialtasunen analisisa				
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren barruan eztabaida				
ADMINISTRAZIO BERRIKUNTZA ETA HOBEKUNTZA		Tramitazio elektronikoko sistema sendotzea				
		GLEAren kudeaketa-sistema hobetzea				
		Aldaketak arakatzea, tresnen dekretuak berraztertze esparruan, laguntzak arinago kudeatzeko				

IRISMENA

HELBURUA	EBALUAZIOKO GALDERA ETA ADIERAZLE LEHENETSIA	DATUAK SORTZEKO ITURRIAK ETA MEKANISMOAK
H1: Pertsonen eta kolektiboen (eta, bereziki, sistematikoki bazterten dituztenen) gaitasunak sendotzea eta haiek sustatutako estrategietan laguntzea, giza garapen jasangarria lortzeko eta giza eskubideak bete-betean baliatzeko bidean aurrera egin dezaten	Orokorra	
	Lagundutako pertsona kopurua ⁹ Lagundutako erakundeen kopurua eta tipologia ¹⁰	Eskaerak
	Giza eskubideak defendatzen dituzten pertsonak babestea eta haiei laguntzea	
	Lagundutako giza eskubideen defendatzaileen kopurua Lagundutako giza eskubideak babesteko sareen, erakundeen edo komunitateen kopurua	Eskaerak
	Indartuta dauden giza eskubideak babesteko sareen, erakundeen edo komunitateen kopurua eta eskubideak defendatzen dituzten pertsonen laguntzeko baldintza hobetan	
	Aldaketa-historiak eta -esperientziak, babes arloan (antolakuntza, harremanak, segurtasun-neurriak eta alderdi psikosozialak) giza eskubideak defendatzen dituzten sareen, erakundeen, komunitateen eta pertsonen ahalmenak indartzearekin lotutakoak, bizitzeko eta lanerako espazio seguruak sortzeko eta zabaltzeko	Ondorengoetatik sortutako eta elikatutako tresna espezifikoak: <ul style="list-style-type: none"> - Jarraipeneko eta amaierako txostenak - Bisitak - Ebaluazioak edo sistematizazioak - Truke-saioak
	Gaitasunak indartzean oinarrituz, giza eskubideak defendatzen dituzten sareetan, erakundeetan, komunitateetan eta pertsonengan sortutako eraldaketak eta ikaskuntzak	
	Emakumeak ahalduntzea	
Euren ahalduntzean lagundutako emakumeen kopurua	Eskaerak	
Indartutako sare, mugimendu eta elkarte feministak edo emakumezkoenak.		
Norbanakoaren eta kolektiboaren ahalduntze-prozesuei dagokien aldaketa-historiak eta -esperientziak, eta aurrerapen efektiboak emakumeen eskubideak gauzatzean	Ondorengoetatik sortutako eta elikatutako tresna espezifikoak: <ul style="list-style-type: none"> - Jarraipeneko eta amaierako txostenak - Bisitak - Ebaluazioak edo sistematizazioak - Truke-saioak 	
Gaitasunak indartzean oinarrituz, erakundeetan, mugimenduetan edo sareetan sortutako eraldaketak eta ikaskuntzak		

⁹ Pertsonen kopuruari buruzko taulako datu guztiak sexuaren eta eremu geografikoaren arabera bereiziko dira.

¹⁰ Erakundeen kopuruari buruzko taulako datu guztiak eremu geografikoaren arabera bereiziko dira.

HELBURUA	EBALUAZIOKO GALDERA ETA ADIERAZLE LEHENETSIA	DATUAK SORTZEKO ITURRIAK ETA MEKANISMOAK
H1: Pertsonen eta kolektiboen (eta, bereziki, sistematikoki baztertzen dituztenen) gaitasunak sendotzea eta haiek sustatutako estrategietan laguntzea, giza garapen jasangarria lortzeko eta giza eskubideak bete-betean baliatzeko bidean aurrera egin dezaten (jarraipena)	Afrika	
	Afrikan sustatutako ekimenetan lagundutako pertsonen kopurua	Eskaerak
	Indartutako Euskadiko eta Afrikako erakundeen, mugimenduen edo sareen tipologia eta kopurua	
	Hezkuntzaren eskubidea, eskuratzea, kalitatea eta inklusioa defendatzearekin lotutako aldaketa-historiak eta -esperientziak	Ondorengoetatik sortutako eta elikatutako tresna espezifikoak:
	Aldaketa-historiak eta -esperientziak, alor hauetan: energia, biozientziak/osasuna, elikadura, energiak eta klimaren inguruko ekintzak, ikerketa-gaitasunen garapena eta beste hainbat arlotan teknologia egokien garapena	<ul style="list-style-type: none"> - Jarraipeneko eta amaierako txostenak - Bisitak - Ebaluazioak edo sistematizazioak - Truke-saioak
	Gaitasunak indartzean oinarrituz, erakundeetan, mugimenduetan edo sareetan sortutako eraldaketak eta ikaskuntzak	
	Errealitate afrikarren eta euskaldunen arteko konexiotik abiatuta sortutako aldaketa-historiak eta -esperientziak	
	Gatazkak eta beste indarkeria-egoera batzuk	
	Krisi egoeran laguntza jasotzen duten pertsonen kopurua	Eskaerak
	Krisiak zigortutako herritarrak hobeto babesteko indartu diren Euskadiko eta toki-mailako erakundeen kopurua	
Ekintza humanitarioaren eta garapenaren arteko lotura, erantzuteko denborak eta moduak, kontuan hartutako beharrek eta eskubideekin lotutako aldaketa-historiak eta -esperientziak	Ondorengoetatik sortutako eta elikatutako tresna espezifikoak:	
Gaitasunak indartzean oinarrituz, erakundeetan sortutako eraldaketak eta ikaskuntzak	<ul style="list-style-type: none"> - Jarraipeneko eta amaierako txostenak - Bisitak - Ebaluazioak edo sistematizazioak - Truke-saioak 	
Herritar kritikoak		
Lagundutako pertsonen kopurua Euskadin	Eskaerak	
Lagundutako kolektiboen tipologia eta kopurua Euskadin		
Toki-global errealitatera begirada zabala eta kritikotik hurbiltzea ahalbidetuko dizkieten jarrerak, trebeziak eta gaitasunak garatu dituzte pertsonak eta kolektiboak? Desberdintasunen erroen aurrean alternatibak sortzeko bakarka eta taldeka aritzeko protagonismoa hartu dute? Gai dira gizartea inplikatu eta mugiarazteko? Ekimen eta aliantza globaletara artikulatu dira?	(H)ABIAN 2030 adierazleak	

HELBURUA	EBALUAZIOKO GALDERA ETA ADIERAZLE LEHENETSIA	DATUAK SORTZEKO ITURRIAK ETA MEKANISMOAK
H2. Lankidetzapolitikaren gizarte-oinarria zabaltzea eta Euskadiko pertsona, entitate eta erakundeen elkartasuna eta inplikazioa sustatzea	Garapenerako lankidetzapolitika gauzatzen erantzunkide egindako agente sozialen, hezkuntzakoen, akademikoen, ekonomiko en eta erakundeetako en inplikazio-maila, mota eta kopurua —modu gehigarrian, osagarrian edo GGKEekin loturik—	Eskaerak AUZO(LAN)KIDEAK aktak Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluan parte hartzearen erregistroak, GLEAK antolatutako ekintzak...
	<p>Agente sozialek, hezkuntzakoek, akademikoek, ekonomikoek eta erakundeetakoek ezagutzen dute IV. Gida Plana? Agenteen lana orientatzen duten jarraibide argiak ezartzen ditu? Sailen, erakunde en eta agente sozialen, hezkuntzako en, akademiko en eta ekonomiko en plangintzan erreferentziako dokumentu bat da? IV. Gida Plana edo bere edukiak Eusko Jaurlaritzaren planen prestaketan sartuko dira XII. legealdian?</p> <p>Diagnostikoak partekatzea, ekintzak lehenestea eta lankidetz espezifikoak zehaztea ahalbidetuko duten agente desberdinen artean sustatu dira artikulazio-espazioak? Agente ez tradizionalak barne hartzeko maila</p> <p>Herritarren inplikazio solidarioaren bilakaera eta politikari eta lankidetz-agenteei buruzko euren balorazioa neurtu ahal izateko parametroa</p>	Galdera-sortak Plangintza-dokumentuen analisisa Aktak Ekimen bateratuen ebidentzia Finkatutako iritzi-inkestak
H3. Gure jardunbideak eta ikuspegiak berrikuntza eta ikaskuntzaren bidetik eraldatzea, garapenaren arazoei era egokitu, integral, estrategiko eta koordinatuagoan erantzuteko	Agente diferente en artean artikulatutako ekintzen kopurua Maila anitzeko, eskualde-artikulazioko eta artikulazio globaleko ekintzen kopurua Iparraldea-Hegoaldea eta lankidetz/ekintza humaitarioa-hezkuntza dikotomia apurtzen laguntzen duten ekintzen kopurua. Horretarako balio izan duten tresnak Koherentziako, koordinazioko eta osagarritasuneko ekintza kopurua Erakunde arteko ekintza bateratuen kopurua Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluan eta Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordean partekatutako lidergoen onartze-maila Agenteen eskaerentzako erantzun-denbora, txostenak aztertzea, ordainketak, etab.	Eskaerak Erregistro espezifikoa Sailen araberako jarraipen-fitxak Ekintzen ebidentziak Aktak Aktak Galdera-sortak Erregistro-sistema
	GLEArekiko lotuta agente en asebetetze-maila (ekimenak babestea; tramiteak eta kudeaketa, komunikazioa, plana egikaritzea...) Agente eta gaitasun ezberdinak modu integratuagoan eta estrategikoagoan artikulatzea lortu da? Zein elementuk lagundu dute eta zeintzuk zaildu dute artikulazioa? Asebetetze- eta erabilgarritasun-maila	Galdera-sortak Ekimen adierazgarrien aktak eta balorazioak Galdera-sortak

HELBURUA	EBALUAZIOKO GALDERA ETA ADIERAZLE LEHENETSIA	DATUAK SORTZEKO ITURRIAK ETA MEKANISMOAK
<p>H3. Gure jardunbideak eta ikuspegiak berrikuntza eta ikaskuntzaren bidetik eraldatzea, garapenaren arazoei era egokitu, integral, estrategiko eta koordinatuagoan erantzuteko (jarraipena)</p>	<p>Tokiko prozesuen eta dinamika globalen artean artikulazio handiagoa lortu da? Zein tresnek lagundu dute horretan? IV. Gida Planaren lehentasunekiko artikulazio-ekintzen egokitasuna. Artikulazio honek zein aldaketa ekarri ditu? (ikaskuntzak, politika-aldaketak, agendak...)</p> <p>Iparraldea-Hegoaldea eta lankidetzaren/ekintza komunitarioa-hezkuntza dikotomiaren etenduran aurrera egin da? Zer ikasi da? Beste mota bateko esku-hartzeekiko irismen diferente bat lortzen da? Horizontaltasun eta elkarrekotasun handiagoko harremanak lortu dira?</p> <p>Eusko Jaurlaritzaren politikak diseinatzean, abian jartzean eta ebaluazioan giza garapeneko eta iraunkortasuneko ikuspegiaren integrazioan aurrera egin da? Zehazki, enpresa eta giza eskubide, erosketa publiko eta nazioartekotze alorretan</p> <p>Erakunde arteko artikulazio handiagoa lortu da? Aztertutako edukiak, hartutako akordioak, erakunde arteko koordinazioan partekatutako lidergoen onartze-maila</p> <p>Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua dinamizatu egin da eta ikuspegi estrategikoagoa eman zaio (eztabaidarako espazioa, proposamena, eraikuntza kolektiboa...)? Agente desberdinek bat egitea lortu da? Landutako eduki, agenteen parte hartze maila, denborak, hartutako akordioak eta abarrekin lotuta, nola baloratzen da Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua? Lidergo partekatuen onartze-maila (gai-zerrendan proposatutako gaiak, gaien azalpena...)</p> <p>Prestakuntza-ekintzak, esperientzien eta ezagutzen trukea, ebaluazioa, esperientzien sistematizazioa, gaitasunak indartzea eta abar jarduketara estrategikoko ardatz guztietan garatu dira? Sortutako ezagutzatik eta ikaskuntzetatik abiatuta, praktika hobekiak identifikatzen dira?</p> <p>Parte hartu da euskal lankidetzaren politika Europako eta nazioarteko esparruan kokatzeko ekimenetan? GLEA eta euskal lankidetzaren publiko agente garrantzitsu gisa aitortzen dira Estatu-, Europa-mailako eta maila globaleko lankidetzaren deszentralizatuaren esparruan? Zein elementu bereizgarri egotzen zaizkie? Lehenetsitako ikuspegiaren batetik GLEAren kooperazioa finkatu eta aitortu da?</p> <p>V. Gida Planari begira, egokia da plan honetan sustatutako ikuspegiak sakontzea, aztertzea, zabaltzea edo baztertzea?</p>	<p>Sustatutako esku-hartzeen analisia Galdera-sortak Artikulazio-espazioen balorazioak Osagai azpimarragarriaren batekin emandako diru-laguntzen analisia Galdera-sortak Truke-espazioen balorazioa Sailen araberrako jarraipen-fitxak AUZO(LAN)KIDEAKen jarraipena Galdera-sortak Aktak Ekintza bateratuen ebidentziak Galdera-sortak Aktak Galdera-sortak</p> <p>Urteko memoriak</p> <p>Galdera-sortak Jardunaldi, mintegi, topaketa, sare eta abarretan parte hartzea</p> <p>Ekimen enblematikoen balorazioak eta sustatutako beste ekintza batzuk Galdera-sortak</p>

II. ERANSKINA. BESTE SAIL BATZUEN EKIMENEN ZERRENDA

Plana lantzeko prozesuan, Eusko Jaurlaritzako hainbat sailek eta hari atxikitako entitate eta erakunde autonomoek burutzen dituzten ekintzen hasierako mapaketa egin dugu, garapenerako laguntza ofizial gisa kalifikatzen dituztenak edo garapenerako politiken koherentzia lagundu dezaketenak.

Halaber, Euskadi Basque Country 2030 Agendaren helburuak (H) eta hauei lotutako gobernu-programen konpromisoak (GPK) eta plangintza-tresnak (PT) gehitu ditugu. Gure ustez, Eusko Jaurlaritzako hainbat sailen artean garapenerako politikekin bat etorritik, lanerako esparru bat izan daitezkeelako, agendan laguntzeaz gain.

Gainera, ekintzak ondorengo irizpideen arabera bereizi ditugu, finkatutako harremanaren intentsitatearen arabera:

Koherentzia: ikuspegi bateratuago baten integritasun eta garapen handiagoa eskaintzen duten ekintzak eta lan egiteko guneak.

Koordinazioa: GLEAren eta beste sail batzuen arteko elkarlan eta elkarrizketa handiagoa ahalbidetzen duten erreferentzia-esparruak eta gune zehatzak (araudi bidez ezarriak edo *ad hoc* sortuak), eta haien ondoriozko ekintzak.

Osagarritasuna: beste sail edo erakunde autonomo batzuk beren ekimenez eta GLEAren inplikaziorik gabe egiten ari diren eta garapenerako laguntza ofizialtzat har daitezkeen ekintzak.

Saila		Ekimena	Mota	
Lehendakaritza	Kanpo-Ekintzarako Idazkaritza Nagusia	Euskadi Basque Country 2018-2020 estrategia	Koherentzia	
		Euskadi 2030 Basque Country agenda	Koherentzia	
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa	
		Kanpo Harremanetarako Sailarteko Batzordea	Koordinazioa	
		Sahararako diru-laguntza izenduna	Osagarritasuna	
		ORU-FOGAR Eskualdetako Elkarleen Foro Globala	Osagarritasuna	
		Eusko Jaurlaritzaren eta Unescoren arteko lankidetzaren memorandua: hezkuntza, ingurumen, bakearen kultura, atlas linguistiko eta beste hainbat gairen inguruan lankidetzaren	Osagarritasuna	
		Eusko Jaurlaritzaren eta Estatu Iberoamerikarren Erakundearen arteko lankidetzaren memorandua: elkarlana hezkuntza, zientzia, berrikuntza eta kulturako gaietan. Garapen zientifikoa ikuspegi sozial batetik	Osagarritasuna	
	Giza Eskubide, Bizikidetzaren eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusia	GIH 16 (H 87, GPK 166): giza eskubideen eta pluralismoaren errespetuan oinarritutako bake eta bizikidetzaren kultura sustatzea		
		GIH 16 (H 93, GPK 159): Gatazken ebazpen alternatiboko sistemak sustatzea		
		GIH 16 (H 95, GPK 162): Egia, justizia eta erreparazioko eta biktima guztienganako elkartasuneko politika publikoak abiaraztea		
		Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Plana (GIH 16 PT 69; GIH 10 PT 48)		Koherentzia
		Giza Eskubideen Defendatzaileak Aldi Batez Babesteko Euskal Programa (GIH 16, PT 76)		Koordinazioa
		Mediterraneoan errefuxiatuek sufritzen duten krisi humanitarioari erantzun soziala, politikoa, erakunde artekoa eta sailartekoa modu partekatuan orientatzeko Eusko Jaurlaritzaren esparru-dokumentua. 3. ardatza. Ekintza humanitarioa, 4. ardatza. Ekintza prebentiboa eta 5. ardatza. Posizionamendua (GIH 10 PT 49)		Koordinazioa
		Eusko Jaurlaritzaren jarduketa-programa, euskal komunitate islamdarrarekin bizikidetzaren sustatzeko, bere proiektuetan. 16. Ekintza humanitarioa eta 17. Ekintza prebentiboa		Koordinazioa
		Errefuxiatuen sailarteko koordinazioa		Koordinazioa
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua		Koordinazioa
		Gogora Memoriaren Institutuko Kontseilua		Koordinazioa
		2017-2020 Giza Eskubideen, Bizikidetzaren eta Lankidetzaren Hezkuntza-programa osagarria (GIH 4, PT 28)		Koordinazioa

Saila		Ekimena	Mota	
Lehendakaritza (jarraipena)	Giza Eskubide, Bizikidetzaren eta Idazkaritza Nagusia (jarraipena)	Iheslarientzako Nazio Batuen Goi Mandatariaren bulegoarekin elkarlana	Osagarritasuna	
		Nazio Batuekin lortutako akordio baten bitartez, Kolonbian bake-akordioak abiarazteko laguntza	Osagarritasuna	
		Europar Batasuneko arriskuan dauden giza eskubideak babesten dituztenen aldi baterako lekuz mugitzeko plataforma globalean parte hartzea	Osagarritasuna	
		Giza Eskubideetarako Nazio Batuen Goi Mandatariaren Bulegoarekin elkarlana: giza eskubideen sustapena	Osagarritasuna	
	Emakunde	GIH 5 (H 32, GPK 147 eta 157): Emakumeen aurkako indarkeria ezabatu eta genero-indarkeriaren biktimezako arreta judiziala hobetu. Nazio Batuen Erakundeko Fondo de Poblacion (UNFPA) erakundeari laguntza, Indarkeria jasaten duten emakumeentzako eta neskatzentzako zerbitzu bereziei buruzko programa bateratuan parte hartzeko (UNFPA-ONU Mujeres)		
		GIH 5 (PT 29): Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VII. Plana		
		GIH 5 (PT 30): Genero-indarkeriaren adingabeko biktimek jasandako kalteak aurreikusteko, babesteko eta onbideratzeko plan integrala		
		Sailen arteko talde teknikoa		Koherentzia
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua		Koordinazioa
		Munduko Nekazaritza Foroarekin esparru-akordioa		Koordinazioa
		Ignacio Ellacuría Saria		Koordinazioa
		Laguntza puntualak, prestakuntzako eta dibulgazioko ekintzetan		Koordinazioa
		Emakumeak El Salvadorrentzako laguntza teknikoa NBerekin egindako hitzarmenean		Osagarritasuna
		UNFPAr babesa		Osagarritasuna
		Martxoaren 8ko kanpaina Idazkaritza Nagusi Latinoamerikarrarekin		Osagarritasuna
Lan-bilerak Amerikako Estatu Erakundearekin, Emakumeen Batzorde Interamerikarra		Osagarritasuna		
Emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan, Mexikoko Gobernuarekin lankidetzamemoranduma		Osagarritasuna		
ONU Mujeres-ekin elkarlana, Europa eta Erdialdeko Asia		Osagarritasuna		
Irekia	Euskal Gobernu Irekiaren Eredurako Open Government Partnership (OGP) Local Programme ekintza-plana		Osagarritasuna	

Saila		Ekimena	Mota
Hezkuntza		GIH 4 (H 23, GPK 92): Gure ikastetxeetan oreka, gizarte-koherentsia, kulturartekotasun eta bizikidetzaren handiagoa lortzea GIH 4 (M 27, GPK 166): Bizikidetzaren eta giza eskubideen arloan hezkuntza sustatzea (indarkeriaren eza, dibertsitatea eta elkartzak) GIH 4 (PT 21): Hezkuntza-sisteman genero-indarkeriari aurrea hartzeko eta baterako hezkuntza lantzeko Plan Zuzentzailea, 2017-2020 GIH 4 (PT 22): Ikasle Immigranteen arretarako plana Kulturarteko Eskola Inklusiboaren esparruan	
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa
	Hezkuntza Berriztatze Zuzendaritza	Heziketa Topaketa	Koordinazioa
	Ikerketa eta Unibertsitateen Zuzendaritza	Euskal Herriko Unibertsitateari laguntza, Saharako Errepublikaren Arabiar Demokratikoko ikasleek "Nazioarteko Lankidetzaren Ez Zentralizatua. Bakea eta Garapena Masterra" masterrean ikasketak egiteko bekak eta laguntzak emateko	Osagarritasuna
	Lanbide Heziketa	Bisitak eta trukea Tknika ereduarekin	Osagarritasuna
Osasuna		GIH 3 (H 13, GPK 66): Osasunaren zaintzan pertsonen erantzunkidetasuna sustatzea GIH 3 (H 14, GPK 67): Arreta sanitarioan ekitatea zaintzea, genero-ikuspegia eta kolektibo ahulak bereziki kontuan hartuz, eta kalitatezko arreta eskaintzea GIH 3 (H 15, GPK 69): Osasuna ingurune komunitarioan bultzatzea, jarduera fisikoa eta elikadura osasungarria sustatuz GIH 3 (PT): Elikadura Osasungarriko Estrategia	
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa
		Larrialdietako Laguntzako eta Erantzuteko Talde Teknikoa (START)	Koordinazioa
		Teknologia sanitarioko ebaluazio arloan Euskadi eta Tunisia arteko lankidetzaren memorandua	Osagarritasuna
		Gizarte Aseguruko Institutu Mexikarraren eta Osasun Sailaren arteko lankidetzaren memorandua	Osagarritasuna
		Herrialde pobretuetako edo gatazketan murgildutako herrialdeetako adingabeei eta aldi baterako abegi-familiatan hartutako adingabeei arreta sanitarioa eta kirurgikoa ematea	Osagarritasuna
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa
Osasuna eta Ekonomia		GIH 12 (PT 60): Euskadiko Erosketa eta Kontratazio Publiko Berdearen Programa	
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa

Saila		Ekimena	Mota
Ingurumena, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza	Ingurumeneko Sailburuordetza	GIH 4 (PT): 2030erako Jasangarritasunerako Hezkuntzako Estrategia	
		GIH 11 (H 61, GPK 47): Lurralde-estrategia iraunkorra, soziala, adimenduna, orekatua eta parte-hartzailea sustatzea	
		GIH 12 (H 68, GPK 62): Ekonomia zirkularra babestea	
		GIH 12 (H 69, GPK 45): Ingurumenari dagokionez eredugarria den administrazio publiko baten konfigurazioan aurrera egitea	
		GIH 12 (PT 59): Euskadi 2020ren Ekonomia Zirkularreko Estrategia	
		GIH 12 (PT 60): Euskadiko Erosketa eta Kontratazio Publiko Berdearen Programa	
		GIH 13 (H 74, GPK 41): Energia berriztagarrien erabilera sustatzea	
		GIH 13 (H 75, GPK 41): Eraikuntza iraunkorra, ekodiseinuaren sustapena eta garraio publikoaren erabilera indartzea	
		GIH 13 (H 76, GPK 41): Klima-aldaketara egokitzeko ikuspegia Lurralde Antolamenduko gidalerroak onartzeko prozesuan eta lurralde- eta hiri-plangintzako tresnetan integratzea	
	GIH 13 (PT 62): Klima Aldaketaren aurkako Estrategia 2050 – Klima 2050		
GIH 15 (H 82, GPK 46): Ingurumen-hezkuntzako politikak indartzea, ingurumena babesten eta kontserbatzen herritarren erantzunkidetasunean aurrera eginez			
GIH 15 (PT 65): Ingurumen Esparru Programa 2030			
	Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa	
	Iraunkortasuneko eskola-sarea, IRAES 21	Osagarritasuna	
Etxebizitza Sailburuordetza	Ezagutzen eta metodologiako nazioarteko esparru bat diseinatzea, politika publikoen diseinuan herritarrek parte hartzeko prozesuak ebaluatzeko (Iberoamerika eta Europa), Demokrazia Parte Hartzailearen Nazioarteko Erakundearekin (ODIP)	Osagarritasuna	
Uraren Euskal Agentzia - URA	Esparru-akordioa – Uraren kanona	Koordinazioa	
	Uraren erakunde arteko programa	Koordinazioa	
	Uraren erabilerari buruzko sentsibilizazio-programak	Osagarritasuna	

Saila		Ekimena	Mota
Enplegua eta Gizarte-Politikak		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa
	Gizarte Politiketako Sailburuordetza	GIH 10 (H 57, GPK 137): Boluntarioen lana sustatzea GIH 10 (H 58, GPK 140): Immigrazioaren aldeko eta arrazakeriaren eta xenofobiaren aurkako gizarte-ituna sustatzea GIH 10 (H 59, GPK 165): Bizikidetzaren eta giza eskubideen erronka berrien aurrean dibertsitatearen eta elkartasunaren kudeaketa positiboa (immigrazioa, pertsona errefuxiatuak, erlijio-dibertsitatea,...) GIH 10 (PT 43): Immigraziorako Euskal Estrategia GIH 10 (PT 44): Boluntariotzako Euskal Estrategia 2017-2020 GIH 10 (PT 46): Hirugarren Sektorre Soziala Sustatzeko Estrategia 2017-2020	
	Gazteria Zuzendaritza	Euskadiko Gazteak Lankidetzan Programa	Koordinazioa
Kultura eta Hizkuntza Politika	Hizkuntza Politikarako Sailburuordea	Esparru-akordioa	Koordinazioa
		Saharako Errepublika Arabiar Demokratikoko ondarea katalogatzeko laguntza	Osagarritasuna
		Irakasleen trebakuntza jatorrizko hizkuntzetan	Osagarritasuna
Lana eta Justizia		GIH 8 (H 44, GPK 7): Enpresaren gizarte-erantzukizuna sustatu GIH 8 (H 45, GPK 8): Gizarte Ekonomiako enpresak sustatzea GIH 16 (PT 75): Gazte Justiziaren Plana 2019-2020	
		Lan eta Justizia Sailaren eta Tierra de Hombres Fundazioaren arteko lankidetzaren memoranduma (Panama)	Osagarritasuna
Turismoa, Merkataritza eta Kontsumoa		GIH 12 (H 70, GPK 32): Informazio eta prestakuntza arina eta eraginkorra eskaintzea, kontsumitzaileak konprometituagoak egoteko eta arduratsuagoak izateko	
Garapen Ekonomikoa eta Azpiegiturak	Nekazaritza, Arrantza eta Elikagaien Politikako Sailburuordetza	GIH 2 (H 10, GPK 26): Nekazaritzako azpisektorean berrikuntza eta ikerketa sustatzea GIH 2 (H 11, GPK 26): Nekazaritza ekologikoa eta bere industria eraldatzailea sustatzea GIH 2 (PT 4): Landa Garatzeko OSOA Programa 2015-2020 GIH 2 (PT 8): Nekazaritza Ekologikoko Plana	
		Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua	Koordinazioa
		Munduko Nekazaritza Foroaren esparru-akordioa	Koordinazioa
		Landa Topaketa	Koordinazioa
		Zabalketa-HAZI proiektua Bolivian	Koordinazioa
		Lankidetzaren hitzarmena Txilerekkin	Osagarritasuna
		Txileko Nekazaritza Ministerioaren eta Sailburuordetzaren arteko lankidetzaren memoranduma, nekazaritza arloko lankidetzari eta landako familia-nekazaritzaren babesari buruz	Osagarritasuna
		Industria Sailburuordetza	GIH 7 (H 37, GPK 19): Energia-iturri berriztagarriak eta iraunkorrak erabiltzeko enpresako garapen teknologikoa babestea

